

TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE EN HISTORIE „WESTERWOLDE”

Driemaandelijks tijdschrift van de
Vereniging voor Genealogie en
Historie

Westerwolde

8^e jaargang No.1.

M a a r t 1987.

Redactie:

S.H. Achterop

C.J. Wegman

E.G. Schrage, eindredacteur
ds. van Petegemstraat 14
9645 NV Veendam
tel. 05987 - 23559.

N.B. Niets uit dit tijdschrift mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotografie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande toestemming van de redactie.

SECRETARIAAT VAN DE VERENIGING:

(lidmaatschap, abonnementen,
administratie en archief),
Mevr. G.P.I.Hiskes - Knigge
M.Hardenbergstraat 3
9643 LD WILDERVANK
Tel. 05987 - 13095.

PENNINGMEESTER:

Dick Scheper
Beumesweg 82, 9661 AK Alteveer,
Tel. 05991 - 1757.

BANK:

Rabobank Ter Apel - Sellingen B.A.
Rekeningnummer 3586.06.063
ten name van Vereniging voor Geneal.
en Historie Westerwolde,
postgironummer van de Bank: 839846.

LIDMAATSCHAP : Entree (éénmalig) f.10.--; contributie f.25.--
per jaar plus f.7,50 per jaar voor het tijdschrift, dat om de
drie maanden verschijnt. Bij verzending per post van het
tijdschrift - dat op de driemaandelijke bijeenkomsten
wordt uitgereikt - moeten de portokosten in rekening worden
gebracht.

1 N H O U D.

Joop Drok	Levensboom in allerlei facetten blz.	3
C. J. Wegman	Het Erven Eefsingh in Veelle	5
E. G. Schrage	Liefstingh	13
E. G. Schrage	Abel Geerds en Geeske	16
Redactie	Uit andere periodes	27
E. G. Schrage	Beklemmingen	" 28
Redactie	Uit andere periodes	29
Idem	Idem	"30.

--- 000 ---

VAN DE REDACTIE.

In dit nummer staat het eerste deel van een overzicht van de nakomelingen van ABEL GEERDS en GEESKE ABELS, en wel tot de vijfde generatie.

In het volgende nummer hopen we de vijfde generatie te behandelen.

Hierbij sluiten aan de bijdragen "Erve Eelsingh" in het nummer van december 1986, en "Erve Eefsingh" in dit nummer, beide van de heer C. J. Wegman.

Het is de bedoeling gaandeweg artikelen over verschillende takken van dit geslacht op te nemen. Bijdragen daartoe zien we gaarne tegemoet!

BIJDRAGEN voor het volgende nummer van "Westerwolde" worden gaarne verwacht vóór 15 mei a. s.

VAN HET SECRETARIAAT.

Leden en donateurs worden dringend verzocht eventuele ADRESVERANDERINGEN zo spoedig mogelijk aan het secretariaat te berichten.

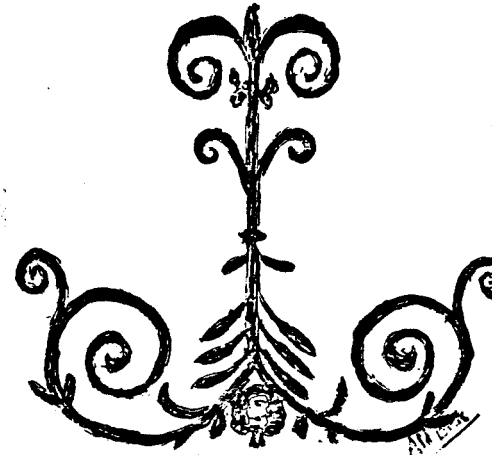
Foutieve adressering leidt immers tot vertraging in de toezending van het tijdschrift, en veroorzaakt extra moeite en kosten.

LEVENSBLOOM

in allerlei facetten

Joop Drok.

Smeedijzeren LEVENSBLOOM voor het venster boven de voordeur van een boerderij. Org. afm. hg 34, br 36 cm.

Boven de voordeur van een boerderij, bevond zich vroeger veelal een venster en vóór dat glas bevond zich een vertakkende boom : een z.g.n. l e v e n s b l o o m.

Vanouds was boom, in z'n samenstelling, een uitermate veel gebruikt woord. In het Middelnederlandsch Woordenboek, zien we o.m.: Schaduwboom, in den boome, onder een boom = rechtzitting. Der minnen boom = de linde. Sluitboom en boomgelt = in- en uitvoerrecht. Der Siekenboom = sluitboom voor controle op besmettelijke ziekten bij het binnengaan van een stad. Waterboom = afsluitboom van het water. Boorboom = hevel = hefboom. Disselboom = wagenboom, tussen twee trekdieren. Ladderboom = waartussen de laddersportem zijn bevestigd. Weversboom = kettingboom, onderdeel weefgetouw. Poyboom, Poye = plaats voor bekendmakingen; ter poye gaan = prediken, lezen, publiceren.

De Grote Winkler Prins zegt: in het Latijn is boom: ARBOR. Ar boreale dieren zijn b.v. boombewonende dieren. Arborescentie = een boom worden; door vorst afzettende kristallen, dat boom- of struikvormig is. Arboretum = gespecialiseerde botanische tuin voor boom/struik. In de anatomie is ar bor vitae (lat); boom van het leven, of levensboom; het is een reeds oude anatomische term voor de boomvormige figuur waarin de witte substantie der kleine hersenen zich bij doorsnijding aftekent tegen de grauwe.

In de Bijbel spreekt men van: de Boom des Levens (paradijs)

Kramers groot wbk. kent drie levensbomen:

- a. de boom midden in het Paradijs.
 - b. vertakte figuur kleine hersenen.
 - c. kegeldragende boomsoort in Nrd Amerika en China (Tju'ja)
- "Landelijk Nederland" zegt: De Thuja plicata of reuzenlevensboom kan 60 mtr hoog worden; is geschikt voor dichte hoge hagen; behoort tot de naaldbomen. Alleenstaande bomen vormen rondom zich meerdere bijstammen tot wel 30 mtr breed.

Het Vlaams-Nederlands Folkloristisch wbk van Ter Laan zegt: Levensboom; werd geplaatst (geplant) bij een huwelijk; t.w. een eik, beuk of een vruchtboom; werd in Limburg lang in ere gehouden. In Vlaanderen bleef het gebruik het langst in stand om bij de geboorte van een kind een boom te planten. Een noten- of appelboom voor een jongen; een pereboom voor een meisje. De boom zal op dezelfde wijze opgroeien als het kind. In het algemeen werd een boom als zinnebeeld van het memselijk leven gebruikt; b.v.

- Meiboom: a. zinnebeeld van vruchtbaarheid (later bidstond voor het gewas)
- b. jongelieden planten in mei een boom voor het huis van hun geliefden. Alleurlei mei-liederen herinneren hier aan.

De St. Brigida-boom en vele anderen, waren min of meer verwant aan de meiboom. In mei (1 mei viel toen op 12 mei) werden allerlei feesten gevierd. Ook dan verhuurden meid en knecht zich (opnieuw) voor een jaar.

De meiboom, met z'n vele varianten, is in wezen ook een vruchtbaarheidsrite. Vroeger was de boom de plaats waar en waaronder men feestvierde; in latere tijd ontdeed men de boom van z'n takken en hield men een staak over. Hier en daar schreven de spelregels voor, dat in een korfje aan de staak zich een levende haan bevond; bij andere spelen en streken plaatste men een hanenfiguur in de top als een vruchtbaarheids- en waakzaamheidssymbool. Versierde linten vanaf de top maakten het mogelijk allerlei dansspelen te houden; dit als attractie op de vrijersmarkt, zoals het hele feest ook wel werd genoemd.

Oudtijds was de meiboom een vegetatie-ritus, een plechtige handeling, die de groeikracht van de natuur moest overbrengen in de menselijke samenleving. Vooral na de hervorming traden geestelijkem voortdurend op tegen feestelijkheden, met name : " bij avond off bij nachte"

In heel europa plantte men "de meien", een vruchtbaarheidsrite, die de gestalte kreeg in vegetatieve geest=boomgestalte.

In MOZAIK van F.W. Drijver verhaalde de schrijver uit de tijd dat we slechts twee jaargetijden kenden, n.l. zomer en winter. In een mei-rit werd de heidense koning, de oude Odkin, die in bonte winterkleren was gehuld, door de bevolking met bloesems in de maand Maia, de Bona Dea of godin der vruchtbaarheid, bedolven. Dat werd in de loop der eeuwen een uitgelaten en ruw feest. Een ontaarding (niets nieuws onder de zon)

In Friese Volksgebruiken (V.d.Ven) komen we de eekschillers tegen, in heel ons land; die de eikenhouten stammetjes van het akkersmaalshout van de schors ontdoen (voor de looierij) In plaats van sloten rondom de oud-saksische boerderijen, had men een lage eekwal. Een bepaalde boom werd bij het gebruik en bij het smoeien ontzien; het was of een grensboom, of een meiboom/focienboom, derhalve een feestboom. Jenever werd daarbij uit een blank geschuurd ijzeren ketel (Grietje genaamd) geschonken.

Allerlei geschiedschrijvers wijzen er op, dat de oorspronkelijke volksfeesten, b.v. feest om het ontluiken der natuur; met innemen van meiden en knechten en tevens kennismakingsfeesten, op den duur ontaarden in allerlei uitwassen, waarbij het enkelen meer gingen om "een lalletje, dan om een velletje" De omstandigheden maakten het dat de feesten werden gekanaliseerd. Men beschouwt de latere kermissen en markten wel als een laatste asyl voor tientallem typische volksvermaken.

Het is zeer opvallend en verwonderlijk dat een "boom" een zo'n uitermate grote rol bij dit alles speelde; met vele bladzijden interessante voorbeelden zou dit zijn te illustreren.

We zouden de LEVENSBOOM in vier soorten kunnen onderscheiden:
1e v e g e t a t i e v e ; 2e a n a t o m i s c h e
3e f u n c t i o n e l e e n g e b r u i k s v o o r w e r p
4e s y m b o l i s c h e e n f o l k l o r i s t i s c h e
Door alle tijden heen werd de LEVENSBOOM realistisch genoeg steeds duidelijk getypeerd als de strijd tussen de gebroeders WINTER en ZOMER, die door Vrouwe Venus werd beëindigd met de formule: "D'EEN EN MACH SONDER D'ANDER NIET WESEN !"

HET ERVE EEFSSINGH IN VEELE

door C.J. Wegman

De buurtschap Veele , gelegen aan de noord-west zijde van Vlagtwedde, ongeveer halverwege Vlagtwedde - Wedde, is één van de grotere gehuchten van het kerspel Vlagtwedde. Het telde oorspronkelijk 11 eigen-erven n.l. van west naar oost:

het Broers
het Eefsinck
het Hiddinck
het Scheltes
het Jolinck
het Luirinck
het Hilwerinck
het Renwerinck
het Mattinck
het Coops
het Rensinck

Het erve Mattinck blijkt al in 1569 en 1570 te zijn verlaten en wordt daarna nooit meer genoemd.

Daarnaast woonden er van 1568 tot 1593 9 á 10 keuters, waaronder ambachtslieden als een timmerman, een kuiper, een schoenmaker en een smid.

Veele was daarmee even groot of zelfs groter dan de kerkdorpen Wedde en Sellingen. Nog in 1829 waren er in Veele 33 huizen en stak daarmee nog steeds Wedde en Sellingen naar de kroon.

In 1690 blijkt er in Veele een "buiten" te zijn en wel aan de oostzijde van het gehucht aan de weg van Vlagtwedde naar Wedde. Dit buiten, de Luchtenborg genaamd wordt lange tijd bewoond door de familie Piccardt-van de Merwede. De Luchtenborg is niet ontstaan uit een eigen-erve maar is gebouwd op grond die moet zijn gekocht van de markegenoten.

Het erve Eefsinck blijkt in februari 1624 te zijn verbrand door de Mansfelders (zie Westerwolde jrg. 7 no. 1), zodat Frerick Eefsinck op 24-5-1624 slechts een **rijksdaalder** behoeft te betalen voor "unplicht" met zijn verloofde. Daarna zal het erve er wel bovenop zijn gekomen, zeker nadat de erfdochter Gebke Frericks Eefsinck huwde met Jan Wubbes, de zoon van de niet onbemiddelde Wubbe Abels en Jantien Schuiten. Nog in 1693 valt aan de kinderen van de overleden Frerik Jans Eefsinck toe een vierde deel van de nalatenschap van Wubbe Abels en Jantien Schuiten. Dit vierde deel omvatte:

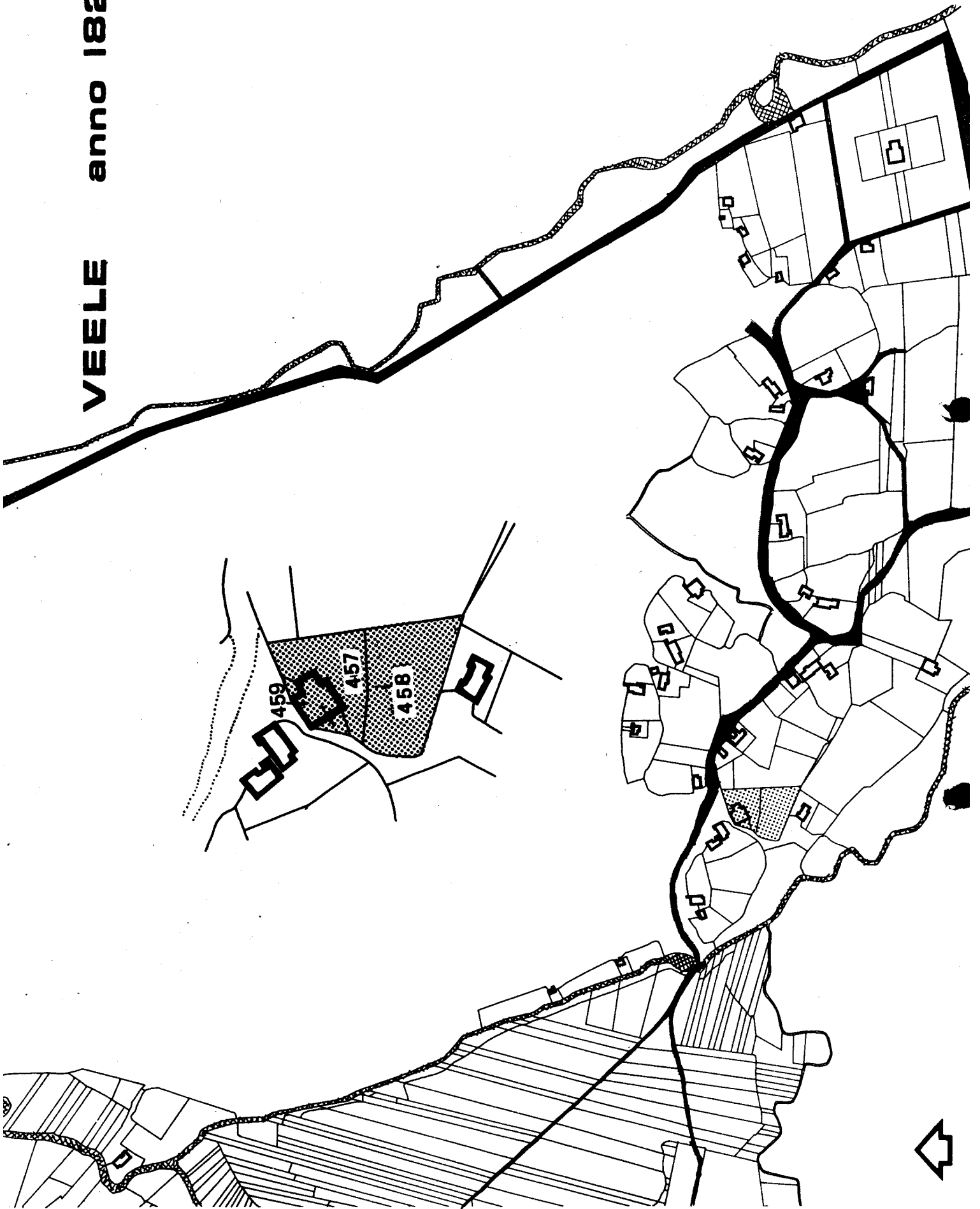
het sterfhuis van de erflaters te Vlagtwedde

het tot keuterij vervallen erve Hiddinck te Veele.

Als de drie dochters van voornoemde Frerik huwen, worden zij afgeboedeld met 1200 Car.gl.elk, op voorwaarde dat zij afzien van hun aandeel in de goederen en landerijen van "Jantien Wubbens saelige". Zo huwt Grietje in **1699**, Jantien in 1705 en Frerickien in 1706. Hoewel de zoon Jan Freriks een redelijk goede partij huwt, die 850 Car.gl. inbrengt, heeft hij moeite om de schuld ad. 3600 Car.gl. te voldoen. Hij verkoopt dan ook het sterfhuis te Vlagtwedde en in 1713 het erfje Hiddingh (het laatste voor 700 Car.gl.).

Als hij tussen 1720 en 1730 overlijdt heeft hij het niet kunnen bolwerken, getuige het feit dat door het Eefsinck in 1733 slechts 4 stuiver wordt bijgedragen voor de "Lantssoldaet", zijnde 1/10 van een vol erve en in de jaren 1747 en 1765 aan **kerkelijke** belasting slechts 1/3 van een vol erve.

VEELE anno 1829

ERVE EEFSINGH

Veele huisnummer 7.

1- 1-1829 kadastrale nummers : 459 huis en erf 6.30 are
458 tuin 25.70 are
457 boomgaard 13.60 are
eigenaar no. 81 : JAN TAMMES EEFSING, landbouwer te Veele.

JAN TAMMES EEFSING huwt te Vlagtwedde met Hebeltien Berents Huls
ged. 7- 2-1779 Vlagtwedde 1.4- 4-1811 ged.29- 2-1788 Vlagtwedde
geb. Veele geb. Veele
z.v. Tamme Jacobs Leusing d.v. Berent Harms Huls
en Margrietien Warnkes Eefsing en Aaltien Hiskes
voor kinderen uit dit huwelijk zie Burgelijke Stand

MARGRIETIEN WARNKES EEFSING huwt 2e Vlagtwedde met Tamme Jacobs Leusing
ged.16-10-1746 Vlagtwedde 26- 4-1778 ged.19- 9-1751 Vlagtwedde
geb. Veele geb. Jipsinghuizen
ovl. 2-7-1819 Veele (huisno. 7) ovl.22- 8-1814 Veele (hs.7)
d.v. Warncke Geuckes (op 't) Eefsing z.v. Jacob Geerts Leusing
en Geertruit Jans Eefsing en Trijntje Geerts
kinderen: (gedoopt te Vlagtwedde)
7- 2-1779 JAN > erfgenaam
28- 1-1780 Jacob Tammes overleden 22-11-1808 Veele ongehuwd

IDEM huwt 1e Vlagtwedde met Sijwert Hindricks
5- 6-1775 ged. 9- 9-1742 Vlagtwedde
geb. Vlagtwedder Velthuis
ovl.1775 - 1776 Veele
z.v. Hindrik Alberts Bontkes
en Gepke Sijwerts
kinderen: geen

21-10-1775 Gecompareerd: Warntje Geuckes x Geertruid Eefsingh
en hun dochter Margrieta Warntjes x Sijvert Hindriks, . allen te Veele.
Vastgesteld wordt dat door Sijvert Hindriks is ingebracht 250 Car.gl.
boedelgoed. Verder wordt overeengekomen dat Sijwert en zijn vrouw
bij haar ouders intrekken. Sijwert ontvangt voor zijn diensten als
knecht 35 Car.gl. per jaar.

Omdat Elsie's huwelijken kinderloos blijven zal het erve zijn overgegaan naar
haar zuster Margrietien die er overigens al wel op woonde.

ELSIEN WARNCKES EEFSING huwt 2e Vlagtwedde met Berent Jans Luiringh
ged. 4-11-1742 **Vlagtwedde** 13- 5-1781 ged.23- 9-1725 Vlagtwedde
geb. Veele geb. Veele
ovl. na 1790 Veele ovl. na 1799 Veele
zie ook Veele no. 27 z.v. Jan Berents Luiringh
en Geertien Detmers Coops
kinderen: geen

16- 9-1790 Testament van Berent Jans Luiring x Elsie Warncks.
o.a. testatrice heeft na het overlijden van haar 1^e man Albert Naeningh
te Onstwedde .125 gld. bekomen, die thans berusten in Eefsingh te Veele.

IDEM huwt 1e Vlagtwedde met Albert Aickes Naeningh
18- 9-1774 geb. ca. 1730 Onstwedde
begr.10-4-1776 Onstwedde
z.v. Aijcke Reints Naeningh
en Jantien Hiskes
kinderen: (gedoopt te Onstwedde)
21- 5-1775 Geertruid begr. Onstwedde 10- 7-1775

14- 9-1774 Huwelijkscontract te Veele.

De ouders van de bruid, Warncke Eefsingh x Geertruid Eefsingh nemen het jonge paar op in hun behuizing te Veele. Bruids ene zuster is ziekelijk en moet in het huis blijven; bruids andere zuster moet worden uitgeboedeld met 350 Car.gl.

De bruidegom brengt in op 't Eefsingh bij zijn bruid 3000 Car.gl.

<u>GEERTRUIT JANS EEFSINGH</u> ged.21-12-1704 Vlagtwedde geb. Veele ovl. na 1778 Veele d.v. Jan Frericks Eefsingh en Elsie Dercks Haselhoff	huwt te Vlagtwedde met Warncke Geuckes (op't) Eefsi 11- 4-1734 ged.24- 7-1701 Vlagtwedde geb. Wollinghuizen ovl. 1775-1776 Veele z.v. Geucke Aaldriks en Albertien Harms
<u>kinderen:</u> (allen gedoopt te Vlagtwedde)	
5-12-1734 Albertien	ovl. vóór 1736
22- 1-1736 Albertien Warnckes (ziekelyk)	ovl. na 1774
25-12-1737 Jan	ovl. vóór 1774
10- 4-1740 Elsie	ovl. vóór 1742
4-11-1742 <u>EISJEN</u>	> 1e erfgename
19- 4-1744 Harm	ovl. vóór 1774
16-10-1746 <u>MARGARETHA</u>	> 2e erfgename

10- 4-1734 Huwelijkscontract te Veele.

Elsie Haselhoff en de bruid nemen de; bruidegom op in hun behuizing te Veele. Derck Jans Eefsingh staat zijn recht van oudste zoon af voor 60 Car.gl..

De bruidegom brengt in hetgeen al is beschreven in het huwelijkscontract van zijn broeder Aeldert Geuckes x Jantien Jans, zijnde onderlijk goed. Bovendien nog 1050 Car.gl.

Dedingsluiden bruid: Elsie Haselhoff - moeder

Derck Jans Eefsingh en Swaantien Jans Eefsingh - broer en zuster.

<u>JAN FRERICKS EEFSINGH</u> geb. ca. 1677 Veele ovl. 1720-1730 Veele Z.V. Frerick Jans Eefsingh en Geertruid Harms Luingh	huwt te Vlagtwedde met Elsie Dercks Haselhoff 27- 4-1704 ged. 7- 1-1683 Vlagtwedde ovl. na 1734 d.v. Derck Jans Haselhoff en Margrietje Jans Lepels huwt 2e Vlagtwedde 18-8-1730 met Arent Hindricks
--	--

kinderen: (allen gedoopt te Vlagtwedde)

21-12-1704 "GEETERUIT"	> erfgename
14-11-1706 Derck Jans	huwt (h.c.) Wedde 12- 6-1739 met Antje Harms
24- 3-1709 Grietien	
13-12-1711 Frerick	
8- 4-1714 Swaentien Jans	huwt Sellingen vóór 1741 met Geert Harms
17- 1-1717 Abel	
21- 4-1720 Margrietien	

13- 3-1704 Huwelijkscontract te Veele.

De bruidegom neemt zijn bruid op in zijn erffelijke behuizinge "het Eefsingh" te Veele. De bruid brengt in 850 Car.gl..

Dedingsluiden bruidegom: Hindrick Wilckens - zwager

Jan Luingh - oom en Geert Alveringh - neef en principale voormond.

1733 Bijdrage voor de Lantssoldaet : Swancke Eefsingh 4 stuivers

<u>FRERICK JANS EEFSINGH</u> geb. ca. 1647 Veele ovl. in 1686 Veele bet. voor graf 8-9-1687 z.v. Jan Wubbes (op't) Eefsingh en Gebcke Frericks Eefsingh	huwt te Vlagtwedde met Geertruid Harms Luingh vóór 29- 6-1675 geb. ca. 1651 Veele ovl. 13- 3-1703 Veele bet. voor graf 13-12-1703 d.v. Harm Luingh en Griete N. Hansses
--	---

kinderen: (gedoopt te Vlagtwedde)

- ca. '1617 JAN ----- | -> erfgenaam
- 11.s12T.1681 Grietjen Frericks huwt (h.c.Veele) 28- 4-1699 Hindrick Wilckens
16T 3-1684 Jantjen (Schults) huwt le Vlagtwedde 5- 6-1705 Sicke Jacobs
Frericks huwt 2e Vlagtwedde 29-10-1713 Jacob Jans Ten Veenhuis
huwt 3e Vlagtwedde 11- 4-1720 Aicke Geerts Sterenborgh
17-10-1686 Frerickien Frericks huwt Vlagtw.14-11-1706 Albert Mennes Eemsingh
- 28- 4-1699 Huwelijkscontract te Veele tussen Grietien Eevstingh en Hindrick Wilckens. Bruids broeder Jan Eevstingh belooft aan zijn zuster 1200 Car.gl.. De bruid doet afstand van haar 4e deel van de rechten op de goederen en landerijen van Jantien Wubbessaelige. Dedigsluiden; Gebbe Eevstingh - bestemoeder / Geetert Luiringh - moeder / Jan Eevstingh - broeder / Jan Luiringh - oom / Aeltien Eevstingh weduwe van de cornet Doedens - oude moij / Boelem Ter Haer, Geert Alveringh,-Pieter Mennens en Frerick Jolingh - neeffs.
- 15-11-1693 Scheiding en deling van de nalatenschap van wijl. Wubbo Abels x Jantien Wubbens (onder andere) als volgt:
4e. Aande comparanten Harmen Luiringh en Frerick Hardingh in qlte als voormoeders over wijl. Frerick Eefsingh's minderjarige kinderen is ten deel gevallen:
a.seeckere behuisinge en schuur staende tot Vlactwedde, sijnde het sterfhuis van wijl. Wubbo Abels en Jantien Wubbens, met bijbehorende landerijen op verschillende plaatsens.
b.de behuisinge, tuine en oerde staende en gelegen tot Veele, soo tegenwoordich van Gebbe Eefsingh wort gebruickt. (Veele no.11).
1693 Lidmaten te Vlagtwedde: Veele 146 Gebbe Eevstinck obeit 9-1-1708
Veele 147 Geteruit.Luiringh obeit 13-3-1703
- 9- 3-1693 Insaken Harmen Luiringh in qlte verdaecht hebbende Frerick Hardingh die sal moeten answeren als sibbevoogt over wijl. Frerick Eefsingh's minderjarige kinderen bij Geertruit Luiringh, sulx gedurende de scheiding van de goederen van wijl. Wubbo Abels x Jantien Wubbens. Gedaagde werpt tegen dat Wubbo en Willem Eelsingh naerder in den bloede sijn.
- 2- 5-1688 Insaken Frerick Joolingh-p.v., Mr. Jan Smidt-sibbe en borggraef E. Haselhoff-v.v. over wijlen Harmen Haijes minderjarige kindt ter eene en Geert Alveringh-p.v#, Harmen Luiringh-sibbe over wijl. Frerick Eefsingh's minderjarige kinderen, gessisteert van Gebbeke Eefsingh weduwe van Jan Eefsingh, der pupillen grootmoeder ter andere zijde.
- 4-11-1487 Ins. Geertruit Luiringh weduwe van wijl. Frerick Eefsingh verd. hebb. Geert Alveringh om an te sweren als principale voormont.
- 17-10-A686 Gedoopt te Vlagtwedde: Frerickien d.v. wijlen Frerick Eeffstinck x Geeteruit Loerinck.
- 17-, 4-1686 Ins. Albertien Engels de gewesene weduwe van Hindrick Rentkens verd. hebb. Frerick Eefsingh om an te sweren als voogd over imptes vaderloose kinderen.
- 6- 7-1678 Insaken Frerick Eefsingh in qlte impt. verd. hebb. Rixte Jolingh, ten-einde ged. niets sal ondernemen of reppen, roeren ofte vervoeren huis offte genutt van de landerijen door Frerick Eefsingh nagelaten ende op hem impt. in qlte gedevolveert als sijnde dese landerijen wijl. Frerick Eefsingh d'olde toebehorende geweest, sulx getanteert in d'houlixcontracte tussen Jan Eefsingh en Gebbe Eefsingh opgericht.
- 29'- 6-1675 Huwelijkscontract te Veele van Harm Harms Luiringh. Dedingsluiden: Harm Luiringh - vader / Frerick Eefsinck / Wilt Renwerinck / Wilt Coops / Jan Broers.

GEBCKE FRERICKS EEFSINCK huwt te Vlagtwedde met Jan Wubbes (op't) Eefsinck
 geb. ca. 1625 Veele h.c. 21- 8-1647 geb. ca. 1617 Vlagtwedde
 ovl. 9- 1-1708 Veele ovl. 6-1666 Vlagtwedde
 d.v. Frerick Harms Eefsinck z.v. Wubbe Abels
 en N. N. en Jantien Jans Schuiten

kinderen:

ca. 1647 FRERICK > erfgenaam
 ca. 1649 Lucke Jans huwt ca.1671 met Harm Heijes

- 12- 6-1647 Jan Wubbens heeft voor die copulatie bij zijn huisvrouw Gebbeke een kindt overgewonnen, deswegen is deselve verdragen op 7 Car.gl..
- 12- 5-1656 Gecompareerd: d'Erb: Jan Wubbes op 't 'Eeffsinck ende Gebbe Frerix echteluiden tot Veele woonachtich ter eenere en: de oick Erb: Jan Doedes ende zijn L: huisvrouw Taelcke Frerix tot Groningen wonende ter andere zijden.
 Overeenkomst "wegen Taelcke opgemaakt haer boedels, soo,haer door haer vaeder Frerick Eefsinck in de hijlixcontracten van voor geroerte Jan ende Gebbe den 21 Augusti 1647 toegeschreven, waervan oick voor desen den 1 8-bris 1651 een papijren accord onder comparanten opgericht is, welcke accord in zijn vigeure laetende, dan tot meerder vestenisse vari 't selve ver door desen verclaerende, dat het boedell van meer gedachten Taelcke is ter somma van dusent embder gulden, jeder gulden op 22 stuver ende een halve, jeder stuver op 8 placken gereeckent, met oick het volle kiste als een kollens bedde, eenen linnen bedde, twe kussens, twe poelen, veer beddelaeckens met twe kussen buiren ende een beste klieft, welcke volle kisten exempt het linnen bedde voldaan en betaelt is, en de van opgemaekte 1000 Embder gl. redes van Jan Eeffsinck en Gebcke an Jan Doedes end desselfs huisvrouw 633 Embder gulden , 7 st. 7 pl. voldaan ende erlecht sijn, als dat noch resterende 366 Embder gl. 16 st. met het linnen bedde op volgende termijnen noch soelen erlecht worden, als op maij 1657 100 Embd.gl. met oick het linnen bedde, op maij 1658 noch 100 Embder gl. ende **endtljck op maij 1659 d' overicht 66 Embder gl. 16 st.**
 Bekennen also sie comparanten Jan Doedes ende Taelcke Frerix in't gemien ende elck in 't besonder voor haer en haere arffgenamen nae genotene voldact van 't resterende van haer vaederlijcke arffnisse als oick het Eeffsinge'arve te ewigen dagen affgeboedelt ende affgekofft te sijnenz."
 Aldus beleden tot Vlachtwedde op heden den 12 maij 1656 ter presentie van d'E. Claes Jansen en Willem Eijllerts als getuigen.
 Jan Wubbes mijn hand
 Dit marck heeft Gebcke Eeffsinck met eijgen handt getogen, sich beklagende niet anders te koenen schrijven.
- 12- 5-1660 Insaken Berent Jolingh ende Geert Hilweringh tegen de buirmester ende ingeseten van Veelle, waervoor Wubbo Coops, Harmen Luiringh, Jan Eefsingh en Jan Broers betreffende weiderij op de Veeler'Markegronden.
- 17- 2-1658 Ins. Luicken Wilckes nuo quo desselfs schoonmoeder Garcke Hulsingh, impt. contenderende tot confirmatie van gedaene opsegginge op gedaegde Frerick Eefsingh voor 90 dall. 6 penningen op meedtlandt tot Bellingwolde, ten volge handtschrift van den 30- 4-1647. Gedaegde sustinerende dat de impt. moet spreecken op sijn swager Jan Eefsingh.
- 3- 1-1662 Huwelijkscontract te Ellersinghuizen van Wupcke Engels, dochter van Engel Wubbes x Hidde Eefsingh.
 Dedingsluiden: Engel Wubbes (vader) - Jantje Wubbes (grootmoeder) - Frerick Eefsinck (grootvader) - Jan Abels (oude oom) - Jan Eefsinck (oom) - Harm (Wubbes op 't) Alverinck (oom) - Jan Wubbes (oom)!! - Boelman Eelsinck (oom) - Nanne Stroedinck (halve oom) - Jacob Decker (aangetrouwde neef).

- **6-1666** Grafscript op een zerk in de Vlagtwedder kerk:
Anno 1666, d..unij, is de eerbare ende vorneme Jan Wibbens Eefsinghs
soone van Wibbo Abels, christelijk in de H....

FRERICK HARMS EEFSINCK huwt 2e Vlagtwedde met Lisabet Jans
geb. ca. 1590 Veele ca. 1655

ovi.1673 -1678 Veele
z.v. Harmen Boeles Eefsinck

en **Hermecken** Imels
kinderen: vermoedelijk geen

IDEM huwt 1e Vlagtwedde met N. N.
ca. 24- 5-1624

kinderen:

ca. 1625 GEPCKE > erfgename
ca. 1624 Hidde Frericks huwt Vlagtwedde in 1641 met Engel Wubbes
ca. 1627 Rixte Frericks huwt Vlagtwedde ca.1650 met Berent Jans Jolingh
ca. 1630 zoon betaald voor schenken op zijn begrafenis op 2-11-1646
ca. 1632 Taelcke Frericks huwt Groningen 17- 5-1657 met Jan Doedes

- 11-10-1622 Frerick Efsing is van Frerick ten Velthuis overgeven in 5 marck, daer
va verdragen op 2 gl. 7 st..
- 24- 5-1624 Frerick Eefstinck met sijn verlovede wat in unplicht levet en sich
neet voort copuleren laten, om sijn geleden schade van des viants
brant op een rijxdaler verdragen 2 - 10 - 0.
1624 In 't Carspel Vlachtwedde "sijnde mede 2 huesen door den viant in
februario deses jaers verbrant".
- 2-11-1646 Frerick Eefstinge op die begreffenisse van sijn soon aen die nabuirs
beer geschoncken, deswegen verdragen op 5 Caroli gl.
- 12-10-1643 Egenerfden der heerlijkheid Wedde: o.a. Frerick Efsinck
- 12-10-1632 Alsoo Taelcke Hilwerdingh gesecht in Gerichte tegen Frerick Eefstingh
dat dieselve bij des Mansfelders lijdt in haer huis gelopen, haer 't
koeren van de balcke gederschet en haer 't vleis uut haer tonne ge-
nomen.
- 15-11-1655 Gecompareerd:** de E: Frerick Eeffsinck diewelcke bekende ende belede
dat hij het **boedelgoedt** van sijn tegenwoordige huisvrouw Lisabet Jans,
bestaende in tilbaer huisgeraet en anders soo volgens papiren opstel-
ling van Wubbo Coops en Wildt Rennerinck als getuigen van het selvige
ten overstaen van des comparantes dochter Gebbe gepriseert te hebben
op 54 dall 25 st., deselvige goederen nae vorige aestimatie ontfangen
ende tot sich genomen te hebben, noch bekent comparant dat boven het
geaestimeerde sijn ehelijcke huisvrouw Lisabet tot hem ingebracht
heefft: 2 **bedden**, 5 laeckens, 1 poell, 1 kussen, 3 kussen buiren ende
een kiste met een waell, soo nae der selve affstarvent gedachte Lisa-
bet met noch de halve torff ende moer soo op de starfdach bevonden
wordt met 3 hoonderen wederomme sall hebben te genieten ende tot sich
te nemen met oick gemelte 54 dall ende 25 st..
- 24- **6-1658** Huwelijkscontract te Ellersinghuizen van Swancke Stroedinck, dochter
van Nanne en Wupcke Stroedinck.
Getuigen: Nanne Stroedinck (vader) - Frerick Eefsinck (? als 2e !!)
Berent Stroedinck (oom) - Imel Stroedinck (oom) - Harm Bruininck,
Frerick Ottens, Claes Jansen en Engel Wubbes (allen aangetrouwde ooms)
vervolgens een viertal Hubbeling's uit Onstwedde (neven?) en ten-
slotte Berent Jolinck en Jan Eefsinck (neven?).
- 2- 5-1673 Huwelijkscontract te Vlagtwedde van Wendel Jolingh, dochter van
Berent Jolingh x Rixte Eefsinck.
Dedingsluiden: Berent Jolingh - vader / Frerick Eefsinck - beste
vader.
- 20- **6-1678** Ins. Frerick Eeffsingh de jonge wijlen Frerick Eeffsingh d'olde..

HARMEN BOELES EEFSINCK huwt te Vlagtwedde met Hermeken Imels
 geb. ca. 1560 Veele ca. 1590 geb. ca. 1565
 ovl. na 1592 Veele (vóór 14- 9-1595) ovl. na 1632
 z.v. Boele Eefsinck huwt 2e Hubert Johans
 en Wendele N. huwt 3e Rolef Butjenter
kinderen:
 ca. 1590 FRERICK > erfgenaam

1585 Harmen Eeffsinck vordragen vann denn staffschlag he Johann Wolters upt
 hoeft gedaenn vor tve daler.

16- 4-1590 Hermen Effzinck is vordragen van der schelthworde, welck sijnn salige
 broder Gerth up salige Lammerth Hiddinge gedann vor ses saler.

Betaalde hoenderbelasting in het kerspel Vlagtwedde onder Veele:

1591 Herman Eeffsinck (onder de eigenerfden)

1592 Harmen Eeffsinck

17- 3-1630 Frerick Eefstinghe geciteert van sijne moeder Hermeken Imels weduwe
 van zal. Rolef Butjenter, omme te verclaeren of hij heeft geschreven
 of niet eenen samensschrift of schedul aen dieselve in verleedene
 jaer overgecomen, heeft gesecht in gerichte tegen Wilteke Geerts van
 Essen comparerende voor de voorss impte Hermeken Imels: "Ick wol wal
 eene half duisent guldens geven dat du leuchnen kondest allen het
 geene daer inne staet geschreven, soo behovede ic mijne ()ogen soo
 vaecken niet daelslaen". Van hetwelcke alsoo die voorss Wilteke Geerts
 versocht acte.

19-12-1632 Ins. Frerick Eefstinghe impt. versoeckende dat Wilteke Geerts van
 Essen ged. muchte werden condemneert omme hem over te leveren soo-
 daene hijlixvoorwaarden als zijn zal: vader Herman Eefstinghe en
moeder Hermeken Imels met malcanderen voor zal: richter Johan ten
Veenhuis opgericht en voors. ged. uut handen van Herman Alberts
 ontvangen sal hebben, vermoege eedlicke verclaringe van voors. moe-
 der.

BOELE EEFSINCK huwt ca. 1560 met *Wendele N.*

geb. ca. 1530

ovl. 1590 -1591 Veele

kinderen:

ca. 1560 HARMEN > erfgenaam

ca. 1565 Geert Boeles ovl'. vóór 16- 4-1590

Betaalde hoenderbelasting in het karspel Vlagtwedde, te Veele:

1568 t/m 1571 Boele Effzinck (onder de eigenerfden)

1572 Boele Ewesinck idem

1573 Boele Eeffsinck idem

1574 Bole Eeffsinck idem

1589 Bole Eeffsinck idem

1590 Bole Eeffsinck idem

16- 4-1690 Steffen ten Lemhus is verackordereth und vordragenn vann de iniurie
 unde schelth worde he an Wendele Effzinck gedann.

CORRECTIES OP SCHULTEN -ERVE (Jaargang 7 no. 2, blz. 40)

RIXTE ROELOFS SCHULTEN
 verder ongewijzigd

huwt 2e
 vóór 1701

met Geert Jans (op't) Schuiten
 geb. ca. 1670
 ovl. na 1725 Wedde
 z.v. Jan ter Maars
 en Talle Reints Hardingh

kinderen: (gedoopt te Wedde)

25- 1-1701 Roelf

26- 4-1705 Talle

23-11-1707 Jan

Liefstingh

E. G. Schrage. '

In de bijdrage "Het geslacht Liefstingh" in "Westerwolde", 5e jaargang, december 1984, uitten we (blz. 41) het vermoeden dat Dedde Mennes op het Liefstingh erfdochter was, en dat haar afkomst onbekend gebleven was. Nu ontvingen we een brief van de heer J. Doorenbos, te Bennekom, waarin een aantal belangrijke opmerkingen. Zijn bet-over-grootmoeder was Martje (ook: Margien) Liefstingh, enig kind van Hiltje Liefstingh (V - h), die gehuwd was met Jan Doorenbos.

Tegen het vermoeden dat Dedde Mennes erfdochter was voert de heer Doorenbos het volgende aan.

Op 27.02.1665 sluit de zoon van Berend Kelbergen, nl. Jannes Berents Kellenbergius een huwelijkscontract (P.A. VI A 2) met Wipke Harmens. Daarbij brengt Jannes o.a. zijn moederlijke erfdeel in. Deze moeder zal dus in 1665 al overleden geweest zijn, en moet bijgevolg een ander geweest zijn dan Dedde Mennes, die immers in 1675 nog leefde. Was die eerste vrouw van Berend Kelbergen misschien een Liefstingh?

Of heeft Berend het Liefstingh gekocht?

Wie zat er in de eerste helft van de 17e eeuw op 't Liefstingh?

Van de leden van het geslacht Liefstingh die toen leefden weten we nog het meeste van:

Jacob Liefstingh, herhaaldelijk vermeld in het Breukenregister, het eerst op 9.10.1628.

Op 1.06.1637 blijkt dat hij gehuwd was met Occa ter Wisch, dochter van Boele ter Wisch:

"Occa huisvrouw van Jacob Leefstinge met haer neve van Onstwedde komende droncken zijnde in een sloott gevallen hebbende sint op een bedde gaen liggen slaepen, deswegen quaet. exempel veraccordeert op 20 Car. gld.". (Breukenregister 22.12.1636 en 1.06.1637).

Die neef was Hans Goringe, en vader Boele ter Wisch betaalt, niet Jacob Liefstingh, die misschien niet wilde of kon betalen.

Jacob Liefstingh had een zuster Alcke (4.04.1639) en op 5.09.1651 blijkt uitdrukkelijk dat hij te Weende woonde. Op 8.05.1658 (R.A. VI o 2) behoort hij tot de erfgenamen van Geert Liefstinck, die gehuwd was met Grete Friese. Zijn financiële situatie was zwak: het Breukenregister meldt op 5.09.1651: "Jacob Leeffstinck tot Wende is in verscheiden mandaten van vijff, tyn en vijfftyl marcken door verscheiden personen overgegeven ende als syn goederen binnen gedisenteert is daeroff tot afmakinge van de broeke gekoemn. die sua van negen ende dertich car. gld. en 8 st. brab:

Misschien heeft dit tot gevolg gehad dat op 1.04.1656 Berend Kelbergen en Dedde Mennes op 't Liefstingh zaten..

Genoemde Jacob Liefstingh zou een zoon kunnen zijn van Aike Liefstinge, gehuwd met Jacob. Dezen zijn samen vermeld in 1627 en 1628 in het Breukenregister, en in R.A. VI o 1 op 2.04.1628, 3.05.1628 en 30.08.1628, telkens in een kwestie over land te Weende tussen Wybelinge en Huistinge.

Zij zouden óók de ouders geweest kunnen zijn van Lamme Liefstingh, gehuwd met Harm Boelmans. Lezen hadden een dochter Jacob.

Gebruik makend van gegevens uit het Hoendergel dregi ster, het Breukenregister en R.A.VI o 1 komen we tot de vol gen de hypothetische opstelling.

I - Gerth Leffzinck, vermeld in het Hoendergel dregi ster, onder Weende, 1568 - 1574 en 1589 - 1592. De jaren tussen 1574 en 1589 ontbreken.

IIa - Aicke Leeffstinck, vermeld in het Breukenregister in 1592: "Register van de broecken der geistlicher juris dictie der heerlijkheid "bedde", wegens "unplicht".

het kan zijn dat hij omstreeks 1592 met Jacob gehuwd is.

IIb - Jan/Johan Liefstingh, hij wordt 23.04.1628 genoemd als voormond van de kinderen van wijlen Engel Hulsingh.

kan die "ohm" zijn op wiens begrafenis Jacob Liefstingh bier had geschonken aan de naburen en waarvoor hij op 2.10.1637 beboet werd.

Kinderen van. IIa:

IIIa - Geert Liefstingh, overleden voor d. b5. 1658, ge nuwd met Grete Friese. Op 8.05.1658 (R.A.VI o 2) wordt Jacob Liefstingh erfgenaam van Geert Liefstingh genoemd, samen met Jan Hendericx, nomine uxoris, en Feye Geerts. Dat Geert Liefstingh en Grete Friese een testament hadden gemaakt blijkt op 15.12.1658 (R.A.VI o 2)

IIIb - Lamme Liefstingh, gehuwd met Harm Boelmans, in 1631 ingezet en van Weende.

Kinderen: Anneke 11.12.1655 gehuwd met Lammert ten Vel thuis,

Geert op dezelfde datum gehuwd met Jantje ten Vel thuis,

Jacob in. 1658 gehuwd met Heyo Goeckes.

Bij het huwelijkscontract van Anneke compareert Jacob Liefstingh.

IIIc. - Jacob Liefstingh overleden voor 31.08.1659, ge huwd met Occa ter Wisch.

Op 31.08.1659 willen de diakenen van Vlagtwedde beslag leggen op penningen, berustend onder Hiske ter Borch, afkomstig van wijlen Geert Liefstingh. Deze moeten niet uitbetaald worden aan de erfgenamen van Jacob Liefstingh omdat twee van diens kinderen ten laste zijn van de dia conie van Vlagtwedde!

Over deze kinderen is verder niets met zekerheid bekend, mogelijk gaat het om:

Frerik Liefstingh, vermeld 15.12.1660 in R.A.VI o 2,

Jarcko Liefstingh, overleden voor 10.10.1682, Jan Hulsing is dan "verwalter" van zijn goederen.

IIId - Alcke Liefstingh, als zuster van Jacob vermeld in het Breukenregister op 4.04.1639.

Op 16.01.1655 (R.A.VI w 1) is er sprake van. Geert Meyer, gehuwd met Aycke Leeffstinck. Zij verkopen dan een Klaas Meyer, gehuwd met Elsche Trenning, een kamer te Bourtange. Mogelijk zijn Alcke en Ayke dezelfde?

Met betrekking tot ds. Johannes Nicolay Kelbergen wijst de heer Doorenbos er op dat hij mogelijk uit Friesland naar Vlagtwedde is gekomen.

In 1625 werd iemand met die naam beroepen te Nes en Wierum. Echter, de grietman was er tegen, de synode adviseerde afwijzend, hij werd afgeschreven. Aangezien ds. Kelbergen te Vlagtwedde voor 't eerst genoemd is op 31.05.1627 (Breukenregister) is hij vermoedelijk kort tevoren aldaar aangekomen.

Ook geeft de heer Doorenbos nog een aanvulling op V - h: Hiltjo Liefstingh.

Zijn weduwe, 'I'jitske Mulder, hertrouwde te Groningen op 1.05.1783 met Bernard Christoffel van Thielen, uit 's-Hertogenbosch, vaandrig in het regiment van Pabst. Zij overleed reeds op 13.12.1786 te Hees (Gld.).

Haar dochter Martien (of Martha) Liefstingh trouwde te Sybrandaburen op 5.10.1805 met ds. Jan Loorenbos, predikant aldaar. Na zijn overlijden te Deersum op 11.08.1827 vestigde Martha zich te Groningen.

Haar vijf zonen studeerden allen aan de Universiteit aldaar. Een zesde zoon, met de voornamen Hiltjo Liefsting, overleed jong.

In 1824 werd een dochter Hiltje Liefsting Doorenbos geboren, die in 1910 ongehuwd overleed.

Tenslotte vermeldt de heer Doorenbos dat de echtgenoot van Peternella Remckes Liefstingh (IV-h) n1. Harm Jans aanvankelijk molenaar was te Vriescheloo.

Hij is daar inderdaad op 19.05.1718 (R.A.VI e 1) bekend als mulder. Op 1.05.1724 verpachtte hij die molen voor 9 jaren voor 3060 car. gld. Hij vestigde zich daarna op het Huistingh te Weende en kocht op 20.04.1726 voor 3300 gld. de molen te Vlachtwedde. Op 22.11.1749 was hij nog getuige bij het huwelijkscontract van zoon Jan, ook mulder te Vlachtwedde.

Kort vóór het "ter perse gaan" van dit nummer ontvingen we terinzage copieën van een aantal stukken, eigendom van mevr. Sandee - Maarsing te Meeden - waarvoor hartelijk dank ! Hierbij is een verzegeling voor de richter Sibinga d.d. 8.04.1646 waarin Harmen Boelmans te Weende en Jacob Loesingh te Jipsinghuizen, mede namens hun echtgenoten Lamme en Geertruit, verklaren van hun zwager Jacob Liefstingh te Weende de afboedeling van hun echtgenoten te hebben ontvangen. Dit volgens huwelijkscontracten resp. uit 1625 en 1626.

Hieruit zien we dus dat Jacob Liefstingh nog een zuster had, namelijk Geertruit.

Abel Geerds en Geeske Abels

E. G. Schrage.

Onderstaande bijdrage bevat een overzicht van vier generaties nakomelingen van het echtpaar Abel Geerds en Geeske Abels, te Vlagtwedde. Daarmee komen we tot in het begin van de 18e eeuw. Het blijkt dan dat een grote spreiding plaats vindt en dat veel Westerwoldse geslachten terug gevoerd kunnen worden op dit echtpaar. Een voortzetting in één overzicht wordt voor dit tijdschrift veel te onvangrijk en te onoverzichtelijk. Het ligt dan ook in de bedoeling diverse staken verder afzonderlijk te behandelen.

I - Abel Geerds en Geeske Abels.

Hij wordt reeds vermeld in het Breukenregister op 6.06.1589 alsmede in het Hoendergeldregister onder Vlagtwedde 1589/1592. Mogelijk was hij zoon van Wubbe Geerdes die in laatstgenoemd register 1569/1573 vermeld is, telkens te Vlagtwedde.

Dat Abel Geerds een tapperij bezat blijkt in het Breukenregister op 28.10.1624 en 29.10.1624 als Detmer Koilers, Geert Boyink en Geert Coopes beboet worden omdat zij "ander predige tott Abel Geerts" hebben zitten drinken.

De naam Geeske Abels stelt ons voor een probleem. Wordt zij zo genoemd naar haar man, zoals wel meer voorkomt in de 17e eeuw? En was haar vader een Evert?

Een aanwijzing in die richting zou het feit kunnen zijn dat in het huwelijkscontract d.d. 6.02.1625 tussen Alcke, dochter van Wubbe Everts en Hiske Huisinck Abel Geerds als getuige optreedt. Waren Geeske Abels en Wubbe Everts zuster en broer, en Abel bijgevolg oom van de bruid?

Dit vermoeden wordt versterkt door het volgende.

Op 27.09.1628 (R. A. VI o 1) procedeert Geeske, huisvrouw van Abel Geerts "met hare consorten Jarske ten Veenhuis en Jacob Hermans" tegen Engel, echtgenote van Hiske Wierdinge. Engel zou een bezegelde brief hebben ontvangen van Jacob ten Veenhuis die aan klagers toebehoort omdat die brief gaat over "heure respectieve moder en grote moeders ingebrachte goederen aan der gedaegeden grootvader". Gedaagde Engel stelt dat zij die brief had gegeven aan haar vader Wibbe Everts.

Grootvader was dus Evert, diens kinderen Wibbe Everts en Geeske. Jarske ten Veenhuis was zoon van een zuster van Wibbe en Geeske die zelf niet met name bekend is.

Genoemde Evert kan zijn: Evert Everts, genoemd in het Hoendergeldregister in 1568, 1569 en 1570 te Wedde, alsmede in het Breukenregister op 8.03.1569, dan te Wessinghuizen.

Abel Geerds en Geeske waren vóór 6.10.1605 getrouwd zoals volgt uit R. A. VI o 1, 12.06.1630.

Abel overleed tussen 27.09.1628 en 30.04.1629 (VI o 1) Geeske overleed vóór 9.08.1640, op die datum worden haar kinderen beboet omdat zij "op de begreffenisse van haar moeder an die naburen in 't vergaderen beer geschonken hebben".

Het overlijden van Abel Geerds heeft in zijn gezin aanleiding gegeven tot problemen.

R.A.VI o 1 vermeldt op 5.09.1629 dat er een testament is, gedateerd 13.06.1628, opgemaakt ten overstaan van de pastoor te Vlagtwedde.

Het is vooral zoon Wubbe Abels die dit testament aanvecht. Reeds op 19.05.1630 is in het Breukenregister aangetekend: "Wubbe Abels hefft den pastoor tot Vlachtwedde Johannem Kelbergium als segelaer van saelige Abel Geerts testament neffens d'getugen daerinne Bestelt geschulden". Dit kost hem 8 daler.

Op diezelfde dag krijgt Wubbe een boete van 2 gld.: hij heeft "syn.moeder Geeske Abels op den Rechtdagh niet vredelich gelaten ende sy mit quade woorden angefallen".

Op 5.09.1629 (R.A.VI o 1), boven reeds genoemd, procedeert Wibbe Abels tegen : Everhardus Abels inzake verbod aan Everhard om te wonen in het huis, nagelaten door wijlen Abel Geerts. Geeske Abels intervenueert: zij stelt dat er een mutueel testament is van 13.06.1628, zij heeft dientengevolge lijftocht.

Er volgt een langdurige procedure waarin de zonen Wibbe en Johan het testament betwisten, terwijl dochter Geertken Abels en zoon Evert partij trekken voor moeder. Later zullen Johan en Wibbe onenigheid krijgen omdat Wibbe het uitkeren van Johans aandeel op de lange baan schuift.

De namen van de kinderen vinden we opgesomd in R.A.VI q 1, op 20.10.1630. Die kinderen waren:

- Geertken Abels, volgt II - 1,
- Wibbe, of Wubbe, " II - 2,
- Johan, of Jan, " II - 3,
- Evert, Everhardus, " II - 4.

II - 1: Geertken Abels, doopdatum onbekend.

Zij huwde op onbekende plaats en datum met Hilwert Engelkes. Ze woonden te Vriescheloo.

Hilwert is in het Breukenregister nog genoemd op 28.10.1624 en overleed vóór 30.10.1626: "Geertken Engelkes salige man Hylwert hefft de pastoor Bueter geschulden". (Dit is Wesselus Buter, predikant te Vriescheloo).

Geertken overleed vóór 3.06.1647.

Een vermoedelijke zoon, Harmen Engelkes, was op 18.11.1682 (R.A.VI o 3) voormond van Abel Everts kind (zie III - 9).

II - 2: Wibbe/Wubbe Abels, doopdatum onbekend.

Hij is vóór 12.10.1621 gehuwd met Janneken Schulten, gewoonlijk Janneken Wubbes genoemd, dochter van Johan Schulten te Wedde.

Deze Johan Schulten verschijnt sinds 1589 in het Hoendergeldregister, en is vermoedelijk zoon van Berent Schulten, vermeld in genoemd register 1568/1574.

Wubbe Abels was belastingpachter en had een tapperij te Vlagtwedde zoals blijkt uit het Breukenregister op 29.05.1628: "Janneken d'vroue van Wubbe Abels op 16 gulden Carls verdragen van dat haar man als pachter op d'sitdagen tegens d'ordonnantie tapperien gehouden hadde". Dit herhaalt zich op 23.05.1631.

Na enige geschillen met moeder Geeske, die voor de rechter te Vlagtwedde worden gebracht, blijkt op 1.10.1631 (R.A.VI o 1) dat:) Wubbe het vaderlijk sterfhuis in bezit heeft genomen.

Wubbe en Janneken moeten heftige persoonlijkheden geweest zijn. Herhaaldelijk komen ze voor in het Breukenregister terzake van beledigingen, scheldpartijen en geweldpleging! soms in dronkenschap.

Ook binnen de familie was niet alles pluis: op 22.05.1629 wordt Wubbe beboet omdat hij de vrouw van broer Evert Abels voor een "horen dochter" heeft gescholden.

Over de verhouding tot moeder werd boven reeds geschreven. Ook vele financiële geschillen zijn aangetekend in het Breukenregister, zo op 12.06.1634 en 9.07.1635 met broer Johan Abels over de vaderlijke erfenis.

Een andere kwestie, dan met moeder Geeske, rees over penningen van vader, uitgeleend aan 31 met name genoemde personen. Moeder zal binnen 10 dagen na 16.03.1631 moeten bewijzen dat deze gelden haar toekomen.

Wubbe Abels overleed vóór 3.11.1654 als Jantien, weduwe van Wubbe Abels genoemd wordt (R.A.VI w 1). Daarna komt zij nog vele malen voor, gelden uitlenend aan diverse personen. In R.A.VI w 2 is zij voor 't laatst vermeld op 22.12.1670. Ze stierf vóór 25.09.1680 (R.A.VI w 3).

Op 15.11.1693 vond de scheiding en deling plaats van de nalatenschap (R.A.VI w 3).

Als partijen treden hierbij op:

1. Ocke Boeles en zijn echtgenote Albertien Engels.
2. Geert Alveringh en Pieter Mennens, als gevolmachtigde van zijn schoonmoeder Gartie ten Veenhuis, weduwe van de executeur Jacob Decker.
3. Harmen Lui ringh en Frerick Hardingh, als voormonders over de kinderen van wijlen Frerick Eefsingh.

Verdeeld worden, naast het sterfhuis te Vlagtwedde, een aantal landerijen te Vriescheloo, alsmede bij ter Haar, meedland genaamd de "Breewisch" bij ter Wupping, een akker bouwland, het "Friesen" genaamd, te Vlagtwedde, het arve Schulten te Jipsinghuizen, het Hardingh te Wollinghuizen.

De afwikkeling heeft nog enige tijd geduurd. Nog op 26.01.1703 (R.A.VI o 4) procederen de erven Wubbe Abels tegen Boelman ter Haar, die dan belooft tegen a.s. Pasen te zullen betalen.

Van de kinderen van Wubbe Abels en Janneke zijn geen doopdatums bekend, daarom in willekeurige volgorde:

- Engel Wubbes volgt III-1,
- Jan " " III-2,
- Geeske " " III-3,
- Jantien " " III-4,
- Berent " " III-5,
- Harmen " " III-6,
- Rixte " " III-7,
- NN " III-8.

Er waren vermoedelijk meer kinderen. Zo valt het op dat vader Abel Geerds niet "benoemd" is. Ook vermeldt het boek "Onder de Clockeslach van Vlagtwedde" op blz. 74 een Wubbe Wubbes als zoon van de bekende Jantien Wubbes in het jaar 1668.

II - 3: Johan / Jan Abels, doopdatum onbekend.
Hij was betrokken in het getwist over de erfenis van vader Abel Geerts, eerst aan de zijde van broer Wibbe. Later, in 1632, daagt hij deze voor de richter te Vlagtwedde om overgave van zijn aandeel te verkrijgen.
Hij blijkt dan buiten het rechtsgebied van Vlagtwedde te wonen zodat hij "domicilium citandi" moet stellen. Hij stelt dan Tyes Engels als zijn "borge voor wanclaghte". Zijn woonplaats zal dan Blijham geweest zijn: het doopboek aldaar vermeldt op 19.10.1623 de doop van Renske, dochter van Jan Abels en Esse.
Hij compareert op 19.05.1638 bij het huwelijkscontract van Engel Wubbens, zoon van Wubbe Abels en Janne met Wubbe Sypkens (R. A. VIA 1).
Als oom en voormond van de bruid verschijnt hij op 11.06.1655 (R. A. VI z 1) bij het huwelijkscontract van Jacob Simens en Jantjen Evers, dochter van Everhardus A heli (II-4). Idem op 19.04.1656 bij het huwelijkscontract van Abel Evers., broer van Jantjen, en Engeltien Broers.
Nog op 12.02.1661 en 31.08.1661 wordt hij in R. A. VI o 2 genoemd, wonend te Blijham. raar zijn geen verdere dopen van kinderen gevonden.
Een overzicht van de nakomelingen van II - 3 zal afzonderlijk uitgewerkt worden.

II - 4: Evert/Everhardus Abels/Abeli, doopdatum onbekend.
Hij overleed vóór 5.05.1653, het Breukenregister vermeldt dan. dat aan erfgenamen van Everhardus Abeli een boete van 7.10. - is opgelegd wegens gehouden uitinge.
Aan de Hogeschool te Groningen werd hij op 19.11.1620 ingeschreven als student, vandaar zijn deftige benaming Everhardus Abeli. Wat hij studeerde, en of hij die studie afmaakte, is niet gebleken.
Wel is hij reeds op 29.10.1624 genoemd in het Breukenregister: Berent Veenhuis wordt dan beboet omdat hij Evert Abels in het huis van de richter Veenhuis "met het croos op den kop geslagen heeft".
Circa april/mei 1627 -zal hij in het huwelijk getreden zijn. Zijn bruiloft was aanleiding tot boeteopleggingen aan tien personen. De eerste daarvan is gedateerd 31.05.1627: Johannes Nicolay (d.i. ds. Kelbergen)"hefft op den vierden dach 's morgens op Evert Abels brulfft ten ambten geweest enz." Zelf wordt hij beboet op 18.06.1627:"Evert Abels hefft met syn vertroude bruet op den vierden dach van d'brulfft noch enige vrunden ten eten gehad, daarvan des vertroueden. moder Anna van Vullen op 18 car. gld. verdragen".
De bruid was Hindrickien Joannis, dochter van Johannes (van) Emmen., predikant/administrator van Klooster ter A pel, en van Anna van Vullen.
Ook Evert raakte een aantal malen verwickeld in schelden vechtpartijen.
Te Vlagtwedde heeft hij een nieuw huis laten bouwen. Op 5.09.1629 namelijk daagt Wubbe Abels hem voor de richter inzake een verbod aan Evert om het huis van wijlen Abel Geerts te bewonen. Geeske Abels intervenueert en stelt dat het huis aan haar ter lijftocht is vermaakt.

Zij wil Evert onderdak verschaffen tot zijn in aanbouw zijnd huis gereed is. Later blijkt toch dat Wubbe het ouderlijk huis verkregen heeft.

Kinderen:

- Jantje Everts volgt III-9,
- Abel Everts " III-10.

Kinderen van II - 2: Wubbe Abels en Janneken Schuiten.

III - 1: Engel Wubbes/Wibbens, doopdatum onbekend.

Op 19.05.1638 sloot hij te Blijham een huwelijkscontract (R.A.VI A 1) met Wubke Sybkens, dochter van Sybke Boelens en wijlen Aelke. Aan bruidegomszijde zijn verschenen zijn ouders, Wubbe Abels en Janne, en Johan Abels (II-3). Uit dit huwelijk zijn geen kinderen gevonden, evenmin het overlijden van Wubke Sybkens.

Engel hertrouwde met Hidde Eefsinck hetgeen blijkt uit het huwelijkscontract d.d. 3.01.1662 (R.A.VI z 1) van dochter Wupke Engels (IV-1).

Een tweede dochter is vermoedelijk Albertien Engels (IV-2).

Een probleem is of III-1 dezelfde is als die Engel Wubbes die op een onbekende datum in 1641 is beboet met 7.10. - "omdat deselve een tytanck voor die copulatie met syn vrou in ontucht gelevet heeft".

Later ontmoeten we een Engel Wubbes, gehuwd met Woltie Geerts Strodinck. Samen met haar koopt deze op 16.11.1655 (R.A.VI w 1) van Jan Hoytink te Vlagtwedde een stuk hooiland, het "Steendinck".

Het Breukenregister vermeldt op 16.12.1660 nog Jantjen Wibbens, optredend voor haar zoon Engel Wibbens.

Op 29.12.1664 betaalt de weduwe van Engel Wibbens een boete van 7.10. - wegens "uitinge over de doodt van haar saelige man". Maar of dit III-1 was weten we niet.

Boven genoemde Woltke Strodinck hertrouwde vóór 19.11.1670 (P.A.VI o 3) met Jan Jans Smidt.

Kinderen:

- Wupke Engels -volgt IV-1,
- Albertien Engels " IV-2.

III - 2: Jan Nubbes (Eefsingh), doopdatum onbekend,

Het Breukenregister meldt op 12.06.1647 dat Jan Wubbens beboet is met 7. - -: hij heeft "voor die copulatie bij zijn huisvrouw Gebbeke een kindt overgewonnen".

Uit een acte van 12.05.1656 in P.A.VI w 1 blijkt dat Jan en Gebbe op 21.08.1647 een huwelijkscontract hadden gemaakt. Die acte houdt in de afboedeling van Taelke, dochter van Frerick Eefsingh, en zuster van Gebbe.

Taelke was gehuwd met de cornet Jan Doedes en woonde te Groningen. In deze acte compareren mede Jan Nubbens op 't Eefsinck en Gebbe Frericks te Veelle.

Gebbe was dus dochter van Frerick Eefsingh. Jan Wubbes was op 't Eefsingh ingetrouwd en zal zich later dienovereenkomstig genoemd hebben.

Een "settbrief" in P.4.VI w 1 d.d. 21.02.1656 geeft aan dat Harmannus Peters op 't Hilwerinck dit per antichresis heeft ingedaan ende versettet aan Jan dubbeps op 't Eefsinck en zijn vrouw Gebbe Eefsinck.

Bij de executorial e verkoop op 3.02.1659 (R. A. VI w 1) van goederen van Albert Teyngh te Wollinghuizen koopt Jan Wubbes op 't Hilwers een dymat meedland, "omgaand met Suimeringh en Goylers". Dat hij dezelfde is als Jan Wubbes op 't Eelsingh blijkt uit de aantekening van de richter dat hij de koopsom ad 243 car.gld. 7 stuivers ten volle heeft ontvangen van des kopers moeder Janneken Nubbens.

Op 3.05.1658 (R. A. VI o 2) procedeert Jan Jansen Smidt tegen Jan Wubbens op 't Hilwers, waarbij namens gedaagde diens moeder Janneke Wubbens optreedt. Eiser vraagt teruggave van boedelgoed dat gedaagde met wijlen Swantke Jansen had genoten. Een relatie tussen Jan Nubbens en Swantke Jansen is ons niet duidelijk geworden.

Pathuis. vermeldt in "Groninger Gedenkwaardigheden" onder no. 3899: "Anno 1666 D. uny is de eerbare ende vorname Jan Wibbens Eelsinghs, soone van Wibbe Abels, christelijck in den Heere. . . .".

Hij is dus te Vlagtwedde begraven, de naam "Eelsingh" zal een leesfout zijn.

Gebbe Eefsingh was nog als grootmoeder aanwezig bij het sluiten van het huwelijkscontract tussen Boelman ter daar en Geeteruit Harms, dochter van Harm Heyes en Lucke Eefsingh, op 3.03.1692 (R. A. V. I z 1).

Volgens de lidmatenlijst van Vlagtwedde overleed Gebbe op 9.01.1708.

Kinderen:

- Frerick Eefsingh volgt IV-3,
- Lucke Eefsingh " 1V-4.

III - 3: Geeske Wubbes, doopdatum onbekend.

Zij sloot op 15.05.1657 een huwelijkscontract (R. A. VI w 1) met Ayelt Sybels, zoon van Sybelt Rients en Bonneke Ayelts.

Vader Wubbe Abels was toen reeds overleden en wordt in dit stuk genoemd: indertijd kerkvoogd te Vlagtwedde. Sybelt Rients was diacon te Velge (Vellage) en doet zijn landerijen aldaar over aan zoon Ayelt Sybels, daarbij nog 22 melkkoeien, 6 paarden, het op het land uitgezaaide koren en landbouwgereedschap. De bruid brengt 1000 car.gld. in. In dit contract is genoemd de broer van de bruid: Jan Wubbens, gehuwd met Gebbe Eefsinck.

Een zoon. van Ayelt en Geeske, Wubbe Ayelts, sluit op 14.01.1692 (R. A. VI w 3) een vriendelijk accord met Geert Alveringh, voor zich en als voormond over de kinderen van wijlen Frerik Eefsingh, Gartie ten Veenhuis, weduwe Deckers, en Claes Hindrix in plaats van zijn moeder Albertien Engels. Dit accord gaat over het t'anpart'l van Wubbe Ayelts in de nalatenschap van Wubbe Abels en Jantien Wubbens. Wubbe Ayelts zal 800 car.gld. ontvangen en betaalt aan Claes Hindrix een schuld van 140 daalders Emders gél d af.

Het boek van dr. Jurgen Sternsdorff, "Die Familien in Vellage und Halte 1670 - 1875" vermeldt:

Wubbe Ailts (Aielts, Ayels, Aeyelts), in 1727 "de Eersame" genoemd, overl. en begraven 29.08/5.09.1731. Hij was gehuwd met Antje Uifer(t)s, overl/begr. 8/16.01.1759.

Ze hadden 8 kinderen.

III - 4: Jantien Wubbes, doopdatum onbekend.

Op 28.09.1658 sloot zij een huwelijkscontract (R.A. VI w 1) met Wybe Claessens, zoon van Claes Ulphers en Talle Engelkes. Hij krijgt mee het huis met schuur en landerijen te Wenigermoor met levende have enz. Na overlijden van zijn ouders zal hij genieten huis en landerijen te Oldersum, alsook de brouwerij te Coldenborchsterzijl. De bruid krijgt 4000 car. gld. mee.

Bij dit huwelijkscontract compareert o.a. Berent Wubbes, broer van de bruid.

III - 5: Berent Wibbens/Wubbes, doopdatum onbekend.

Hij is alleen bekend als comparant bij drie huwelijkscontracten, nl.:

19.04.1656 (R.A. VI z 1) van Abel Evers (III-10) en Engel roers,

8.09.1657 (R.A. VI z 1) van Tamme Lui ckens en Fenne Hindricks,

28.09.1658 (R.A. VI w 1) van zuster Jantien (III-4) en Wybe Claessens.

Overigens is hij nog genoemd in het Breukenregister op 16.12.1660.

III - 6: Harmen Wubbes, doopdatum onbekend.

vóór 25.11.1654 huwde hij Rixte Coops, zoals blijkt uit een acte van die datum in R.A. VI w 1 waarbij Harmen Wubbes op 't Alveringh en Rixte Coops een akker bouwland kopen van Simen Imels en Ayke Warming.

Op 3.01.1662 compareert hij, onder de naam nam Alvering, als getuige van de bruid bij het huwelijkscontract (P.A. VI z 1) tussen Elso Altinck en wupke Engels ;IV-1), dochter van Engel '3ubbes en Hidde Eefsinck (dus als oom).

Zoon:

- Geert Alveringh, volgt IV--S.

III - 7: Rixte Wubbes, doopdatum onbekend.

vóór 11.05.1657 LR.A. VI w 1) sloot zij haar eerste huwelijk met Boelman Eelsingh te Ellersinghuizen, zoon van Willem Wubbes Eelsingh en Alcke toelmans ter Haar.

Hij is op 18.03.1672 nog getuige bij het huwelijkscontract tussen Geert Alveringh (IV-5) en Albertien ter Walslage.

Op 20.02.1673 (R.A. VI w 1) kopen zij een huis met brouwhuis en brouwgereedschap te Bourtange.

Rixte Wubbes hertrouwde vóór 28.08.1674 met Berend Detmers Aisingh, die op genoemde datum aanwezig was als stiefvader van Jantien Boelmans Eelsingh bij haar huwelijkscontract met Harm Fockes (Jolingh).

Kinderen:

- Willem Boelmans volgt IV-6,

- Jantje Boelmans " IV-7,

- Nubbe Boelmans " IV-8,

- Geeske Boelmans " IV-9.

III - 8: Dochter N.N.

Een niet met name bekende dochter van Wubbe Abels en Janneken trouwde op onbekende datum en plaats met Elso Berents ten Veenhuis, zoon van Berent Johans ten Veenhuis en Gartke.

Bewezen wordt dit door een acte van 3.05.1658 in R. A. VI o 2: Elso ten Veenhuis machtigt daarin Engel Nubbens om namens hem "bij rechte uitvondich te maken alssodaene questien als tussen hem comparant ende syn zal. vrouwen moeder d'E. Janneken Nubbens van erfnisse afboedelinghe ende ander syn ende mogen ontstaen enz."

De echtgenote van Elso was dus op 3.05.1658 al overleden. Vermoedelijk echter al vóór 6.10.1653 als Elso beboet wordt wegens uittinge.

Dochter:

- Gartie ten Veenhuis volgt IV-10.

Kinderen van II - 4: Evert Abels en Hendrickjen Joannis.

III - 9: Jantje Everts, doopdatum onbekend.

Zij sloot op 11.06.1656 een huwelijkscontract (R. A. VI z 1) met Jacob Simons, jongste zoon van Alwerigh Simens saeliger en Hadewych Simons.

Hierbij comparereren Jan Abels (II-3) als oom en voormond, Wubbe Coops als sibbevoogd en Abel Evers (III-10) als broer van de bruid.

Hun nageslacht noemt zich Oostervelt.

III - 10: Abel Everts, doopdatum onbekend, overleden vóór 19.05.1669 R. A. VI o 3)

Op 19.04.1656 sloot hij een huwelijkscontract (R. A. VI z 1) met Engel(tien) Broers, dochter van wijlen Albert Broers en van wijlen Swaenke Broers. Comparanten aan bruidegomszijde zijn: Jan Abels (II-3), oom en voogd, Jan Nubbens (III-2) en bierent Wubbens (III-5)

Het Hesse-archief in het Rijksarchief in Groningen bevat als no. 85, de acte van ontvangst d.d. 14.06.1656 door Abel Everts en Engelcke Broers van de eerste termijn van Engelckes bruidschat volgens haar huwelijkscontract, uitgekeerd door haar broer Johan bbroers te Veele.

volgens R. A. VI o 3, 18.11.1682 is Harmen Engelkes voormond over de kinderen van Abel Everts. Harmen is vermoedelijk zoon van Hilwert Engelkes en Geertie Abels (II-1), derhalve neef van Abel Everts.

Engel tien hertrouwde vóór 19.05.1669 (R. A. VI o 3) met Aicke Roelofs .

Dochter:

- Swaenke Abels volgt IV-11.

Aicke Roelofs en Engelcke hadden een dochter, Geessen Aickes die trouwde met Jacob Hesse.

Aicke Roelofs hertrouwde op 6.11.1681 met Geesje Berends Tol en, van Roswinkel

Kinderen van III - 1: Engel Nubbens en Hidde Eefsingh.

IV 1: Wupke Engels, doopdatum onbekend.

In haar huwelijkscontract d.d. 3.01.1662 (R. A. VI z1) wordt zij oudste dochter genoemd. Haar echtgenoot werd Elso Altinck, oudste zoon van Jurjen Altinck en Wupke Altinck (Koeninck).

Getuigen van bruidegom waren o. a. Wubbe Coops, Albert Halmingh en Jacob Simens (zie III-9).

Aan bruidszijde comparereren naast vader Engel Nubbens:

Jantje Wubbens (III-4), Frerick Eefsingh, Jan Abels (II-3) Jan Eefsinck (III-2), Harm Alverick (III-6) en Boelman Eel sinck (III-7)

IV - 2: Albertien Engels, doopdatum onbekend.

Gezien het feit dat zij nog op 20.06.1686 te Blijham een dochter (Tettie Ockes) liet dopen zal zij in 1640 á 1645 geboren moeten zijn.

Zij was een kleindochter van Jantjen Wubbes hetgeen vastgesteld kon worden uit een acte in .R.A.VI e 1 d.d. 9.05..1698: Occo Boeles en Albertien Engels te Blijham verkopen dan aan Harmen Coylers en echtgenote een kamp land te Vriescheloo, "Tiddes Borst" geheten, die Albertien had geerfd van haar bestemoeder Jantjen Wubbes.

Zij was eerst gehuwd, vóór 27.02.1667 (R.A.VI w 2) met Hendrik Renties, die tussen mei en november 1682 overleed. Zijn afkomst is onbekend, misschien kan het feit dat zij soms te Weender in Oostfriesland woonden een aanwijzing zijn. Zo woonden ze op 2.05.1677 aldaar (P.A. VI w 2)."

Als weduwe van Hendrik Renties verkoopt Albertien op 1.11.1682 (R.A.VI w 3) pachtwijze 't Wybelingh te Weende aan Wubbe Bruiningh.

Op 19.12.1684 sloot Albertien een huwelijkscontract (R.A.VI z. 1) met Ocke Boeles die te Blijham woonde. Zij trekt bij hem in. Voor bruidegom compareert Jan ten Veenhuis als neef, terwijl aan bruidszijde tekenen: Frerick Eefsinck (IV-3), Geert Alverinck (IV-5) en Geert Banninck.

Volgens dit contract was Claes Hindriks oudste zoon van Albertien en waren er nog drie andere kinderen.

Ocke Boeles was weduwnaar van Tettie Aylkes en bracht uit dit huwelijk een dochter mee: Geertien Ockes, die op 21.07.1700 trouwde met Feye Heres.

Kinderen uit het eerste huwelijk van Albertien:

- Claes Hindricka volgt V-1,
- Hidde " " V-2,
- Gebke " " V-3,
- Tjaekien, gedoopt te Vlagtwedde 7.05.1682. Zij moet op 19.12.1684 nog in leven geweest zijn, verdere gegevens ontbreken.

Kind uit haar tweede huwelijk:

- Tetjen Ockes volgt V-4.

R.A.VI e 1 bevat een afkoopbrief d.d. 29.03.1710 tussen Ocke Boeles en Albertien Engels met drie kinderen, ter enen zijde, en Claes Aysingh (V-1) te Ellersinghuizen, ter andere zijde. De drie genoemde kinderen zijn:

Hidde Hindriks, te Westerlee, Gebke Hindriks en Tetjen Ockes. Claes Aysingh wordt afgekocht van zijn moederlijke goederen en ontvangt 5000 car. gld.

Albertien verkoopt op 28.10.1709 en 13.05.1711 aan Jan Pollingh diverse percelen land te Jipsinghuizen.

Op 30.08.1712 (R.A.VI e 1.) wonen ze te Blijham, en op 15.05.1713 (R.A.VI w 5) verkopen ze land te Vlagtwedde.

Op 20.02.1717 (R.A.VI w 5) is sprake van de erfgenamen van Albertien Engels.

Kinderen van 111 - 2: Jan Wubbes (Eefsinch) en Gebbe Frericks Eefsinch.

IV - 3: Frerick Eefsinch, "de jongere", doopdatum onbekend, overleden vóór 17.10.1686.

Hij trouwde vóór 8.01.1675 met Geertruit Loerick/Luringh (R.A. VI w 2).

Kinderen:

- Jantien volgt V-5,
- Jan " V-6,
- Grietien " V-7,
- Frerickjen r' V-8.

IV - 4: Lucke Eefsingh, doopdatum onbekend, overleden vóór 3.03.1692.

Op onbekende datum en plaats trouwde zij met Harm Heyes, omtrent wien momenteel niets anders bekend is dan dat ook hij vóór 3.03.1692 overleden moet zijn. Dit blijkt uit het huwelijkscontract van die datum van dochter - Geeteruit Harms, volgt V-9.

Zoon van 111 - 6: Harmen Wubbes A Iveringh en Rixte Geerts Coops.

IV - 5: Geert Alveringh, doopdatum onbekend.

In zijn huwelijkscontract d.d. 18.03.1672 (R.A. VI z 1) met Albertyen ter Walslage wordt hij genoemd enige zoon van wijlen Harm Wubbes op 't Alveringh en 't iupke (sic!) Coops. Albertjen was dochter van wijlen Wubbe ter Walslage en Naantje Coylers, erf- en woonachtig te ter Walslage onder het carspel Sellingen.

Geert hertrouwde op 10.06.1693 (huwelijkscontract R.A. VI z 1) met Swaantien Abels, weduwe van Jan Klaessen, dochter van Abel Everts en Engel Broers (III-10).

Swaantien op haar beurt trouwde ten derden male op 9.05.1716 te Blijham met Evert Harms (afkomstig uit Hatsum in Oostfriesland), weduwnaar van Jantien Boelmans Eelsingh (IV-7).

In 1689, 1692 en 1693 was Geert Alveringh kerkvoogd te Vlagtwedde, ouderling in 1699 en nogmaals kerkvoogd in 1705. In vele huwelijkscontracten komt hij voor als getuige het. laatst op 12.02.1706 bij dat van Albert Mennes Eelsingh (Liefstingh.) met Frerickien Frericks Eelsingh (V-8), als vedder van de bruid.

Als vertegenwoordiger van de erfgenamen van Wubbe Abels en Jantien Schuiten komt hij voor op 9.05.1688 (R.A. VI w 3), alsmede op 4.03.1689 (zelfde bron) als voormond over de kinderen van wijlen Frerick Eefsingh.

Kinderen, uit het eerste huwelijk:

- Naantje, ged. Vlagtwedde, 2.03.1679,
- Wubbe, " 14.05.1682, volgt V-10,
- Naenke, " " 26.07.1685,
- Hiske " " 25.11.1688, volgt V-11,

Kinderen uit het tweede huwelijk:

- Albertjen " " 9.09.1694, v. olgt V-12,
- Rixte april 1699, " V-13.

Kinderen van III - 7: Boelman Eelsingh en Rixte Wubbes.

IV - 6: Willem Boelmans Eelsingh/Heyes, doopdatum onbekend. Circa 1675 trouwde hij met Alcke Jacobs Leusingh.

Willem erfde het erve Heyes in ter Wupping, afkomstig van overgrootmoeder Harmcke Willems Heyes. Zijn kinderen dragen de naam Heyes. Zie "Westerwolde 86-4, blz. 90.

Kinderen:

- Boelem Heyes volgt V-14,
- Jan Heyes " V-15,
- Geertruit " V-16.

IV - 7: Jantien Boelmans Eelsingh, doopdatum onbekend. Gehuwd 28.08.1674, huwelijkscontract R.A.VI z 1, met Harmen Fockes Jolingh, van Blijham, zoon van Focke Harmens Jolingh en Aime Addens.

Jantien hertrouwde te Blijham op 16.01.1698 (huwelijkscontract in R.A.VI A 2) met Evert Harms, weduwnaar van Hindrickien Harms. Wonend te Blijham kochten zij op 8.07.1711 (R.A.VI e 1) land in het Oosteind aldaar.

Evert Harms hertrouwde op 9.05.1716 met Swaantie Abels, weduwe van Geert Alveringh (IV-5)

R.A.VI e 1 bevat een scheidingsacte d.d. 26.02.1714 tussen Evert Harms, erfgeseten te Blijham, naegelaten Eheman van Jantjen Boelmans saliger ter ener zijde, en ter andere zijde Coene Louwerts x Aime Harmens, Harmen Eppens x Rixte Harmens, Boelman Harmens en Claes Egberts x Trijntje Harmens, als erfgenamen van moeder Jantjen Boelmans. Bij deze boedelscheiding behoudt stiefvader Evert Harmens de goederen tegen betaling van 950 car. gld. aan elk der vier erfgenamen.

Kinderen: volgens deze scheidingsacte:

- Aime Harmens volgt V-17,
- Rixte Harmens " V-18,
- Boelman Harmens " V-19,
- Trijntje Harmens " V-20,
- Adde Harmens " V-21.

IV - 8: Wubbe Eelsingh, doopdatum onbekend, overleden 20.07.1714. Gehuwd te Vlagtwedde 6.06.1680 met Hadewych Hindriks Symens, dochter van Hindrik Gerrits op 't Symens en Jantyn Alverichs Symens.

Circa 1705 was :lubbe Eelsingh kerkvoogd te Vlagtwedde.

Kinderen, gedoopt te Vlagtwedde:

- Boelman ged. 4.10.1683, volgt V-22,
- Hindrick " 13.03.1687, " V-23,
- Alverich Wubbes " 13.09.1691, " V-24,
- Jan 27.01.1695, " V-25,
- Jantien " 22.08.1697, " V-26,
- Rixte JVubbes " 30.09.1703, " V-27.

IV - 9: Geeske Boelmans Eelsingh, doopdatum onbekend, overleden vóór 18.11.1695.

Gehuwd te Vlagtwedde, 15.03.1688 met Claes Geerts Colters, zoon van Geert Colters/Banningh en Wendel Alberts Colters. Hij hertrouwde 18.11.1695 met Jantien ten velthuis, dochter van Engel ten Velthuis en Geertje Detmers Aisingh.

Zoon:

- Boelman Colters ged. Vlagtwedde 17.03.1689, volgt V-28.

Dochter van III - 8: Elso Berents ten Veenhuis en N.N.

IV - 10: Gartie ten Veenhuis, doopdatum onbekend.

Op onbekende plaats en datum gehuwd met de executeur Jacob Decker, die vóór 20.05.1676 overleed (R.A.VI w 2).

In R.A.VI w 3 wordt zij op 12.02.1681 genoemd als mede-erfgenaam van Wubbe Abels en Jantien Schutten. Zij leefde nog op 23.11.1701 (R.A.VI o 4)

Kinderen:

- Bernard Decker ten Veenhuis,
- Luckien volgt V-29.

Dochter van III - 10: Abel Everts en Engel tien Broers.

IV - 11: Swaentie Abels, doopdatum onbekend.

Op 10.03.1682 sloot zij een huwelijkscontract (R. A. VI z 1) met Jan Claessen, weduwnaar van Frieske Hommes.

Zij hertrouwde op 10.06.1693 (huwelijkscontract VI, z 1) met Geert Alveringh (IV-5), kerkvoogd te Vlagtweddet weduwnaar van Albertjen ter Walslage.

Nogmaals trouwde zij te Blijham op 9.05.1716 met Evert Harms oorspronkelijk uit Hatzum in Oostfriesland afkomstig, weduwnaar van Jantien Boelmans Eelsingh (IV-7), eerder weduwnaar van Hindrickien Harmens.

Kinderen, uit het eerste huwelijk:

- Claes ged. Vlagtwedde, 26.12.1682,

Idem, uit het tweede huwelijk:

- Albertje ged. Vlagtwedde, 9.09.1694,

- Rixte " " 04.1699.

(Wordt voortgezet)

--- 000 ---

TJ IT ANDERE PEP IOD IEKEN.

GRUONINGA, 31e jaargang, 1986.

P. J. C. . El ema - "Een genealogie Spiets, Groningen".

Drs. O. D. J. Roemeling - "Het schultengeslacht Rummerink te Haren":

Drs. K. A. Reuvers - "Eggerick Jemines en zijn familie". (Wipschoten).

P. J. C. El ema - "Genealogie Severijn, Groningen".

K. P. de Boer - "Rondom het Zethuis. een onderzoek naar voorouders van Holtrop, de Boer, Penkema".

D. Poortinga - "De eerste generaties van der Stappen". (Haren).

Trees A. Kroon - "Genealogie Woestman". (Foxhol, Veendam).

K. J. J. Wieringa - "Het nageslacht van Jan Jurjens Bussemaker en Ttjen Isaacks". (Een doopsgezinde familie, de stamvader is afkomstig uit Hengelo (O), vestigt zich te ?Jlrum. Relatie met de Overijsselse familie ten Cate.

Abraham Jurjens Bus, molenaar aan de Ommelanderswijk te Veendam - "Bus zien. eulimeulen" - behoort tot dit geslacht.)

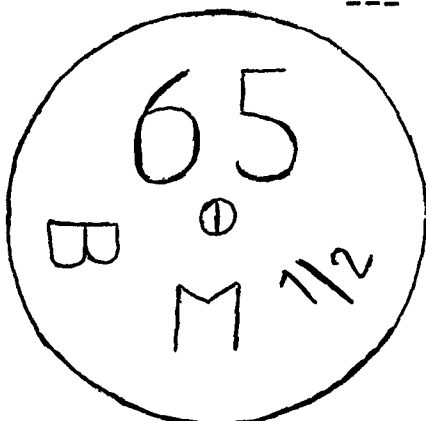
D. Kuil - "Lijst van namen in het carspel en onder de klokslag van Blijham in 1687". vermeld zijn 96 personen, van wie 14 met familienaam: Brui ningham, ten Have, Vos, Jolinge (2 x), Frouwes, Beishausen, Molanus, Schuiringe, Crouse, Lui ringe, Schoonenbeek, Mettingh en Haselhoff. Elf personen dragen een beroepsnaam, dan wel is hun beroep genoemd.

--- 000 ---

V R A A G.

Een onzer leden vond nevenstaand merk op een baksteen.

Wie kan verklaren wat dit merk betekent?????

Beklemmingen

E. G. Schrage.

in de papieren, van de familie Wybelingh te Weende, die we mochten inzien, komen enige acten voor waarbij stukken grond onder "beklemming" verkocht worden.

Dit trekt de aandacht omdat we bij het "beklemrecht" meest in de eerste plaats denken aan het Hogeland en het Oldambt.

Dr. ir. J. E. Muntinga zegt in zijn "Het Landschap Westewolde" op blz. 136 dat in Oud-Westewolde beklemmingen niet, of alleen bij hoge uitzondering, voorkwamen. Hij kende slechts één geval en wel in 1852 te Onstwedde.

Dit ontleende hij aan documenten van de familie Hesse te ter Aapel. In Nieuw-, Westewolde (d.i. na 1900) daar entegen werd het beklemrecht nogal eens aangetroffen (zelfde bron, blz. 295).

Een artikel van de heer C. J. Geertsema: "Beschrijving van de landbouw in de districten Oldambt, Westewolde en Fivelgo" uit 1868 zegt dat "de gronden hier (in Westewolde) in vollem eigendom voorkomen en er geene beklemmingen bestaan". Bedoeld artikel is opgenomen in G. H. Kocks en J. M. G. van der Poel, "Landbouwkundige beschrijvingen uit de 19e eeuw", deel 1.

Toch weet mr. A. S. de Blécourt in zijn "Beklemrecht. e Stadsmeierrecht" een paar gevallen aan te wijzen:

a. 30.06.1785 (R. A. VI j 3): Kerkvoogden van Wedde verzoeken aan de Drost goedkeuring om zeker stuk land, dat bij verdeling der gemene boerengrond ten westen van de Heerenweg, buiten het loeg; Wedde, was toebedeeld aan de pastorie in beklemming te mogen uitgeven.

De Drost keurt dit goed.

b. 15.02.1787 (R. A. VI j 3): mevrouw Hylcke Venema, weduwe van Hemmo Nauta, verzoekt de Drost haar te adjudiceren (toe te wijzen) wegens achterstallige huur de behuizing en schuur van haar meier, en diens recht van beklemming vervallen te verklaren. Dit verzoek wordt toegewezen. Het betrof het Aising te Ellersinghuizen dat zij in 1781 had aangekocht en toen voor '156, -- per jaar in vaste beklemming had uitgedaan. De meier kon niet verdreven worden "tenzij drie volle jaren huure ten agteren zijnde". Dit heet "caduceren wegens wanbetaling".

Het Westewolds Landrecht zwijgt hierover, het zal gegrond zijn op een bepaling in de beklembrief.

Dat het beklemrecht ook in Westewolde toegepast werd bevestigde ons ons lid, de heer H. Maarsingh. Hij wijst er op dat na 1870 een aantal Duitsers naar onze kant uitweek. Ze vestigden zich o.m. te Horsten en verwierven daar stukken grond onder beklemming.

Dit wordt bevestigd door een drietal acten uit de Wybelinghpapieren, resp. van 14.10.1871, 6.05.1876 en 19.07.1897, waarbij grond te Horsten, Kopstukken, Oomsberg en Onstwedder Tange onder beklemming werd verkocht. In deze acten worat het woord "verkoop" gebruikt er wordt een (geringe) koopsom betaald, de "koper" heet "beklemde meier".

De heer Maarsingh toonde ons nog een andere acte waarvan de overschrijving ten kantore van Hypotheken te Vijschooten plaats vond op 27.01.1858.

Het gaat hier om de verkoop van een stuk heidegrond, groot een bunder tien roeden, gelegen aan de herdersweg, en van een stukje bouwland aldaar, groot acht roeden 40 ellen, voor de som van vijf gulden. "door den koper dadelijk voldaan".

Verkoper zal koper als "beklemde meier" inschrijven, de koper zal jaarlijks op 1 mei als "vaste huur" betalen de som van f 6.50. Verder luidt de acte:

"Dit regt van beklemming zal zijn vast, altyddurend en onopzegbaar, ingeval van overlijden der meyerlieden zal de beklemming overgaan. zoowel in de opgaande, nederdalende en zijdlijn verervende zonder daarvan een drie- of zesjarig geschenk, evenmin eenig ander geschenk zal kunnen worden gevorderd dan in het hierna uitgedrukte geval. Ingevalle verwisseling, verkoop, of ander overdragt dezer beklemming zal door den verkoper of overdrager als voorgaand meyer een jaar huur tot geschenk voor het uitboeken en de koper als aankomend meyer mede een jaar huur tot geschenk voor het inboeken aan de eigenaar moeten worden betaald, onder verplichting tevens de agterstallige huur te voldoen. Zoodra de meyers drie volle jaren huur ten agteren zijn zal hij van het regt dezer beklemming zijn vervallen".

Deze condities zijn een beknopte samenvatting van voorwaarden die we ook in andere asten vinden. Soms is er sprake van het recht van de beklemde meyer om op de verkregen grond een huis te bouwen.

--- 000 ---

U I T A N D E R E P E R I O D I E K E N .

QUELLEN UND FORSCHUNGEN, 1986, Heft 9/10, 11/12.

Heinz Pamm - "Ostfriesen im Dienste der Niederlaendisch - Ostindischen Handelskompanie".

Juergen Hoogstraat - "Ostfriesische Pastoren der Reformierten Gemeinde Wagenborgen, Provinz Groningen".

Arndt Richter - "Gedanken zum Genealogentag 1986 in Soest".

Karl Ecke - "Die Diakonie der hussittenden Armen zu Emden". Dit artikel bevat een naamlijst van diakenen en onderdiakenen van eind 16e tot in de 18e eeuw.

Daarin vele namen die aan Westerwolde doen denken:

Alting, ter Borgh, van Snelten, ter Haer, Kray, Hiskes, Sterenborg, Velthuis. Het zou interessant zijn uit te zoeken of deze personen iets te maken kunnen hebben met de gelijknamige Westerwoldse families.

Wolfgang F. Naegeler - "Namensannahme in Westerhusen 1810 - 1830".

Gretje Schreiber - "Der rossdienstpflichtige Herd in Terhalle".

--- 000 ---

U I T A N D E R E P E R I O D I E K E N .

GENS NOSTRA, november 1986.

W. Enterman - "Het Sallandse geslacht Enterman".

J. Komin - "Komin. Herkomst familienaam en oudere generaties".

A. K. Vink - "Flierman".

A. L. van Nood - "Kwartierstaat van Nood - van Oostveen".

GENS NOSTRA, december 1986.

A. H. Hoeben - "De lelie als pré-heraldische en vroeg-heraldische figuur".

P. C. J. van der Krogt - "Susanna Jansdr. Condet".

A. G. van der Stam - "Genealogisch onderzoek in de Achterhoek".

J. W. F. X. de Rijk - "De Regentenadel in de ministerraad".

M. J. Nix - "De aansluiting van Dompseleer met de stamtafel Karel de Grote".

GENS NOSTRA, januari 1987.

J. A. de Boo - "De oorsprong van de wapens en het vermeende wapen van Godfried van Bouillon".

A. G. Molendijk-van der Ploeg - "Van Assendelft tot Rijperman".

D. Bos - "Zuidmulder Bakker".

R. A. J. Dix - "Praktische aanwijzingen voor het zoeken naar militairen in het Algemeen Rijksarchief (A.R.A.)"

ONS WAARDEEL, 86/6.

Peter Zweegers - "De uitbreiding van de gemeente Assen in 1811". (Wijst op het feit dat 175 jaar geleden, in 1811, de meeste gemeenten gevormd werden. Dit was een geduchte vernietiging van oude tradities).

Gerard Stout - "Bijenhouderschap in Odoorn in de eerste helft van deze eeuw".

D. Frieling - "Tymen Geerts Kamps" (vervolg op zijn artikel over de familie Marissen in "Ons Waardeel", 86/3).

W. de Blécourt - "Nogmaals Troost/Smit te Hoogeveen".

Paul Noomen - "De kerkfiliatie in Oostermoer en de Wilbrody te Borger".

Kwartierstaat Everts/Fieten (vervolg).

ONS WAARDEEL, 87/1.

G. H. Kocks - "De St. Gerardus-bedevoort te Bargerooosterveld".

C. van der Plas - "Erfpachtsrechten in de Oostdrentse veenkolonien".

Jelle Hagen - "Schets van de geschiedenis van Vledderveen".

J. E. Ennik - "Van Hueswerden" (periode 1465-1525).

J. W. Schaap - "Drentse studenten in Lingen, Rostock en Keulen".

Kwartierstaat Everts/Fieten (slot).

JAARBOEK Centraal Bureau voor Genealogie, deel 40, 1986.

J. G. J. van Booma - "Het wegen van dopelingen, andere kinderen en volwassenen in onze kerkgebouwen vóór de Reformatie".

E. Th. R. Unger - "De vererving van de nalatenschap van Neeltje Pater".

TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE EN HISTORIE „WESTERWOLDE”

Driemaandelijks tijdschrift van de
Vereniging voor Genealogie en
Historie

Westerwolde

8^e jaargang No. 2

J u n i 1 9 8 7.

Redactie:

S.H.Achterop

C.J.Wegman

E.G.Schrage, eindredacteur
ds.van Petegemstraat 14
9645 NV Veendam
tel. 05987-23559.

N.B. Niets uit dit tijdschrift mag
worden verveelvoudigd en/of open-
baar gemaakt door middel van druk,
fotografie, microfilm of op welke
andere wijze ook, zonder vooraf-
gaande toestemming van de redactie.

SECRETARIAAT VAN DE VERENIGING:

(lidmaatschap, abonnementen,
administratie en archief),
Mevr. G.P.I.Hiskes - Knigge
M.Hardenbergstraat 3
9643 LD WILDERVANK
Tel. 05987 - 13095.

PENNINGMEESTER:

Mevr. M. Geikens,
Dorigweg 6, 9551 AM Sellingen,
Tel. 05992 - 2408.

B A N K;

Rabobank Ter Apel - Sellingen B.A.
Rekeningnummer 3586.06.063
ten name van Vereniging voor Geneal.
en Historie Westerwolde,
postgironummer van de Bank: 839846.

LIDMAATSCHAP: Entree (éénmalig) f.10.--; contributie f.25.--
per jaar plus f.7,50 per jaar voor het tijdschrift, dat om de
drie maanden verschijnt. Bij verzending per post van het
tijdschrift - dat op de driemaandelijkse bijeenkomsten
wordt uitgereikt - moeten de portokosten in rekening worden
gebracht.

I N H O U D:

-- Kaarten van Westerwolde		bl z. 33.
S. H. Achterop	Levensboom	
C. J. Wegman	De dorpsstraat ij Onstwedde minstens 400 jaar verhard	" 36.
E. G. Schrage	Abel Geerds en Geeske (voortzetting)	" 39.
-- Gevraagd		" 45.
M. J. B. Starke	Abel Geerds, de staak II-3: Johan Abels -	" 46.
G. Winkelman	Alveringh	" 51.
-- Gevraagd		" 55.
E. G. Schrage	Settebrieven	56.
-- Uit andere periodieken		58.

--- 000 ---

VAN DE REDACTIE:

In dit nummer vindt U de voortzetting van het overzicht van de nakomelingen van Abel Geerds en Geeske Abels, en wel de vijfde generatie.

De heer M. J. B. Starke behandelt de nazaten, tot en met de vijfde generatie van de staak II - 3: Johan Abels, uit dit geslacht, terwijl de heer G. Winkelman een overzicht geeft van het geslacht Alveringh, eveneens nazaten van Abel Geerds en Geeske.

In het bijzonder vestigen we Uw aandacht op de rubriek "Gevraagd" waarin de heer R. Georgius een aantal vragen stelt. Degenen die inlichtingen kunnen verschaffen verzoeken we zich rechtstreeks in verbinding te stellen met de heer R. Georgius, Hoofdstraat 117, 9944 AD Nieuwolda, tel. 05964 - 1239.

BIJDRAGEN voor het volgende nummer van "Westerwolde" worden gaarne ingewacht voor 15 augustus a. s.

--- 000 ---

KAARTEN van Westerwolde

Beknopte samenvatting van de lezing met dia's door J.J. Hoogstins op de ledenvergadering te Onstwedde op 21 maart 1987.

De heer Hoogstins is hoofd van de sector Kaarten, Kranten en Beelddocumentatie van het Rijksarchief in Groningen. Als inleiding behandelt spreker de vraag wat een "kaart" is: een afbeelding in het platte vlak van een deel van de aarde, op een bepaalde schaal..

Er wordt vaak gesproken over "kleinschalige kaarten", de afgebeelde oppervlakte is dan groot, de afbeelding klein, en "grootschalige kaarten", dan is het afgebeelde oppervlak klein, de afbeelding groot.

Kaarten komen tot stand door opmetingen, tegenwoordig ook door moderne methoden als fotografie uit de lucht, of met toepassing van satellieten.

Kaarten zijn nodig voor een goed bestuur, naarmate het bestuur van een land meer gecentraliseerd en beter georganiseerd werd groeide de behoefte aan goede kaarten.

Er wordt een min of meer kunstmatig verschil gemaakt tussen kleinschalige en grootschalige kartografie. De ontwikkeling in Oudheid en Middeleeuwen en de latere "atlaskartografie" is dan "kleinschalig". Die van de landmeters en het kadaster is de "grootschalige".

In de ontwikkeling van de atlaskartografie zijn Gemma Frisius en Mercator belangrijke figuren. Wat Nederland betreft hebben Jacob van Deventer en Christiaan 's Grooten verdienstelijk werk gedaan: omstreeks 1559 deed eerstgenoemde een kaart van Friesland, Groningen, Drenthe en Overijssel het licht zien. Deze kaart is al betrekkelijk nauwkeurig.

In de Tachtigjarige Oorlog verplaatste zich het centrum van de kartografie van Antwerpen naar Amsterdam. De 17e eeuw was een bloeitijd, in de 18e eeuw werd de kwaliteit minder..

Door landmeters werden in de 17e eeuw en daarna veel grootschalige kaarten gemaakt ten behoeve van inpoldering en vervening.. Landmeters oefenden toen een vrij beroep uit, na de invoering van het Kadaster omstreeks 1830 werkten ze daaraan mee in dienstverband..

Al eerder waren er voor militaire doeleinden vrij nauwkeurige kaarten getekend, vooral voor de vestingbouw en van de grensgebieden, waaronder Westerwolde. Deze militaire kaarten berusten in de Genie-archieven in het Algemeen Rijksarchief in den Haag.

Bekend is de "Atlas-Hattinga": "Atlas der frontieren van Gelderland, Overijssel en Groningen", samengesteld door W.T. Hattinga en zonen in het midden van de 18e eeuw. Deze atlas bevat in hoofdzaak kaarten van Westerwolde en Groningerland, nagete'ënd naar oudere militaire kaarten. Het Rijksarchief in Groningen bezit een exemplaar van deze atlas.

Wat later, circa 1783, vervaardigde de kapitein-ingenieur J.H. Hottinger een topografische kaart van het oosten van Groningen en Drenthe, bestaande uit 22 bladen.

Deze kaart berust op nauwkeurige metingen en is nog meer gedetailleerd van de atlas-Hattinga. Ook deze kaart maakt deel uit van de Genie-archieven.

In de "Franse tijd" werd het bestuur veel meer gecentraliseerd en werd de kartografie zaak van het landsbestuur. Door toepassing van de driehoeksmeting werden de kaarten steeds nauwkeuriger.

Als gevolg hiervan verscheen de "Krayenhoff-kaart", op schaal 1 : 15.200, circa 1820.

Door het Topografisch Bureau werden tot 1850 nog karteringen verricht die van belang zijn:

DE "Kaart van Huguenin", schaal 1:40.000 in het Algemeen Rijksarchief in den Haag, waarvoor gebruik gemaakt is van de driehoeksmeting van Krayenhoff en van de kadastrale opmetingen. De titel van deze kaart is: "Topografische Kaart van de Provinciën Groningen, Vriesland, Drenthe en een gedeelte van Overijssel", door M.J.de Man, opgenomen door Huguenin en anderen circa 1820-1824. Deze kaart is rijk aan topografische informatie.

Uiteindelijk verscheen pas na 1850 de "Topografische en Militaire kaart van Nederinad; schaal 1:50.000, gebaseerd op nieuwe metingen. De topografische kaarten van na circa 1850 zijn op schaal 1:25.000.

Naast de topografische en militaire kaarten zijn er "thematische kaarten". Zij brengen een bepaald verschijnsel tot uitdrukking, b.v. grondsoorten, grondgebruik, hoogte der terreinen. Diverse diensten gebruiken zulke kaarten, of vervaardigen ze, b.v. de Waterstaat, Staatsbosbeheer, de Geologische Dienst.

Om te weten te komen bij welke instellingen zich kaarten bevinden zijn twee gidsjes van belang:

- de "Gids voor de kaartenverzamelingen in Nederland",
- de "Gids voor de Topografische Atlassen".

Die gidsjes zijn in ieder geval als naslagwerk beschikbaar bij de kaartenverzamelingen zelf, maar wellicht ook nog verkrijgbaar bij de uitgever.

Bij iedere kaartenverzameling zal men voor raadpleging gebruik moeten maken van catalogi. In de meeste gevallen is het mogelijk te zoeken op regio (het afgebeelde gebied) en op onderwerp: kaartsoort en/of kaartthema.

In het Rijksarchief is bovendien een visuele catalogus met foto's van alle kaarten aanwezig.

Voor het inzien van kaarten in het Rijksarchief in Groningen moet men zich vervoegen op studiezaal III, 2e etage.

Waar zijn kaarten te vinden, met name van Westerwolde?

1. In het Algemeen Rijksarchief in den Haag: in het Geniearchief militaire kaarten.
2. In het Rijksarchief in Groningen: vooral over de thema's "Grenzen" en "Waterstaat".
3. In het Gemeentearchief Groningen: vooral over "grenzen" en "verveningen".

Literatuur:

- M.Donkersloot-de Vrij - "Topografische kaarten van Nederland voor 1750", Groningen, 1981.
- C.Koeman - "Geschiedenis van de kartografie van Nederland" Alphen a.d.Rijn, 1983. Het nieuwe "standaardwerk".
- C.Koeman - "Handleiding voor de studie van de topografische kaarten van Nederinad 1750-1850", Groningen, 1963.
- J.J.Vredenberg-Alink - "De kaarten van Groningerland", Uithuizen, 1874. Besteedt ook aandacht aan de topografische kaarten tot 1850.

Na de pauze vertoonde de heer Hoogstins een groot aantal dia's die een goed beeld gaven van de uitvoering, de kleuren en de gedetailleerdheid van verscheidene kaarten. Met name bleek hoe de grootschalige kaarten gegevens kunnen verschaffen over vroegere verkaveling, ligging van wegen, paden, dijken en waterlopen alsmede van de structuur van de dorpen.

Door tijdsgebrek konden maar weinig vragen gesteld worden. Op een vraag naar het oud-archief van de Waterstaat werd geantwoord dat deze berust in het Rijksarchief in Groningen. De heer ter Wisch maakte de aanwezigen er op attent dat een facsimile uitgave van onder meer de kaart van Hottinger in voorbereiding is.

- L E V E N S B O O M .

Naar aanleiding van het artikel over de Levensboom door Joop Drok in het vorige nummer van "Westerwolde" ben ik zo vrij hieronder een aanvulling te geven.

In het wapen van de gemeente Meeden - mijn geboorteplaats - komt ook een levensboom voor.

Hier echter vergezeld van twee vogels (zie de tekening). Ofschoon de boom, zoals bekend is, vrij veel voorkomt boven de voordeur van boerderijen ontbreken daar de genoemde vogels. De volledige voorstelling zou kunnen herinneren aan de Germaanse mythologie, waarin o.a. verteld wordt dat de oppergod Wodan (Odin) van de gehele aarde berichten ontving, hem gebracht door de beide vogeld, genaamd Hugin en Munin. Later heeft men de voorstelling van de boom zonder de vogels wel gebruikt, wellicht ook onder invloed van de boom uit het Paradijs.

Literatuur:

Groningse Volksalmanak 1952, blz. 61. - 70, arti.knl dour-A. Pathuis, de ontwerper van het genoemde wapen.

Kl. Sierksma, ^{De} gemeentewapens van Nederland, blz.209.

S. H. Achterop.

DE DORPSSTRAAT IN ONSTWEDDE MINSTENS VIERHONDERD JAAR VERHARD

door C.J.Wegman

Bij het doornemen van de hoender-belasting-registers valt het op, dat in het dorp Onstwedde in de jaren 1589 en 1590 hoendergeld wordt betaald door ene Jurrien bij de STEENSTRAAT. Deze Jurrien kwam blijkbaar niet uit Westerwolde en werd gemakshalve genoemd naar de plaats waar hij woonde. In 1591 en 1592 heeft hij nog steeds geen patronien en wordt hij genoemd Jurrien in Naeninge Hoff; hij was dus blijkbaar verhuisd.

Deze mededeling is des te opvallender omdat tot dusverre bekend was (Muntinga - Westerwolde) dat vóór 1851 slechts één stukje weg was verhard in de kom van Sellingen.

Lange tijd zijn de wegen in Westerwolde onverhard gebleven, met alle bezwaren van dien. Daarom ook zijn in het Westerwolder Landrecht van 1470 bepalingen opgenomen over de vereiste breedte en het onderhoud van de wegen. Zo moesten lijkwegen en bruggen 6 voeten (1.70 m.), kerkwegen 12 voeten (3.40 m.) en heerewegen 32 voeten (9.05 m.) breed zijn. Een voet was in Groningen 28.3 cm.. In de verschillende koopakten wordt trouwens nimmer over kerkwegen gesproken; wel over heerewegen, lijkwegen en boere- of nutwegen. Heerewegen (van heer = legerschaar) waren de voornaamste verbindingswegen tussen de dorpen.

Ondanks de verplichting om de wegen "veerdig" te houden zullen zij in herfst en in winter slecht te berijden zijn geweest.

In Onstwedde kwam de Heereweg vanuit het Noorden over de Onstwedder Holte het dorp binnen, doorliep de huidige Dorpstraat en sloeg dan linksaf in de richting Smeering-Vlagtwedde.

In vergelijking met andere streken kwam het verharderen van wegen in Westerwolde traag tot stand. Het verharderen vond plaats als volgt:

1851	Winschoten	-	Blijham	> de eeuwenoude heerweg van Groningen naar Munsterland
1858	Blijham	-	Wedde	
1866	Wedde	-	Vlagtwedde - Boertange	
1866	Wedde	-	Onstwedde	
1868	Stadskanaal	-	Ter Apel	
1875	Onstwedde	-	Stadskanaal	
1878	Wedde	-	Vriescheloo	
1904	Vlagtwedde	-	Sellingen - Ter Apel	
1920	Vlagtwedde	-	Onstwedde	

Zoals reeds vermeld betaalde in 1589 : Jorrien bi den Steenstraete
en in 1590 : Jurrien bij de Steinstrate p.p.

Omdat de hoenderbelastingregisters werden opgemaakt in de volgorde van de woningen en Jurrien in beide gevallen direct vóór Evert Teses wordt genoemd, weten wij dat hij woonde tussen Tees-erve en Idinck-erve. De volgorde was in die jaren (1568 - 1593) van noord naar zuid : Olinck - Besselinck - Folckers - Hinckinck - Tees - Idinck. Het is dus duidelijk dat met de steenstraat de huidige Dorpstraat is bedoeld.

Bezien we vervolgens de verschillende koopakten van verkochte huizen langs de Dorpstraat, dan blijkt het volgende:

huisno.	jaartal	belending	huisno.	jaartal	belending
83	1809	O. Heereweg	103	1759	W. boerebrink
82-83	1706	O. boerebrinck	104	1774	W. boeregrond
82	1800	O. Heereweg		1782	W. boeregrond
80	1829	a/d zijde v/d straat	106	1737	W.en Z. boerebrink
79	1732	a/d kante v/d strate		1777	W.en Z. boeregrond
78	1657	O. de Steenstraatt		1787	W.en Z. boeregrond
77	1772	O. de Strate			
67	1783	op de Steenstraate	ongen.	1749	W. de Heerestrate
65	1782	O. de Steenstrate		1808	W. de Strate
	1813	O. de Strate	64	1759	W. de Heerestraat
63	1818	O. de zgn. Strate		1782	W. de Strate
			62	1810	W. de Strate
			61	1788	W. de Heerestraat
				1808	W. de Straate
			60	1739	W. de Heereweg
				1785	W. de Heerestraat
			59	1786	Z.en W. de Heereweg
				1810	Z.en W. de Heereweg
			58	1762-1774	Z. de Heereweg
				1782-1801	Z. de Heereweg
			57	1760-1774	Z. de Heereweg
			55	1750-1803	Z. de Heereweg
			56	1756	N. de Heereweg
			53	1796	N. de Heereweg
			54	1804	N. de Heereweg

DORPSTRAAT of HEERESTRAAT

Het blijkt dus dat de Dorpstraat was verhard van huisno. 81 tot huisno. 59 over een totale lengte van 425 meter. Ook valt het op dat aan de westzijde steeds sprake is van de Strate of de Steenstrate en aan de oostzijde steeds van de Strate of Heerestrate.

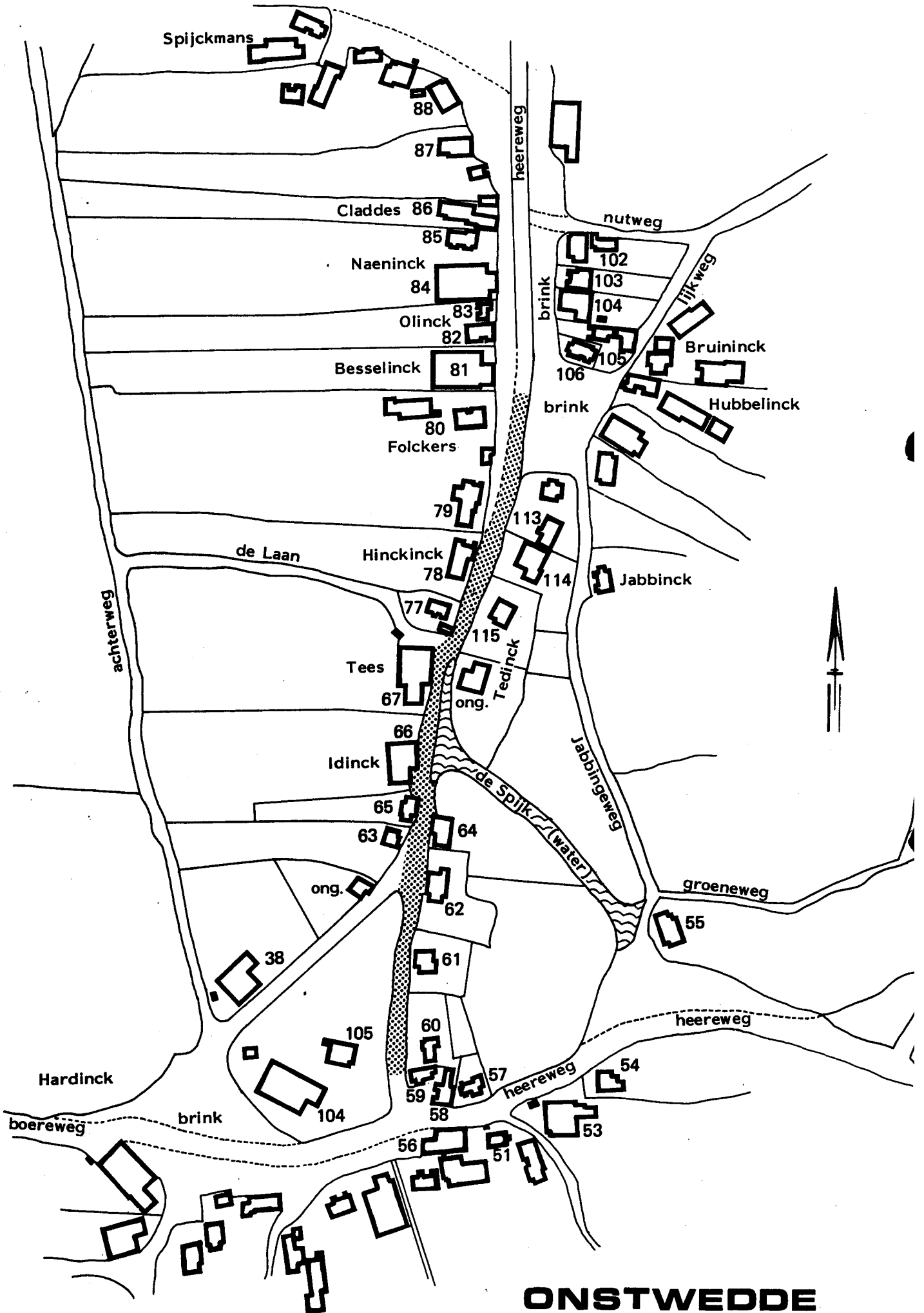
Verder wordt nog vermeld over het onderhoud:

1783 Karskens-erve (het grote huis = huisno. 46) onderhoudsplichtig voor 2 mollen vooran op de Steenstrate.

1783 Karskens-erve (het kleine huis = huisno. 10) onderhoudsplichtig voor 1 mollen op de Steenstraate an Harm Michels(hsno.67).

1809 huisno. 82 onderhoudsplichtig voor 1 mollen stenenstraat.

Het ziet er naar uit dat we hier te doen hebben met één van de oudste, zo niet de oudste wegverharding van Westerwolde.

ABEL GEERDS en GEESKE

E. G. Schrage.

VIJFDE GENERATIE.

Kinderen van IV - 2 : Hindrik Renties en Albertien Engels.

V - 1 : Claas Hindriks (Stroedingh) (Aysingh)
Bij de doop van twee dochters Albertien, resp. op 2.12.1688 en 26.07.1691, wordt hij genoemd Stroedingh, later: Ayssingh. Door zijn huwelijk met de erfdochter Swaantje Ayssingh verkreeg hij deze naam. Ze trouwden te Vlagtwedde op 24.05.1685. Op 4.02.1713 (R.A.VI w 5) is hij erfgeseten te Ellersinghuizen en kerkvoogd te Vlagtwedde. Op 30.08.1715 (R.A.VI w 5) verkopen Claas en Swaantien het Goringh te Ellersinghuizen aan Reint Freriks Bruiningh, met het recht van collatie onder het carspel Onstwedde en het recht van gestoelte en legerstede te Onstwedde enz. voor 4350 car. gld. Ruim vier jaar later, op 29.10.1717 (R.A.VI w 5) dragen zij het gehele Ayssingherve over aan hunoudste zoon Detmer, met oevelgangscontract.

Kinderen, allen te Vlagtwedde gedoopt:

- Detmer ged. 29.08.1686,
- Albertien 2.12.1688, jong overl.,
- Albertien 26.07.1691, idem,
- Albertien .. 1.10.1693,
- Swaantien " 22.03.1696,
- Engel tien " 8.01.1699,
- Gepke 17.04.1701,
- Hindrik 6.05.1703,
- Engel tien " 28.12.1704,
- Hindrik 7.08.1707,
- Hindrik 7.10.1708,
- Berend 6.06.1711.

Zie verder: G. P. I. Hiskes-Knigge, "Aysingh" in "Westerwilde", 1e jaargang, no. 4.

V - 2 : Hidde Hindriks.

Hij is in de afkoopsbrief d.d. 29.03.1710 (R.A.VI e 1) vermeld als zoon van Hindrik Renties en Albertien Engels. Hij woont dan te Westerlee. Ook op 25.05.1720 (R.A.VI w 5) woont hij daar en verkoopt zijn eigendommen onder Vlagtwedde en ter Wupping aan Jacob Tammes.

Te Westerlee trouwde hij op 22.02.1695, afkomstig uit Blijham, met Ida Luickens, van Zuiderveen "onder de Peeckel" dochter van Geert Lukens en Nantje Jacobs.

Blijkens een acte van 22.04.1698 in R.A.V cc 4 ontvangen ze, wonend te Heiligerlee, van zwager en broer Jan Luykens, gehuwd met Engel tje Besseling, het vaderlijk erfdeel van Ida, volgens hun huwelijkscontract d.d. 18.01.1695, geprotocolleerd in de Peeckel A.

Te Westerlee lieten ze dopen:

- Hindrik ged. 26.01.1696,
- Luycken " 23.01.1698,
- Albertien " 28.04.1700,
- Nantje " 10.12.1702.

V - 3: Gebke Hindriks (Stroedingh).

Geboren circa 1673, overl. 3.12.1758 (G.D.W. 936).

Zij trouwde te Blijham op 19.06.1695 met Harbert Alberts, geb. circa 1666, overl. 16.10.1727 (G.D.W. 928)

Dit tengevolge van de boedelscheiding op 7.11.1719 waarbij Jantien Eefsingh, weduwe Jacob ten Veenhuis, de gehele erfenis van Jacob ontvangt.

V - 6: Jan Frericks Eefsingh, erfgeseten te Veele. Gehuwd te Vlagtwedde, 27.04.1704 (huwelijkscontract 13.03.1705, (R.A.VI z 2) met Elsie Haselhoff, ged. te Vlagtwedde, 7.01.1683, dochter van Derck Haselhoff en Margrieta Lepels.

De richter Th. Cloppenborch verkocht van ambtswege ter instantie van ds. J.C. Hubbeling en de commandeur Jan Gansevoort als crediteuren van Jan Eefsingh bij executie een venne in de Veeler vennen. Het Eefsingh erve is eveneens bij executie verkocht.

Kinderen, gedoopt te Vlagtwedde:

- Geetert ged. 21.12.1704, Frerick ged. 13.12.1711,
- Derck 14.06.1706, Abel 17.01.1717,
- Swaantien 8.04.1714, Margrietien "21.04.1720.
- Grietien 24.03.1709.

Elsie Haselhoff hertrouwde op 20.08.1730 (huwelijkscontract 18.08.1730, R.A.VI z 2) met Arent Hindricks, te Veele.

V - 7: Grietienn Frericks Eefsingh.

Zij sloot op 28.04.1699 een huwelijkscontract (R.A.VI z 1) met Hindrick Wilckens, die overleed na 13.03.1704 en voor 4.06.1705 (R.A.VI z 2).

Bij genoemd huwelijkscontract compareerden aan bruids zijde:

- Gebbe Eeustingh, bestemoeder, zie 111-2,
- Geetert Luiiringh, moeder, zie IV-3,
- Jan Eeustingh, broer, zie V-6,
- Geert Alveringh, neef,
- Pieter Mennens, neef,
- Freerick Jolingh, neef,
- Jan Luiiringh, oom,
- Aaltien Eeustingh, wed. cornet Doedens, moey,
- Boelem ter Haar.

V - 8: Frerickjen Frericks Eefsingh, ged. Vlagtwedde, 17.10.1686. Gehuwd 12.02.1706 (huwelijkscontract R.A.VI z 2) met Albert Mennes Liefstingh/Eemsingh, doopdatum onbekend, zoon van Menne Liefstingh en Geertien Bontkes. Zij betrokken het Eemsingh ingevolge het huwelijkscontract tussen Lammert ten Velthuis en Dedde Mennes Liefstingh. Bruid wordt afgeboedeld "edogh dat de bruid voor haar quota als de vierde hart wegens de aengestorvene of vererfde goederen van Jantie Wubbessaelige (die van haer broeder sijn geinnet) daervoor sal genieten 400 car. gld." De onkosten komen ten laste van Jan Eefsingh.

Dochter: GetertAlberts Eemsingh, ged. Vlagtwedde, 18.12.1707, Dochter van IV - 4: Harm Heyes en Lucke Eefsingh.

V - 9: Geeteruit Harms.

Gehuwd te Vlagtwedde, 3.03.1692 (huwelijkscontract R.A.VI z 1) met Boelman ter Haar, zoon van Boelman ter Haar en Wendelke ter Wisch.

Bij dit huwelijk compareerden aan bruids zijde:

- Gebbe Eefsingh, bestemoeder, zie 111-2,
- Frerick Jolingh,
- Geert Alveringh, zie IV-5,

- Harm Kuiringh,
- Ocke boelens, zie IV-2,
- Pieter Mennens, zie V-19,
- Wubbe Eelsingh, zie IV-6,
- Willem Eelsingh.

Dochter: Lucke ter Haar, gehuwd met Alverich Wubbes,
zie V-24.

Er moeten meer kinderen geweest zijn, immers volgens R.A. VI w 5 zijn op 31.05.1713 Claes Banningh voormond, Jan Eefsingh sibbevoogd en Jurjen ter Borg vreemde voogd over de kinderen.

Kinderen van IV - 5: Geert Alveringh en Albertien ter Walslage.

V - 10: Wubbe Geerts Alveringh, ged. te Vlagtwedde, 14.05.1682, overl. na 28.09.1754.

Gehuwd te Vlagtwedde 1.05.1716 (huwelijkscontract R.A. VI z 1, 13.05.1716) met Anna Gansevoort, geb./ged. te ter Apel, 2/3.07.1698, dochter van de commandeur Jan Gansevoort en Grietjen Boelken. Zij kwam op 29.05.1716 als huisvrouw van Wubbe met attest over van ter Apel naar Vlagtwedde.

Dochter: Albertje

V - 11: Hiske Geerts Alveringh, ged. te Vlagtwedde, 25.11.1688. Gehuwd te Vlagtwedde, 8.03.1715 (huwelijkscontract in R.A. VI z 2, 6.03.1715) met Jantien Wilckes Hulsingh, ged. te ter Apel, 20.06.1697, dochter van Wilcke Hulsingh en Griete Jans. Hiske draagt verder de naam Hulsingh.

Kinderen:

- Geert ged. 19.07.1716,
- Geert 22.01.1719.

Dochter van IV-5: Geert Alveringh en Swaentien Abels.

V - 12: Albertjen Geerts Alveringh, ged. te Vlagtwedde, 9.09.1694. Gehuwd te Blijham op 10.05.1716 met Harmen Everts, zoon van Evert Harmens en Hindrickien Harms. Bij het sluiten van het huwelijkscontract compareerde o.a. Boelman Harms (zie V-19) als halfbroer van bruidegom. Uit dit huwelijk zijn geen kinderen gevonden. Harmen Everts hertrouwde op 7.03.1720 met Anna Derks, dochter van Derk Echtbers en Trijntie Luikens.

V - 13: Rixte Geerts Alveringh, ged. te Vlagtwedde in april 1699. Geen verdere gegevens gevonden.

Kinderen van IV - 6: Willem Boelmans Eelsingh/Heyes
en Alcke Jacobs Leusingh.

V - 14: Boelem Heyes, doopdatum onbekend, begraven op 24.04.1767. Gehuwd circa 1719 met Willemke Harms Bruining, ged. 30.01.1708 te Vlagtwedde, geb. te Weende, dochter van Harm Wubbes Bruining en Willemke B. Rendering. Hij compareerde als neef van de bruidegom bij het huwelijkscontract d.d. 7.10.1710 (R.A. VI z 2) van Boelem Eelsingh en Engeltien Jans.

Kinderen: zes.

V - 15: Jan Heyes, ged. 3.07.1689.
Geen verdere gegevens voorhanden.

V - 16: Geertruit Heyes, geb. circa 1675.
Gehuwd te Onstwedde, 8.10.1698 met Jan Willems Hidding,
zoon van Willem Alberts Hidding, van Veenhuizen, en
Wilde Jans.

Kinderen van IV - 7: Harm Fockes Joingh
en Jantje Boelmans Eelsingh.

V - 17: Aime Harmens.
Gehuwd met Coene Louwerts, huwelijkscontract d.d. 16.01.
1698 in R.A. VI A 2.

V - 18: Rixte Harmens.
Gehuwd met Harmen Eppens.

V - 19: Boelman Harmens (Jolinck).
Gehuwd te Blijham, 1.05.1712, huwelijkscontract d.d. 24.
04.1712 in R.A. VI A 3, met Anna Jans, dochter van Jan Jans,
die zijn huis en land in het Westereind in Blijham over-
draagt tegen oevergang.

V - 20: Trijntje Harmens.
Gehuwd te Blijham op 29.10.1713, huwelijkscontract d.d.
13.10.1713 in R.A. VI A 3, met Claes Egberts, van Win-
schoterzijk. Zij lieten te Winschoten kinderen dopen

Kinderen van IV - 8: Wubbe Boelmans Eelsingh
en Hadewijch Hindricks Symens.

V - 22: Boelman Wubbes Eelsingh, ged. te Vlagtwedde,
4.10.1683, erfgeseten op 't Eelsingh te Ellersinghuizen.
Gehuwd te Vlagtwedde, 23.02.1710, huwelijkscontract d.d.
7.10.1710 in R.A. z 2, met Engeltien Jans, dochter van
Jan Claessen en Swaantje Abels.
Hertrouwd te Vlagtwedde, 13.05.1714 met Aaltjen Jacobs
Hesse, ged. Vlagtwedde, 21.06.1696, overl. na 12.06.1742,
dochter van Jacob Hesse en Geessien Ayckes.

Kinderen, uit het eerste huwelijk:

- Wubbe ged. 29.11.1711, jong overl.

Idem, uit het tweede huwelijk:

- Wubbe ged. 20.01.1715, overl. voor 1724,
- Geessien 12.01.1716, Vlagtwedde,
- Hadewych " 30.01.1718, idem,
- Rixte
- Swaantien 10.05.1722, Onstwedde,
- Wubbe " 4.05.1724,
- Jacob circa 1726,
- Jan 15.04.1728, Onstwedde,
- Jantje circa 1730,
- Willem 19.04.1738.

V - 23: Hindrick Symens, ged. Vlagtwedde, 13.03.1687.
Erfgeseten op 't Syms te Vlagtwedde.
Sloot op 13.01.1718 een huwelijkscontract (R.A. VI z 2)
met Geesyn Harms Koylers, ged. Vlagtwedde, 21.04.1700,
dochter van Harmen Koylers en Albertien Karskens Huit-
zingh.

V - 24: Alverich Wubbes (ter Haar), ged. Vlagtwedde,
13.09.1691. Hij sloot op 19.06.1716 een huwelijkscontract
(R.A. VI z 2) met Lucke Boelmans ter Haar, dochter van
V-9: Boelman ter Haar en Geeteruit Harms.

Bij zijn huwelijkscontract is Alverich door moeder en broer Hindrik Symens afgeboedeld met 3000 car.gld. Bruid brengt in het erve ter Haar waar ze zich vestigen.

Op 26.01.1736 (R. A. VI w 7) zijn Roelof Jans te Lutjeloo, Boelman Eelsingh (V-22) en Boele ter Wisch resp. principale voormond, sibbevoogd en vreemde voogd over de kinderen.

Lucke is dan overleden.

kinderen:

- Geertruit, ged. ter Apel, 7.11.1717,
- Wubbe geb. circa 1720,
- Albertien geb. circa 1722,
- Boelem ged. 10.03.1726, ter Apel.

Alverich Wubbes hertrouwde, onbekend wanneer met Trientien Molanus. Uit dit huwelijk zijn kinderen:

- Lucke ged. Sellingen, 1.04.1735,
- Trientien doop onbekend,
- Hadewych ged. Sellingen, 27.09.1739.

V - 25: Jan Wubbes Syms, ged. Vlagtwedde, 27.01.1695.

Gehuwd te Vlagtwedde, huwelijkscontract 18.04.1720 in R. A. VI z 2, met Wupke Geerts, ged. te Vlagtwedde, 19.11.1702, dochter van Geert Tammes en Janna Jans.

Kinderen:

- Hadewych, ged. Vlagtwedde, 7.09.1721,
- Hadewych, " 17.02.1726,
- Jan 12.08.1731.

V - 26: Jantien Wubbes Syms, ged. Vlagtwedde, 22.08.1697.

Gehuwd te Vlagtwedde, huwelijkscontract 13.01.1718 in R. A.

VI z 2 met Hilwert Koylers, ged. Vlagtwedde, 2.06.1694, zoon van Harmen Koylers en Albertien Karskens Huitzingh.

Ze vestigen zich op 't Koylers te Wollinghuizen.

Kinderen:

- Harm ged. Sellingen, 17.11.1719,
- Wubbe ged. 21.09.1722,
- Albertien 23.03.1725,
- Wubbe " Vlagtwedde, 25.01.1728,
- . Karsien " 25.01.1728,
- Karsien 5.10.1730,
- Karsien 21.09.1732.

V - 27: Rixte Wubbes Syms, ged. Vlagtwedde, 30.09.1703.

Gehuwd te Vlagtwedde, trouwboek 21.04.1720, huwelijkscontract 19.04.1720 in R. A. VI z 2 met Gerhardus Heeres, ged. Vlagtwedde 30.01.1698, zoon van Heero Geerts en Aeltien Derks Meynderingh.

Kinderen: ged. te Vlagtwedde: .

- Heere 23.11.1721,
- Hadewych 28.01.1725,
- Mettyn
- Aaltien
- Wubbe

Zoon van IV - 9: Claes Geerts Colters en Geeske Boelmans Eelsingh.

V - 28: Boelman Colters, ged. Vlagtwedde, 17.03.1689.

Mogelijk in 1729 gehuwd met Talle Engelkes van Vriescheloo?

Dochter van IV - 10: Jacob Decker en Gartie ten Veenhuis.

V - 29: Luckien Deckers.

In oktober 1686 sloot zij een huwelijkscontract (R. A. VI z 1) met Pieter Mennes Bronsema, die in het huwelijkscontract Bruns Mennens genoemd wordt, zoon van Hindrik Mennes en Trijntjen Bruns. Hij overleed voor 19.10.1716 (R. A. VI w 5) als de weduwe van Pieter Mennes een huis met tuin te Vlagtwede verkoopt. Op 20.02.1717 (R. A. VI w 5) koopt Lucke het Sloots te Vlagtwede.

Pieter had een voorkind: Henricus Mennens Bronsema, die 12.02.1706 trouwde met Joanna Heres.

Kinderen, gedoopt te Vlagtwede:

- Gartina Catharina, ged. 16.08.1691, overl. voor 16.06.1727
Gehuwd 15.06.1709 met Remke Mennes Liefstingh.
- Bernard ten Veenhuis, ged. 29.10.1695, jong overl.,
- Catharina ged. 9.10.1697, gehuwd met Lense Pieters.

In 1727 (R. A. VI w 6) wonen ze in de Pekela.

- Bernard ten Veenhuis ged. 4.02.1703,
- Berent Bronsema. Vlg. R. A. VI gg zijn op 25.08.1725 zijn
voogden: Remcke Mennes, voormond, Hiske
Hul singh/Al veringh si bbevoogd. Op 15.01.1726
(R. A. VI w 6) verkoopt hij met zijn sibbevoog
Hiske Hul singh het Deckers te Vlagtwede
aan Remcke Mennes.

--- 000 ---

G E V R A A G D:

Waar en wanneer zijn getrouwd:

1. Geert Koens Koens, ged. Sellingen, 4.08.1807, ovl. ??
zoon van Koene Geerts Koens en Trientien Alberts,
en: Gepke Geerts Brouwer, geb. Vlagtwede, 12.07.1806,
dochter van Geert Jans Brouwer en Geessien Engels Edmng.
2. Jan Albert Kraai, ged. Vlagtwede, 30.03.1794, ovl.
Westerlee, 5.08.1855? zoon van Albert Jans Kraai en
Jantien Willems Strating,
en: Imke Hindriks Eeding, ged. Wedde, 4.10.1795.
3. Alko Korvenmaker, geb. Scheemda, 15.12.1899,
en: Jantje Buurma, geb. Vlagtwede, 22.06.1895.
4. Houwe Jans Reininga, geb. Bellingwolde, 1839, ovl.
Wedde, 22.12.1915, zoon van:
gehuwd in 1882 te Vlagtwede met Geertruida Trenning, over
wie alles bekend.
5. Hindrik Jans Luth, geb. Vlagtwede, 13.02.1817, ovl.
zoon van :
en: Aaltje Sypkens, geb. Nieuwe Pekela, alles bekend.
6. Bouwe Reints Egges, geb. Winschoten in 1814, vertrokken
naar Onstwedde, zoon van:
enn: Grietje i e; Nieman, geb. Midwolda in 1826, ovl.
7. Johannes Hilbertus Moed, geb. Onstwedde ..., ovl.
en: Ykje Kruizinga, geb. Oude Pekela, 11.03.1907.

ANTWOORDEN graag aan: de heer R. Georgius, Hoofdstraat 117,
9944 AD Nieuwolda, tel. 05964 - 1239.

ABEL GEERDS

De staak: II - 3: Johan / Jan Abels.

door M. J. B. Starke.

-Johan Abels, die te Vlagtwedde geboren zal zijn, en wiens doopdatum onbekend is, deed een "goed" huwelijk. Dit zal omstreeks 1620 geweest zijn en wel met Esse (Mensens Engelkens), dochter van Mense Johans Engelkens en Anna N. N. te Blijham, waar deze vanaf 1567 voorkomt in het Hoendergeldregister.

In R. A. VI A 3 (Blijham) komt een lijst voor van landerijen ter berekening van het zijlschot, gedateerd 8.10.1636, onderschreven door Jan Claessen, geadmitteerd landmeter van de vier karspelen Winschoten, Bellingwolde, Beerta en Blijham. De lijst begint in het oosten, en in het westen, dus dicht bij Winschoten, "vulgen de landen Wester Vennekesloot". Genoemd is daar o. a. Jan Abels met de "lange Meede, 33 deimt klei en 4 bouten". Ook zijn schoonvader Menso Johans Engelkens moet hier gewoond hebben, hij is onder Blijham mog in 1592 genoemd in het Hoendergeldregister.

Van II - 3: Johan Abels en Esse zijn te Blijham twee kinderen gedoopt, de doop van de anderen is niet gevonden. Misschien vond die plaats te Winschoten waar het doopboek pas in 1647 begint. Het lidmatenregister van Winschoten vermeldt in 1657 o.m. "an dese sydt van de Vennekesloot en de Hooge Brugge" Jan Abels "tho Blijham". Het ligt dus voor de hand dat hij ook te Winschoten kinderen kan hebben laten dopen.

Te Blijham werd op 18.10.1623 gedoopt:

III - 1: Renske, die misschien de jong overleed. Zij, noch haar erven, worden genoemd bij de deling op 21.04.1663.

Van III - 2: Menso Johans is de doop onbekend. Hij huwde voor 18.01.1652 met Geertruit Geerts, van Winschoterzuiderveen, dochter van Geert Nitters en Ave, en weduwe van een Hindrik N. N., waaruit een zoon Geert Hindriks, die te Blijham huwde met Aelcke Aeilckens (huwelijkscontract 20.04.1668)

Kinderen: - Louwe Mensens, ged. Blijham, 18.07.1652, volgt
IV-1,
f Abel 2. 11. 1653,
- Abel 5. 11. 1654,
- Jan Abels 13. 12. 1657.

III - 3: Albert Jans, doop onbekend.

Geohuwd te Winschoten, huwelijkscontract 27.06.1655, met Antje Hemkes, dochter van Hemcko Eltiens en Jantien Roelfs, en weduwe van Berent Berents, met wie zij op 21.06.1649 te Zuidbroek een huwelijkscontract sloot.

Getuigen aan de zijde van Albert Jans waren: 'de "Erentfeste" Johan Abels, vader, Menso Jans, broer, en Jan Jans, broer. Albert was aanwezig bij de scheiding der vaderlijke goederen op 21.04.1663 (R. A. V dd 9). Verder is over dit echtpaar niets gevonden.

III - 4: Jan Jans, doop onbekend.

Gehuwd te Zuidbroek, huwelijkscontract in R. A. V x 9, op 17.11.1655 met Gerske/Garske Hemkes, dochter van Hemcko Eltiens en Tette NN., halfzuster van Antje, zie III-3.

Getuigen van bruidegom waren: Johan Abels, vader, Menso Johans en Hilwert Jans, broers.

Ze woondente Zuidbroek, later te Blijham.

Kinderen worden genoemd in R.A.VI e 1, 30.01.1708: acte van scheiding en deling van de nalatenschap van wijlen Jan Abels en Gerske Jans:

- Abel Jans volgt IV-2,
- Jan Abels IV-3,
- Eltie Jans " IV-4.

III - 5: Hilwert Jans, doop onbekend.

Hij trouwde met Lucke Louwerts die overleed kort voor 9.08.1680. Dit echtpaar kreeg bij de deling van 21.04.1663 de boerderij en verschafte vader kost en inwoning. Van hun zijn geen kinderen bekend, ze zijn misschien ten offer gevallen aan de pest die in 1666 veel slachtoffers heeft gemaakt.

III - 6: Lucke Jans, doop onbekend, overleden te Hoorn bij Wedde circa 1679. Voor 24.04.1656 trouwde zij met L(o)uwert Bauckens, geb. te Wedde en overl. te Hoorn tussen 18.09.1658 en 5.02.1668. Hij was een zoon van Baucko Hillebrants en Teyske NN. (Voor Bauckens zie "Nederlandse Leeuw", nov. 1985, kolom 433-444)

Kinderen:

- Hemme Louwerts volgt IV-5,
- Tyeske Bauckens " IV-6.

III - 7: Evert Jans, doop onbekend.

Gehuwd te Vlagtwedde, huwelijkscontract 22.10.1659 met Jantje Edes, weduwe van Leffert Jochems, en dochter van Edo Buntkes en NN. Getuigen van bruidegom waren: Engel Wubbes (neef, zoon van Wubbe Abels en Janneken), Jacob Decker, Luit en Jacob Simons.

Van dit echtpaar is alleen bekend dat ze na 21.04.1663 overleden zijn.

III - 8: Geeske Jans, ged. Blijham, 8.03.1640.

Gehuwd te Winschoten, huwelijkscontract 18.09.1664, met Ayolt Pieters, van Lutjeloo, waar hij een plaats had.

Hij bracht 3000 car.gld. in, zij land te Midwolda en geld. Docher: - Rixte Ayolts volgt IV-7.

Bij de deling der vaderlijke goederen op 21.04.1663 te Winschoten (R.A.V dd 9) was moeder Esse kennelijk al overleden. Vader Johan Abels behoudt het land te Winschoten en blijft inwonen bij Hilwert in het huis. dat "lange jaren bij hem is gebruikt geweest". Verder bboudt hij zijn kist, de twee beste bedden, het linnen (het linnen bij de wever blijft echter gemeenschappelijk), een ton witte boter, een halve ton rode boter, het beste paard, 20 mud rogge, het geld in huis en de uitstaande renten een zilveren kop, zilveren bekers en lepels.

Het land te Winschoten blijft in huur bij Hilwert, aan wie getransporteerd wordt het huis en zes akkers land te Blijham, het huis voor 4500 car.gld., de akkers voor 6000 car.gld. Van de koopprijs van het huis ontvangen elk van de broers en zusters 1000 car.gld. en vader 500 car.gld. Van de prijs voor de akkers ontvangt Evert ten boedel

2000 car.gld. en Geeske eveneens 2000 car.gld. tot huwelijkschat. Dochter Lucke en haar broers Albert en Jan ontvingen niet nader gespecificeerd land te Beerta. Ook was er nog land te Midwolda.

Wel een groot geldsbedrag voor het huis te Blijham: 4500 car.gld.! Was dit misschien een "steenhuis"?

De landmeter Jan Claessen, boven al genoemd, mat in de "landen Wester Vennekesloot" een perceel van Tiarck Boelens "bij 't Steenhuis camp".

Wie weet hier meer van?

Dochter van III - 2: Menso Johans en Geertruit Geerts.

IV - 1: Louwe Mensens, gedoopt te Blijham, 18.01.1652.

Gehuwd te Blijham, huwelijkscontract 21.12.1670, met Elso Eeuwtes, afkomst onbekend. Hij bezat land te Wester- en Heiligerlee. Bruid kreeg 600 car.gld. mee, een stal koeien en een bed. Haar ouders zijn dan nog in leven, verder waren aanwezig haar halfbroer Geert Hindriks en haar oom en moey Hilwert Jans en Lucke Louwerts.

Kinderen van III - 4: Jan Jans en Garske Hemkes.

IV - 2: Abel, Jans, doop onbekend, waarschijnlijk geb. te Zuidbroek. Hij was landbouwer te Blijham.

Gehuwd te Blijham, huwelijkscontract 27.06.1704 in R.A. VI A, met Tyaaktien Aeldricks, ged. Blijham in december 1679, overl. voor 1723, dochter van Aeldrik Lupkes en Frouke Harmens.

Te Blijham hertrouwde bij met Harmke Ukes, geb. Blijham, aldaar overl. na 12.07.1776, dochter van Uko Jans en Teube Jacobs Edes. Hun huwelijkscontract in R.A. VI A is gedateerd 11.03.1723.

Kinderen uit het eerste huwelijk, ged. te Blijham:

- Jan Abels ged. 31.05.1705, volgt V-1,
- NN. 8.02.1707,
- Gartje Abels 6.09.1711, volgt V-2,
- Frouwke Abels 4.08.1715, " V-3,
- Aeltje 4.08.1715, " V-4.

Kinderen uit het tweede huwelijk, ged. te Blijham:

- Esse ged. juni 1723,
- Tiakjen " 25.03.1725 volgt V-5,
- Teube 9.02.1727,
- Mense " 12.03.1728, " V-6,
- Teupke " 14.01.1731.

IV - 3: Jan Abels, doop onbekend.

Gehuwd te Blijham, 6.05.1707, huwelijkscontract in R.A. VI A 2, met Frouwe Koens, ged. Blijham, 11.02.1687, dochter van Koene Aeylkes en Hemme Louwerts.

Hertrouwd te Blijham op 18.07.1728 met Trijntje Alberts.

Kinderen uit het eerste huwelijk, ged. te Blijham:

- Hemmechien ged. 8.04.1708,
- Charti " 28.03.1712.

Kinderen uit het tweede huwelijk, ged. te Blijham:

- Gartje ged. 12.09.1728, vplgt V-7,
- Hilwert Jans " 11.12.1729, " V-8.

IV - 4: Eltie Jans, doop onbekend.

Hij was op 27.06.1704 aanwezig als broer bij het sluiten van het huwelijkscontract tussen Abel Jans en Tjaaktie Aaldriks. Op 6.05.1707 idem bij het huwelijkscontract van Jan Abels en Frouwe Koens.

Kinderen van III - 6: L(o)uwert Bauckens en Lucke Jans.

IV - 5: Hemme Louwerts, geb. te Hoorn, overl. te Blijham na 26.02.1701. Te Wedde gehuwd met Koeno Aeykens, zoon van Aeylko Boelens en Wendelke Koens. Hij was landbouwer en kerkvoogd te Blijham, en overleed na 30.11.1728. Kinderen:

- Lucke Koens volgt V-9,
- Frouwe Koens V-to gehuwd met Jan Abels, zme IV-3.

IV - 6: Tyeske Bauckens, doop onbekend.

Gehuwd te Nieuwolda op 15.01.1665 met Geert Allerds van Midwolderhamrik (Nieuwolda), zoon van Allard NN. en Hille Geerts.

Hertrouwd te Nieuwolda, huwelijkscontract 8,12.1667, met Luppo Philippus Fockens Hoysum, geb. te Warffum, 23.01.1640, overl. na 13.03.1682, zoon van Edzo Fockens op "Hoysum" onder Warffum en Tyabbetien Luppens.

Geen kinderen gevonden.

Dochter van III - 8: Ayolt Pieters en Geeske Jans.

IV - 7: Rixte Ayolts, ged. te Blijham, 21.01.1666. Gehuwd te Blijham 24.08.1686, huwelijkscontract in R. A. VI A met Eppo Hillenius, ged. te Blijham, 29.11.1657, overl. te Lutjeloo 4.05.1733, zoon van Hillenius Eppens en Remke Elleri. Hij was kerkvoogd te Vriescheloo tot welk kerspel Lutjeloo behoorde, en assessor van het Pachtgericht van Westervolde.

Kinderen, geb. te Lutjeloo:

- Hillenius Eppens ged. Blijham, 24.07.1687, jong ovl.?
- Ayolt Eppens volgt V-10, 11
- Eppien Eppens " V-)I. fl

Kinderen van IV - 2: Abel Jans en Tyaaktien Aaldriks.

V - 1: Jan Abels, ged. Blijham, 31.05.1705.

Gehuwd te Bellingwolde, 13.04.1740, huwelijkscontract in R. A. VI zz 2, met Geertruit Tammes, dochter van Tamme Tiaarts en Griete Engels/ Engelkes, vermoedelijk gedoopt te Bellingwolde 28.01.1700 als Grietje Engelkens.

Bij dit huwelijkscontract waren getuigen aan bruidegoms zijde: Abel Jans, vader, Harmke Ukes, stiefmoeder, Harmen Tammes, zwager, Gartie Abels, zuster, zie V-2.

Aan bruidszijde compareerde o.a. moeder Griete Engels.

Kinderen: ged. te Bellingwolde:

- Grietje Jans ged. 7.01.1742,
- Tjaaktje Jans 28.11.1745, overl. 1.04.1824,
geh. 20.06.1777 met Abel Jans Vrieze,
zie V-4.

V- 2: Gartje Abels, ged. Blijham, 6.09.1711.
Gehuwd te Bellingwolde, 15.05.1734, huwelijkscontract in R.A.VI zz 2, met Harmen Tammes, zoon van Tamme Tiaarts en Grietie Engels, ged. te Blijham, 26.05.1695.

Aan bruidegomszijde compareerden o.a. Tiaart Tammes, broer en Geertruit Tammes, zuster (zie V-1); aan bruidszijde Abel Jans, vader, Harmke Ukes, stiefmoeder, Jan Abels, broer (zie V-1).

V- 3: Frouwke Abels, ged. Blijham, 4.08.1715.
Gehuwd te Winschoten, huwelijkscontract 25.01.1745, met Jan Alberts, van Winschoten, zoon van Albert Jans en Swaantje Jans.

Hertrouwd te Winschoten, huwelijkscontract 12.09.1755, met Jan Klaassen, ged. Winschoten 14.02.1720, landbouwer te Winschoter Zuiderveen, weduwnaar en zoon van Klaes Jans en Waldriktien Jans.

V- 4: Aeltjen Abels, ged. Blijham 4.05.1715, tweeling met Frouwke V-3.

Gehuwd te Bellingwolde, 13.03.1715, huwelijkscontract in R.A.VI zz 2, met Jan Vriese, geb. te Roswinkel, zoon van Jan Vriese en Wendel Haasekn. Hij was weduwnaar van Wemelina Engelkes, eerder van Engel Hilwerts (Engelkens).
Zoon: Abel Jans Vriese, ged. Bellingwolde, 12.05.1753, gehuwd met Tjaaktje Jans, zie V-1.

Kinderen van IV - 2: Abel Jans en Harmke Ukes.

V- 5: Tiaakjen Abels, ged. Blijham, 25.03.1725.
Gehuwd te Blijham, 1.07.1746 met Boele Aeilkes, landbouwer te Blijham.

Hertrouwd te Blijham, 18.10.1771, huwelijkscontract in R.A.VI A, met Elzo Addens, schoolmeester, ged. Blijham, 30.04.1719, aldaar overl. in 1780, zoon van Pieter Borcherts en Meentje Elzes.

V- 6: Menso Abels, ged. Blijham, 12.03.1728, landbouwer te Blijham.

Gehuwd te Blijham, 27.05.1751, huwelijkscontact in R.A.VI A 3, met Grietie Geerts, ged. Blijham, 28.03.1723, dochter van Geert Berents Starke en Rixte Egges.

Kinderen, geb. en ged. te Blijham, nemen de naam Starke aan:

- Rixte Menses, ged. 19.03.1752, jong overleden,
- Rixte Menses Starke, ged. 4.03.1753, ovl. Blijham, 28.11.1811, gehuwd Blijham, huwelijkscontract 12.07.1776, met Elzo Reinders Heemof van Blijham, zoon van Reinder Elzes en Aise Luppes,
- Abel Menses, ged. 23.05.1754, jong overl.
- Geert Menses, ged. 30.04.1756, jong overl.
- Albert Menses, ged. 6.08.1758, jong overl.
- Jan Menses Starke, ged. 5.04.1761, wordt genoemd als landbouwer op no. 16 te Blijham, ws. ongehuwd overl. na 1787.
- Pieter Menses Starke, ged. 5.06.1763, landbouwer op no. 16, overl. 22.05.1833. Gehuwd te Blijham, huwelijkscontract 4.04.1792, met Aaltje Hilwerts Kleen, geb. Lutje-

loc), ged. Vriescheloo 25.11.1774, overl. Blijham 22.07.1807, dochter van Hilwert Berents Kleen en Albertje Boelmans. Hertrouwd Blijham, huwelijkscontract 5.05.1810, met Frouwe Poppes ten Have, ged. Blijham 10.01.1785, aldaar overl. 17.07.1859, dochter van Poppo Heli - us ten Have en Grietje Gerhardus Nieborg.

- Berend Menses Starke, ged. 26.01.1765, landbouwer op no. 31 te Blijham, aldaar overl. 17.07.1798, gehuwd te Blijham, huwelijkscontract 27.01.1792 met Ettje Tjarks Schuring, ged. Blijham, 14.02.1773, aldaar overl. 11.03.1848, dochter van Tjarko Luikens en Gartje Tammes Schuring

Kinderen van IV - 3: Jan Abels en Trijntje Alberts.

V- 7: Gattje, ged. Blijham, 12.09.1728.
Gehuwd te Blijham, 7.06.1754 met Boelo Elzes Bruggers, zoon van Elso Bruggers en Tettie Ockes.
Kinderen: - Jan Abels ged. 15.05.1760,
 - Tettie " 12.04.1762.

V- 8: Hilwert Jans, ged. Blijham, 11.12.1729.
Gehuwd te Blijham, 1.04.1757, huwelijkscontract in R. A. VI A 3, met Rixte Harms, ged. Blijham, 1.03.1733, dochter van Harm Everts en Anna Derks.
Kinderen van IV - 5: Koene Aylkes en Hemme Louwerts.

V- 9: Lucke Koenes.
Gehuwd te Blijham, huwelijkscontract 20.11.1705, met Eltjo Hillenius, ged. Blijham, 11.04.1669, overl. te Beerta circa 1710, zoon van ds. Hillenius Eppens en Remke Elleri.
Hertrouwd te Beerta, huwelijkscontract 30.11.1726 met Harmannus Garstman.

V- 10: Frouwe Koeses.
Gehuwd met Jan Abels, zie IV-3.
Kinderen van IV - 7: Eppo Hillenius en Rixte Ayolts.

V- 11: Ayolt Eppens, doop onbekend. Landbouwer te Lutje-Loos Gehuwd met Anna Berents te Have, dochter van Berent Berents ten Have en Tjaatjen Sybolts Hoving.

V- 12: Eptjen Eppens, doop onbekend. Overl. Blijham 11.11.1768.
Gehuwd met Luiken Eppens, landbouwer te Blijham, zoon van Eppo Luppens en Mnna Luikens.
Hertrouwd te Blijham, huwelijkscontract 25.02.1739 met Gerardus Haselhoff, zoon van Derk Haselhoff en Hester Schinkel.

ALVERINGH

door G. Winkelman

met dank aan mevr. G.P.I. Hiskes - Knigge voor vele verschaafte gegevens.

Deze bijdrage is een vervolg op het artikel van de heer E.G. Schrage over de nakomelingen van Abel Geerts en Geeske Abels. Een hunner nazaten was bezitter van de erve Alveringh te Vlagtwedde. De eerste die hieronder genoemd wordt:

I - Geert Alveringh kunt U ook vinden als no. IV-5 in het genoemde artikel in "Westerwolde", maart 1987, blz. 25.

I : Geert Alveringh, erfgezet en op het Alveringh, zoon van Harmen Wubbes op 't Alveringh en Rixte Geerts Coops, overleden voor 8.03.1715. Hij trouwde, huwelijkscontract 18.03.1672, met Albertjen ter Walslage, dochter van Wubbe ter Walslage en Naantje Coylers., en hertrouwde, huwelijkscontract 10.06.1691, met Swaentien Abels, dochter van Abel Everts en Engelke Broers, weduwe van Jan KLaassen.

Bij de verdeling van de erfenis van Wubbe Abels en Janneken Schuiten op 15.11.1693 (R.A.VI w 3) gaat het Sloots te Vlagtwedde naar Geert Alveringh.

Kinderen uit het eerste huwelijk, gedoopt te Vlagtwedde:

- Naantje 2.03.1679,
- Wubbe 14.05.1682, volgt II-1,
- Naenke 26.07.1685, volgt II-2,
- Hiske 25.11.1688, volgt II-3.

Idem uit het tweede huwelijk, gedoopt te Vlagtwedde:

- Albertjen 9.09.1694, overl. voor 1720.
Gehuwd te Blijham, 10.05.1716 met Harmen Everts.
- Rixte april 1699, geen verdere gegevens.

II - 1: Wubbe Geerts Alveringh, ged. Vlagtwedde, 14.05.1682. Erfgezet en op 't Alveringh. Volgens de Boerwilkeur van Vlagtwedde van 15.04.1745 bezat hij 51/2 waer. Gehuwd te Vlagtwedde op 13.05.1716 met Anna Gansevoort, gedoopt te ter Apel 2.07.1698, dochter van Jan Gansevoort, commandeur van Klooster ter Apel, en Grietjen Harms Boelcken. De bruid brengt 1500 car.gld. in.

Getuigen aan bruidegomszijde waren: Hiske Alveringh (zie II-3) als broer, Jantjen Hulsingh, schoonzuster en Boele Wilts, zwager. Aan bruids zijde: Jan Gansevoort en Grietje Boelcken, vader en moeder, Willem Engberts, oom en Maria en Margrieta Gansevoort als moeyes.

Kinderen:

- Albertien ged. Wedde, 25.11.1717, volgt III-1,
- Harmina ged. Vlagtwedde, 16.02.1720,
- Geert ged. Vlagtwedde, 16.02.1725, volgt III-2,
- Jannes ged. Vlagtwedde, 18.04.1729

II-2: Naenke Geerts Alveringh, ged. Vlagtwedde, 26.07.1685, overl. voor 1720. Gehuwd, waarschijnlijk te Onstwedde, voor 1709 met Boele Wilts, te Onstwedde begraven 14.09.1755.

Kinderen:

- Albertien ged. 3.11.1709, gehuwd in 1737 met Wubbe Wilkes Hofting,
- Albert ged. 16.08.1711.

II - 3: Hiske Geerts Alveringh, ged. Vlagtwedde, 25.11.1688. Gehuwd te Vlagtwedde op 8.03.1715 met Jantien Wilckes Hulsingh, erfdochter van het Hulsingh erve, gedoopt te ter Apel, 20.06.1696, dochter van Wilcke Hulsingh en Grietien Jans.

De kinderen, gedoopt te Vlagtwedde, dragen de naam Hulsingh:

- Geert 19.07.1716,
- Geert 22.01.1719. Gehuwd met Teube Harms Buur, ged. 6.07.1710, dochter van Harm Jans Buur, te Wollinghuizen, en Garcke Freriks ten Velthuis. Hertrouwd met Grietien (Anna Margrieta) Jacobs Hesse, van Bourtange.

Kinderen van II-1: Wubbe Geerts Alveringh en Anna Gansevoort

III - 1: Albertien Wubbes Alveringh, ged. Wedde, 25.11.1717, over]. voor 8.07.1759. Geehuwd in 1737 met Albert Hindriks (Mentsing) Boels, van Onstwedde.

Albert Hindriks Mentsing en ehevrouw Albertien Alveringh kopen Albertiens broers Geert en Jannes af voor 3000 car. gld. en komen zo in het bezit van de erfplaats het Alveringh.

De kinderen dragen de naam Alveringh:

- Hindrik ged. Vlagtwedde, 5.09.1738, volgt IV-1,
- Wubbe doop onbekend. Waarschijnlijk ongehuwd.
In R.A.VI o is op 10.12.1800 sprake van de erfgenamen van wijlen Wubbe Alveringh. Erfgenamen zijn de kinderen van IV-1: Hindrik.
Wubbe was op 6.10.1797 getuige bij het huwelijkscontract van Wupke Alveringh (zie V-1) en Jan Willems Brouwer.
- Hanne ged. Vlagtwedde, 26.02.1747, volgt IV-2.

III - 2: Geert Wubbes Alveringh, ged. Vlagtwedde, 16.02.1725 over]. 18.11.1810, te Bellingwolde. Gehuwd, huwelijkscontract 19.03.1751, met Hadewych Jans Tammes, ged. Vlagtwedde, 17.02.1726, over]. voor 1810, dochter van Jan Wubbes Syms en Wupke Geerts Tammes. Geert brengt in 2000 car. gld. volgens afkoopbrief van zijn zwager Albert Mentsing en zuster Albertien Wubbes Alveringh. Verder brengt hij in 1200 gld. als afboedeling van vaderlijk en moederlijk goed.

Kinderen:

- Anna ged. Vlagtwedde, 17.10.1751. Gehuwd in 1775 met Harm Jans te Bellingwolde. Haarachternaam blijft Alvering.
- Jan Geerts Tammes ged. Bellingwolde, 2.04.1756. Gehuwd te Vlagtwedde, 27.04.1788 met Janna Berends Hommes
De kinderen dragen de naam Tammes, ged. Vlagtwedde:
 - Hadewych 8.02.1789,
 - Berend 9.12.1792,
 - Geert 11.12.1796.

Kinderen van III - 1: Albert Hindriks (Medtsing)Boels en Albertien Wubbes Alveringh.

IV - 1: Hindrik Alberts Alveringh, ged. Vlagtwedde, 5.09.1738. Gehuwd op 6.05.1759 (trouwboek Vlagtwedde), huwelijkscontract 8.07.1759, met Alcke Berends Leepe, dochter van Berend Harms Leepe en Wupcke Sanders.

Grootouders Wubbe Alveringh en Anna Gansevoort geven het jonge paar het recht tot administratie en in gebruiknemning van al hun onroerende goederen.

Getuigen aan bruidegomszijde waren: Wubbe Alveringh (II-1) als grootvader, Anna Gansevoort als grootmoeder, Jacob Ayssingh als principaal voormond, Geert Alveringh (III-2) als sibbevoogd, Jan Boels als oom, commandeur Gansevoort als oude oom en Lammertje Gansevoort als moy.

Kinderen, gedoopt te Vlagtwedde:

- Albert ged. 25.05.1760,
- Wupke " 18.06.1762, volgt V-1,
- Berend 15.01.1764, " V-2,
- Wubbe 25.10.1765, " V-3,
- Derk 17.01.1768,
- Albertus 21.10.1770. V-4.

IV - 2: Hanne Alberts Alveringh Gansevoort, ged. Vlagtwedde, 26.02.1747, over]. te ter Apel 2.06.1811. Hij volgde zijn oude oom op als commandeur van Klooster ter Apel.

Gehuwd te ter Apel, 15.06.1779 met Hebeltje Hindriks Hoi ting, gedoopt te Vlagtwedde, 6.01.1754, overl./begraven 29.07.

1780, dochter van Hindrik Geerts Hoi ting en Aaltien Hilverts.

Hebeltje was de jonge weduwe van Klaas Ernestus Boelken ter Haar. Hij was bij hun huwelijk op 17.04.1772 ongeveer 70,

zij was toen 18 jaar oud. Klaas Ernestus was een neef van haar tweede echtgenoots overgrootmoeder Grietjen Boelken.

Hanne Gansevoort hertrouwt te ter Apel op 28.07.1782 (trouwboek Vlagtwedde 14.06.1782) met Grietje Tammes, van ter Apel, gedoopt te Vlagtwedde 14.07.1754, dochter van Tamme Jacobs Tammes en Albertiee Hilverts Coylers.

Zoon uit het eerste huwelijk:

- Albert, ged. ter Apel, 23.01.1780, over]. februari 1781.

Dochter uit het tweede huwelijk:

- Albertien, ged. ter Apel, 1.07.1783, overl. 26.07.1802, gehuwd te ter Apel, 2.08.1805 met Roelf Roelfs Boelken van Rolwinkel, zoon van Roelf Boelken en Wende] Binders.

Kinderen van IV - 1: Hindrik Alberts Alveringh en Alcke Berents Leepe.

V - 1: Wupke Hindriks Alveringh, ged. Vlagtwedde, 18.06.1762. Gehuwd, huwelijkscontract Vlagtwedde 6.10.1797, met Jan Willems Brouwer, ged. te Vlagtwedde, 24.10.1755, zoon van Willem Jans Brouwer en Geessien Nannes.

Getuigen aan bruidegomszijde waren Gezijn Nannes als moeder, Engelbert Nannes als oom en Klaas Engelberts als neef.

Aan bruids zijde compareerden Alcke Berends als moeder, Wubbe Alberts Alveringh als oom, Berend, Wubbe en Albertus Alveringh als broers.

Kinderen, gedoopt te Vlagtwedde:

- Hindrik ged. 28.07.1798,
- Willem 9.11.1800, over]. 3.04.1808,
- Alke " 12.07.1803.

V - 2: Berend Hindriks Alveringh, ged. Vlagtwedde, 1.5.01.1764 Erfgezeten op 't Alveringh. De Boerwilkeur van Vlagtwedde van 21.05.1807: Berend Alveringh, 5 ; waer.

Gehuwdhuwelijkscontract Vlagtwedde 10.05.1797, met Mettijn Heres Hazelhoff, weduwe van Berend Liefstingh te Weende, dochter van Heere Derks Hazelhoff en Geessien Jans Homs.

V - 3: Wubbe Hindriks Alveringh, ged. Vlagtwedde, 25.10.1765. Schoolmeester te Vlagtwedde.

Eerst gehuwd te Vlagtwedde op 8.05.1801 met Wixte Roelfs van Ellersinghuizen, gedoopt te Sellingen, 8.07.1781, dochter van Roelf Roelfs en Grietien Jans Timmer.

Hertrouwd op 30.06.1809 met Albertien Knoop, gedoopt te Vlagtwedde op 6.11.1785, dochter van de schoolmeester Hindeik Geerts Knoop en Jantien Tammes, die een zuster was van de tweede echtgenote van Hanne Alveringh Gansevoort (IV-2).

Kinderen uit het eerste huwelijk, gedoopt te Vlagtwedde:

- Hindrik ged. 24.01.1802,
- Grietie 27.11.1803,
- Alke 21.03.1806, begraven 8.12.1807.

Kind uit het tweede huwelijk, gedoopt te Vlagtwedde:

- Jantien ged. 8.03.1810, overl. 25.05.1810.

V - 4: Albertus Alveringh, ged. te Vlagtwedde, 21.10.1778. Gehuwd te Vlagtwedde, 29.04.1803 met JVendelke Pieters Hilvering, ged. 10.01.1779, dochter van Pieter Harmannus Hilvering en Gepke Harms, weduwe van Jan Hendriks, te Veelle.

Kinderen, gedoopt te Vlagtwedde:

- Hindrik ged. 23.01.1804,
- Gepke 30.03.1805,
- Berend 24.05.1810,
- Berend 18.09.1811, die overleed op 15.08.

1905 (!), gehuwd met Geessi en Klaassens Siems.

--- 000 ---

G E V R A A G D:

Aanvullende gegevens betreffende;

1. Anna Jans Zandt, geb. 1811, overl.
2. Diwertje Geerts Keyer, geb. in 1814 te Wagenborgen, overl
3. Anna Pieters Vrieze, geb. Oude Pekela in 1788, overl.
4. Fenna Sebes Heeres, geb. overl in 1817.
(misschien dochter van Sebe Heeres die in Beerta op 1.11.1779 trouwde met Bauwe Krines?)

ANTWOORDEN GRAAG AAN: de heer R. Georgius, Hoofdstraat 117, 9944 AD Nieuwolda, tel. 05964 - 1239.

--- 000 ---

Settebrieven

E. G. Schrage.

Een belangrijk deel van de inhoud van het "contracten-protocol" R. A. VI w van de richter van Vlagtwedde vormen de "coopbrieven" en de "settebrieven" of "pachtbrieven".

In "coopbrieven" wordt onroerend goed "erfli.ick ende onwederroepelijck vercofft, getransporteert ende overgedragen". Het gaat hier om verkoop zoals wij die ook kennen. Anders is dat in de "settebrieven".

Een voorbeeld. Op 1 mei 1652 protocolleert Eppo Sibinga, richter des Lantschaps Westerwolde, dat voor hem verscheen Johan Egberts, op 't Wiltingh te Onstwedde erfgeseten. Comparant verklaarde "voor hem ende sijn huisvrouwe dat hij hadde voorsettet ende pachtwijse voorcoft aan Jan Hiskes op 't Jacobs te Veenhuizen" o. a. een akker bouwland op de es van Veenhuizen voor een som van 105 dalers.

"Dele voorsettinge sall stande holden den tijdt van negen jaren". De "Heerenschattinge" en "gemeene Landeslasten" komen voor rekening van Jan Hiskes.

Verder is conditie "dat cooper den vercooper om geen redemptie sal moegen anspreecken, maar dat hij voorcooper willende na die negen jaren het landt redimeren ende weder lossen het landt nae die negen jaeren rechtlick sal laten opseggen, sullende nae gedaene opsegginge op die dan volgende Meydagh 'landt vreidom gestellet, voort oock niet alleene voorgeschreven 105 daler restitueert worden, maer daerenboven noch van ieder jaer drie dalers en 25 stuivers - soo veel hooger het geldt ter rente als het landt ter huire can doen".

De hier gebruikte woorden "vercooper" en "cooper" kunnen ons in verwarring brengen. Wat is hier feitelijk gebeurd? Johan Egberts, "vercooper", staat voor een tijd van negen jaren land ten gebruike af aan Jan Hiskes, "cooper".

Laatstgenoemde betaalt 105 daler aan Joh&n Egberts, die gedurende die tijd over dat geld beschikken kan.

Wat gebeurt er na die negen jaren?

Geconditioneerd is dat "koper" niet het recht heeft om zijn geld terug te vragen. "Verkoper" daarentegen mag het land wel terugvragen, hij heeft het "recht van redemptie", of "lossing". Dat recht kan verkoper geldend maken door tijdige gerechtelijke opzegging.

In dat geval wordt de geldrente geacht hoger te zijn dan de landhuur, Johan Egberts zal dan dus bij moeten betalen.

In de "settebrieven" komen vele variaties voor.

Zo in R. A. VI w 5, d. d. 27.05.1720:

Wendel Roelfs, weduwe van Harm Huistinck, en zoon Ede te Weende hebben ter sette of per antichresis ingedaan aan Geert Boelmans te Weende diverse stukken meed- en bouwland aldaar, voor 350 car. gld., op voorwaarde:

"wel van partyen het versettede niet langer als een jaar sal gelieven staen te laten sal sijn wederpart hetselve op Midwinter van te voren gerichtelijck laeten opseggen, wanneer op Mey daer aen volgende de settpenningen sull en worden gerestitueert en het meedlandt daerentegen weder overgelevert, en het bouwlandt met Sint Jacob wanneer het landt bloot is. Sullende inmiddels de hure van het landt

en de rente van de settpenningen (die 350 car. gld. dus) tegen malcanderen blijven staen en gecompenseert worden". Dit tegen elkaar wegvallen van rente en pachtpenningen komt veel meer voor.

In enkele gevallen vinden we dat het versetten van grond tot stand komt door publieke uitmijning.

Ook het woordgebruik varieert.

Zo spreekt de settebrief van 21.02.1656 (R.A. VI w 1) van land dat "per antichresis is ingedaan ende versettet".

Op 8.01.1675 wordt "versettet bij maniere van pacht" voor 9 jaren. Deze woorden hebben dezelfde betekenis. De termijn van negen jaren is de meest gebruikelijke, maar soms komt een periode van zes jaar voor.

Het recht van redemptie of lossing kon overgedragen worden: R.A. VI w 5, 5.07.1713: cessie van het recht van redemptie over de plaats Detmers marcke Te Hoorn aan Jan Harmens Kleene, die de plaats op 7.05.1705 had gepacht. Kleene werd zo dus eigenaar.

Op 15.11.1717 wordt land "pachtwijse ingedaan" voor negen ja-ren, waarbij is overeengekomen dat alleen de pachter recht van opzegging heeft.

Een voorlopige conclusie is dat veelal dit gebruiksrecht overgegaan is in eigendom doordat geen van beide partijen gebruik maakte van het recht van redemptie.

Soms ontstonden er conflicten naar aanleiding van de redemptie of lossing, en die gevallen vinden we dan in R.A. VI o.

Zo op 10.04.1633: Johan Ellersinght zoon en erfgenaam van Johan Simons, procedeert tegen Geseke, wed. Abel Geerts.

Zij is cessionaris van de erfgenamen van wijlen Jasper Backemude te Meppen volgens een transport van 6.10.1605. Daarbij heeft zij blijkbaar het recht van redemptie overgenomen van die erfgenamen. Dit recht betrof een mollenwaar en een akker bouwland bij de Leeckebrugge, bij Vlagtwedde. Johan Ellersinck wil nu dit land "lossen" met 100 "slechte dalers" en het zo weer in zijn bezit krijgen.

Geeske heeft een soortgelijke kwestie op 26.10.1633 met haar zoon Wibbe Abels. Geeske's vader had namelijk "settelanden" van het Rensingh te Veele gehad. Na haar vaders dood heeft Geeske dit land laten "lossen" en daar is Wibbe het niet mee eens.

Muntinga schrijft in zijn "Het Landschap Westerwolde", blz. 137: "Algemeen is het grond "versetten" in Westerwolde zeker niet geweest. Wij hebben slechts enkele gevallen ontmoet".

Vermoedelijk heeft Muntinga geen inzage genomen in R.A. VI w. In het Westerwoldse Landrecht van 1567 is enoige malen sprake van "versetten". Zo in artikel XX: "Vormunders moeten zweren bezittingen van hun pupillen niet te versetten of te verkopen. En in artikel XXIII: Kinderen mogen goederen van hun ouders niet versetten.

Mr. A.S- de Blecourt stelt in zijn "Beklemrecht en Stadsmeierrecht" dat ook het Selwerder Landrecht de begrippen "pacht en "antichresis" met gelijke betekenis kent, terwijl in het Oldambt naast elkaar en ook met gelijke betekenis voorkomen "sette", "pand" en "antichresis".

Hij zegt zelfs dat veelvuldig gebruik werd gemaakt van het vestigen van antichresis of pacht, hetwelk ook in andere Landrechten voorkomt in de betekenis van huur voor langere tijd. In de acten van antichresis staat gewoonlijk dat huur zal gelden voor rente, met andere woorden: de verpachter (of verpander) trekt geen huur, de pachter geen rente.

--- 000 ---

UIT ANDERE PERIODIEKEN.

"Gens Nostra", 1987/2.

C. H. van Wijngaarden, "Het geslacht Speyert te Montfoot
A. H. Hoeben, "Geen dwarsbalk voor de hertogen van
Brabant" (Gaat over hun wapen).

W. A.-j. en J. Th. A. van Heteren, "300 jaar van Heteren"
(Te Utrecht, Jutphaan en Harmelen, geen relatie met die
in Reiderland).

E. A. N. Kan, "Bijdrage tot de genealogie van het Nieuw-
poortse geslacht Voormolen". (hieruit de Veendammer
burgemeester Voormolen, 1888-1891, naar wie een
straat te Veendam genoemd is).

S. E.-Pronk Czn, "Huismerkstamboom van de Scheveningse
familie Pronk".

E. van Binsbergen, "Kwariërstaat van Binsbergen".

"Gens Nostra", 1987/3. (Een "seniorennummer")

J. van Beynum, "Naamsmystificaties".

G. L. Meesters (80 jaar!), "Daar ben ik met open ogen
ingevlogen".

J. Belonje (87 jaar!), "Een huwelijksalmanak".

C. E. G. ten Houte de Lange, "Dr. P. W. de Lange honderd jaar
(kwartierstaat)

A. K. Vink (92 jaar!), "Raadsels bij een naam".

"Ons Waardeel", 87/2.

G. J. Dijkstra, "Patriotten in Beilen".

B. Jonker, "Klaas Troost en de Pruisen".

A. Smegen, "De Nijssinghs van Borger".

"Gens Nostra", 1987/4 en 5.

Een dubbelnummer, met voornamelijk bijdragen over
families en personen in Kampen, in welke stad de
Nederlandse Genealogische Vereniging dit jaar haar
jaarvergadering hield.

TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE EN HISTORIE „WESTERWOLDE”

Driemaandelijks tijdschrift van de
Vereniging voor Genealogie en
Historie

Westerwolde

8^e jaargang No. 3

September 1987.

Redactie:

S.H.Achterop

C.J. Wegman

E.G.Schrage, eindredacteur
ds.van Petegemstraat 14
9645 NV Veendam
tel. 05987-23559.

N.B. Niets uit dit tijdschrift mag
worden verveelvoudigd en/of open-
baar gemaakt door middel van druk,
fotografie, microfilm of op welke
andere wijze ook, zonder vooraf-
gaande toestemming van de redactie.

SECRETARIAAT VAN DE VERENIGING:

(lidmaatschap, abonnementen,
administratie en archief),
Mevr. G.P.I.Hiskes - Knigge
M.Hardenbergstraat 3
9643 LD WILDERVANK
Tel. 05987 - 13095.

PENNINGMEESTER:

Mevr. M. Geikens,
Dorigweg 6, 9551 AM Sellingen,
Tel. 05992 - 2408.

BANK:

Reboobank Ter Apel - Sellingen B.A.
Rekeningnummer 3586.06.063
ten name van Vereniging voor Geneal.
en Historie Westerwolde,
postgironummer van de Bank: 839846.

LIDMAATSCHAP : Entree (éénmalig) f.10.--; contributie f.25.-
per jaar plus f.7,50 per jaar voor het tijdschrift, dat om de
drie maanden verschijnt. Bij verzending per post van het
tijdschrift - dat op de driemaandelijke bijeenkomsten
wordt uitgereikt - moeten de portokosten in rekening worden
gebracht.

I N H O U D.

---	Der Arbeitskreis Familienforschung der Emsländischen Landschaft.	blz. 61
S. H. Achterop	Heer Edo van Westerwolde	" 62
C. J. Wegman	Nog twee zoons van Wubbe Abels en Janneken Schuit en	" 63
C. J. Wegman	Erve Nannings	" 64
idem	Erve Nanningh	" 69
---	Nieuwsbrief van het Rijks- archief in Groningen	72
Mevr. G. P. I. Hiskes-Knigge	Nanningh	73
	Uit andere periodieken	" 81
S. H. Achterop	Opgraving te Vriescheloo	" 82
G. Wubs	De naamsaanneming van de familienaam Wubs	" 83
Joop Drok	Is oud ons nog vertrouwd	86
---	Stichting "Oud Wedde"	" 87.

--- 000 ---

V A N D E R E D A C T I E.

Wellicht tot veler verrassing zien we in dit nummer dat in Onstwedde twee erven, en twee families, met bijna gelijke namen bestonden:

NANNINGS en NA(E)NINGH.

De heer C. J. Wegman behandelt deze twee erven, mevrouw G. P. I. Hiskes-Knigge sluit hierbij aan met een gedeeltelijke genealogie - Nannings.

Hopelijk zullen we in het volgende nummer een genealogie-Na(e)ningh kunnen opnemen.

Gaarne vestigen we Uw aandacht op een brief van de Stichting "Oud Wedde" die we voor opnemning in het juni-nummer net te laat ontvingen.

BIJDRAGEN voor het volgende nummer zullen we gaarne voor 15 november 1987 ontvangen!

"DER ARBEITSKREIS FAMILIENFORSCHUNG DER EMSLAENDISCHEN
LANDSCHAFT"!

INLEIDING door ds. RINGENA te Neuenhaus
op de ledenvergadering te Onstwedde, 13 juni 1987.

Deze Arbeitskreis is op 28 februari 1980 opgericht.
Voorzitter is emeritus ds. Jan Ringena, Grafenstrasse
11, D 4458 Neuenhaus.

De "fachstelle Familienforschung" is gevestigd in het
gebouw "Rentei" in de Obergerichtsstrasse 7, D 4470 -
Meppen. Aldaar vindt men ook een genealogische en heem-
kunde-bibliotheek. De openingstijden zijn:
maandag tot en met donderdag: 8 - 12, 14 - 16.
vrijdag 8 - 12.

De Arbeitskreis geeft uit het blad "EmsUndische und
Bentheimer Familienforschung" alsmede "Emslandische und
Bentheimer Ahnenlisten" (kwartierstaten),
Een verzameling van wat tot-dusver verscheen is aan onze
vereniging gegeven, omgekeerd zijn onze publicaties aan
ds. Ringena overgedragen.

Het werkgebied van deze "Arbeitskreis" omvat de Landkreis
Emsland en de Kreis Grafschaft Bentheim. Emsland is ge-
vormd uit de vroegere Kreise Aschendorf-Humling, Meppen
en Lingen.

Uit ledenlijsten, voorkomend in voornoemde publicaties,
blijkt dat een aantal Nederlanders lid is van de "Arbeits-
kreis", o.a. onze redacteur, de heer Wegman.

In 1986 was er een eerste contact met de afdeling Twenthe
van de Nederlandse Genealogische Vereniging.

In Emsland zijn de doop- en trouwboeken niet, zoals bij
ons, ingeleverd in de Franse tijd, maar bij de diverse
kerken en parochies gebleven.

In samenwerking tussen het Centraal Bureau voor Genealo-
gie te den Haag, de Arbeitsgruppe Familienforschung van de
Ostfriesische Landschaft en de onderhavige Arbeitskreis
zijn de DTB's van de evangelisch-reformierte (hervormde)
kerken in de Grafschaft Bentheim en in Oostfriesland op
microfiches gezet. Ook tenaanzien van enige protestantse
kerken in Emsland is dit gebeurd. Dat zijn: Lingen (1664-
1911), Papenburg en Mittling-Mark.

Deze microfiches kunnen in het gebouw "Rentei" (zie boven)
geraadpleegd worden. Tengevolge van de duitse wettelijke
bepalingen inzake "Datenschutz" mogen ze niet verkocht
worden. Deze bepalingen houden ook in dat alleen aan naaste
familieleden van gezochte personen gegevens verschaft mo-
gen worden.

De katholieke parochies hebben geen medewerking verleend
tot het op microfiches brengen van hun DTB's.

In de Franse tijd is een tijdlang de burgerlijke stand in-
gevoerd geweest: van 1808 - 1813/1814 werden "Zivilstands-
registers" gevoerd. Ze berusten in het Staatsarchief te
Osnabrick en zijn van de volgende plaatsen:

Rhede, Papenburg, Dorpen, Heede, Lathen, Steinbild, Meppen.
Pas in 1874 is in het Emsland de burgerlijke stand defini-
tief ingevoerd. De registers ("Personenstandsregister")
worden bewaard bij de gemeentebesturen.

Een belangrijke bron vormen de "Status Animarum" die in opdracht van de bisschopssynode van het bisdom Munster in 1749 opgesteld werden in alle parochies. Ze bevatten volledige opgaven van alle inwoners der diverse parochies, gezinsgewijze genoteerd, met leeftijd, beroep, confessie enz. De originelen berusten in het bisdomsarchief in Munster. De "Status Animarum" van de parochie Haren is gepubliceerd door de Heimat- und Verkehrsverein Haren, onder redactie van de heer Norbert L. Tandeki.

In het Staatsarchief te Osnabruck berusten verschillende oudere bronnen:

"Notariatsprotokolle" van Dorpen, 1658 - 1840,

"Unterggerichtsprotokolle" van Lathen, 1586 - 1824,

"Unterggericht/Amtsgericht Papenburg", 1583 - 1912,

"Landvermessung" (kadaster), Lingen, 1604.

Deze opmeting in Lingen geschiedde in opdracht van de prins van Oranje. Een herhaalde opmeting werd in 1682/1685 uitgevoerd.

Uit de Munsterse tijd - voor 1800 - zijn er nog de "Schatzungslisten", belastingregisters. Ze hebben als nadeel dat ze alleen het belasting betalende deel van de bevolking vermelden.

Bij het secretariaat van onze vereniging berust een uitvoerig overzicht van de beschikbare bronnen.

Desgewenst worden daaruit aan geïnteresseerden gaarne nadere gegevens verstrekt. Ook bevat dat overzicht literatuurlijsten.

--- 000 ---

HEER EDO VAN WESTERWOLDE.

In de kerk van RYSUM, gelegen in Oost-Friesland, in de z.g. "Krummhdn", westelijk van Emden, bevindt zich bij het orgel een latijns opschrift waarin de naam "Westerwolda" voorkomt.

Het opschrift luidt:

"Haec structura incepta est tempore Victoris Vriese equitis aurati et domini edonis de Westerwolda curati.
Anno M CCCC XIII".

Vertaald: Dit werk werd begonnen ten tijde van Victor Vriese, ridder van het Gulden Vlies en van de heer Edo van Westerwolda, pastoor, in het jaar 1513.

Wellicht is er nog iets bekend over deze pastoor?

(Uit: Walter Kaufmann, Die Orgel Ostfrieslands, p.212)

S. H. Achterop.

--- 000 ---

NOG TWEE ZOONS VAN WUBBE ABELS EN JANNEKEN SCHULTEN.

Aanvulling en gedeeltelijke rectificatie van het artikel over Abel Geerds en Geeske Abels (Westerwolde jrg. 8 no. 1).

1) WUBBE WUBBES

Op 30- 5-1660 treed Janneken Wubbens op wegens Harmen(Wubbens) Alverinck, Berent en Wubbe Wubbens.

Op 8- 1-1668 wordt vermeld: Jantien Wubbens - impte tegen Harmen Harmens ged. om te moeten guaranderen van sodaene aenspraecken als Mr. Jan Berents (chirurgijn) wegens gedaene helinge van seecker wondinge des imptes soone Wubbe Wubbens geinsligeert.

Van Wubbe Wubbens is verder niets meer gevonden.

2) JAN WUBBES SCHULTEN/HILWERTS

11- 5-1655 Jan Wubbes Schulten als zwager getuigt voor Jacob Alverig Simens

25- 6-1661 Jan Hilwerts als zwager getuigt voor Jantje Alverigs Simens.

9- 5-1656 Janken Wibbes compareert voor Johan Schuitem op 't Hilwerts.

3- 2-1659 Jan Wubbens op 't Hilwerts koopt landerijen; Janneken Wubbens, moeder van de koper betaalt

3- 3-1658 Jan Jansen Smidt tegen Jan Wubbens op 't Hilwerts om an hem over te langen een bedde met sijn toebehoir, een silveren gordell, een silveren halsbandt en de silveren oir-ijsders, item een waegen schote (le klas eikenhout) kiste, soo alles gedaeghde met sijn zalige vrouwe Swaencke Jansen ten boedell heeft genoten en noch is onderhebbende. Gedaeghde, noe quo desselfs moeder Janneken Wubbens ontkennende jeets te onderhebben en de impt moet sijn eijschen nader verifiëren.

28- 4-1658 Insaken Jan Claesens Smidt voor dewelcke desselfs erfgenaem Jan Jansen, geciteert hebbende Jan Wubbes op 't Hilwerts om **betaj.inge** van 90 gl. 9 st. heercomende van 't ontfangene boedellgoedt van gedaeghdes huisvrouwe in achtervolgh rekening van 11- 5-1652 ten overstaen van de E. Heer Borgemester Conders, in der tijdt Drost.

3- 1-1662 Huwelijkscontract van Wupke Engels, de dochter van Engel Wubbes en Hidde Eefsinck. Getuigen bruidegom o.a. in volgorde: Jan (Wubbes) Eefsinck (oom) - Harm (Wubbes) Alverinck (oom) - Jan Wubbes (dus ook oom !) - Boelman Eelsinck (x Rixte Wubbes, dus aangetrouwde oom).

Het lijdt m.i. geen twijfel dat Jan Wubbes, Jan Wubbes op 't Hilwerts, Jan Wubbes Schulten en Jan Hilwerts één en dezelfde persoon is.

In dezelfde tijd wordt ook genoemd Jan Wubbes op 't Eefsinck x Gebbe Eefsinck die al in 1647 zijn gehuwd en in 1662 beiden nog in leven zijn.

Blijkbaar zijn uit het echtpaar Wubbe Abels x Janneken Schuitem geboren: Jan Schuitem (genoemd naar de vader van Janneken) en later nog een Jan (mogelijk naar een grootvader van het echtpaar, zoals destijds te doen gebruikelijk).

Jan Wubbes Schuitem op 't Hilwerts huwde 1e met Swaencke Jans (overleden vóór 1655) en 2e met een dochter van Alverig Simens. Vermoedelijk is hij kinderloos gestorven want het erve Elwerinck, later Hilwerts en daarna Schuitem (genoemd naar Jan) gelegen te Jipsinghuizen blijkt in 1693 te behoren tot de nalatenschap van Wubbe Abels en Janneken Schuitem.

C.J. Wegman.

ERVE NANNINGS

Onstwedde, huisnummer 94.

1- 1-1829 kadastrale nummers :	603	huis en erf	5.20 are		
601	bos	606	hooiland	612	water
602	hooiland	609	laan	613	bos
604	boomgaard	610	bos	615	bouwland
605	tuin	611	bouwland	616	bouwland

eigenaar no. 17 FREERK ABELS BOELS, landbouwer te Onstwedde

<u>FREERK ABELS BOELS</u>	huwt te Onstwedde met Alke Boelems Duns
ged.31- 3-1789 Onstwedde	25- 4-1817 ged.14- 6-1787 Onstwedde
z.v.Abels Hendriks Boels	d.v. Boelem Steffens Duns
en Christina Freerks Harding	- en Hadewijg Harms Molanus
	weduwe van Freerk Aikes Nannings

kinderen: zie burgerlijke stand

8-12-1828 Tjaatjen Adolfs Nannings en Freerk Adolfs Nannings, beiden wonende op de Hamdijk te Bellingwolde, .Aike, Jan en Christina Adolfs Nannings, alle drie wonende te Bellingwolde, samen erfgenamen van wijlen hun oom Freerk Aikes Nannings(ovl. 9- 1-1814) en hun tante Christina Aikes Nannings(ovl.1-12-1827 te Bellingwolde), verkopen aan: Freerk Abels Boels x Alke Boelems Duns te Onstwedde:
* hun aandeel (zijnde de helft) in een plaats en erve te Onstwedde, genaamd het Nannings voor 6000 guldens (onder aftrek van 4000 **gld**). (de andere helft behoort aan de koper), bestaande uit:
- een huis genummerd 94 met schuur, hof en tuin met bomen en **plantagien**
- ongeveer 7 bunder bouwland;
- 12 bunder hooiland;
- 8 waren of een volle boersgerechtigheid over de Onstwedder **Hamrik**.

Deze goederen of plaats en erve zijn door de erflater Freerk Aikes Nannings hoofdzakelijk aangehandeld bij verzegeling van 20-10-1774 voor de Drost te Wedde.

28- 2-1810 2e bijdrage aan de boerderij van Abel Boels :

41. Freerk Nannings 141 gl. 5 st. 4 pl.

3-12-1795 1e bijdrage aan idem :

47. Freerk Nannings 117 gl. 0 st. 0 pl.,

<u>FREERK AIKES NANNINGS</u>	huwt 1e Onstwedde met Hadewijk Geerts Nannings
ged.22- 1-1741 Onstwedde	31- 8-1774 ged. 6- 3-1740 Onstwedde
ovl. 9- 1-1814 Onstwedde	ovl. 3- 4-1811 Onstwedde(t.b.c.)
z.v.Aijcke Claesens Nannings	d.v. Geert Aijckes Nannings
en Geertruit Freriks Hardingh	en Wupcke Geerts Ter Maars

kinderen: (allen gedoopt te Onstwedde)

19- 2-1775	Aike	begraven	17- 5-1785	Onstwedde
8- 2-1778	Geert		20- 2-1778	Onstwedde
15- 6-1780	Geert		2- 5-1785	Onstwedde
28-12-1783	Geertruida		2- 5-1785	Onstwedde

Idem

huwt 2e Onstwedde met Alke Boelems Duns

11-11-1811

ged.14- 6-1787 Onstwedde

d.v. Boelem Steffens Duns

en Hadewijg Harms Molanus

huwt 2e 25- 4-1817 met

Freerk Abels Boels

dit huwelijk bleef kinderloos

20-10-1774 Gecompareerd: Geertruida Freerks Nannings, weduwe van Aike Nannings ter eene en Freerk Nannings ter andere zijde. Scheidingvan de ouderlijke boedel als volgt:

- * Freerk Nannings als oudste zoon erft de plaats en erve "het Nannings" waarbij "het bed waarop Geertruida 38 jaar heeft gerust".
- * de andere kinderen, Adolf en Christina Aikes Nannings x Jan Boeles moeten worden uitgekocht.

AIJCKE CLAESENS NANNINGS huwt te Onstwedde met Geertruit Frericks Hardingh
ged. 6-10-1709 Onstwedde 3- 6-1736 ged. 6-10-1709 Onstwedde
begr.13-4-1764 Onstwedde ovl. na 1774
z.v. Claes Aijckes Nanninges d.v.Frerick Frericks Harding
en Christina Everwijns Molanus en Antien Jans ten Velthuis
kinderen: (allen gedoopt te Onstwedde
30- 5-1737 Klaas begraven 19- 1 of 4-12-1748 Onstwedde
8- 3-1738 Frerick begraven 27- 3-1740 Onstwedde
22- 1-1741 FRERICK > erfgenaam
8-12-1743 Adolph Aijckes huwt Onstwedde 6-12-1788 Anna Jans Vrieze
3- 9-1745 Christina Aijckes huwt Onstwedde 6-12-1772 Jan Hendriks Boels
10- 3-1754 Anna begraven 28- 3-1754 Onstwedde

25-11-1745 besetting : Aicke Nannings 3 gl. idem 1746-1747 en 1749.

1750 besetting tot de nieuwe school : Aijcke Nanninges 3 gl.

20-10-1752 besetting tot verbetering van de kerk : Aijke Nanninges 4 gl..

31-10,-1752 Aicke Nannings te Onstwedde verkoopt aan Detmer Hubbeling te Onstwedde:

- * een zekere lijkweg, gelegen tegen 2e comparants behuizinge, op voorwaarde dat de weg wordt gebruikt voor het dragen van lijken of doden zoals dat altijd geweest is (kad. no. 770), gelegen te Onstwedde an de noordkante van de Molenweg of Aijcke Nannings drift en beginnende van Boele Jacobs planketting tot an de laatste telge die daer staat,zijnde beswet: 0. de koper/Z. boerbrink/W. de tuinen van Koop Everts, Albert Everts en Boele Jacobs. Koopsom 125 Car.gl..

CLAES AIJCKES NANNINGES huwt Vlagtwedde met Christina Everwijns Molanus
geb. ca. 1679 Onstwedde h.c. 18- 6-1709 geb. ca. 1685 Onstwedde
begr.11-4-1733 Onstwedde begr.14-4-1746 Onstwedde
z.v. Aijcke Boeles Nanninges d.v. Everwijn Adolfs Molanus
en Annecke Claesen en Geertruit Ernestus Fledderus
kinderen: (allen gedoopt te Onstwedde)
6-10-1709 AIJCKE > erfgenaam
30-11-1710 Everwijn Claesen huwt Onstwedde 6- 6-1740 Naanke Freriks Hardingh
16-10-1712 Geertruit
ca. 1714 Lammegijn Claesen huwt Onstwedde 8- 3-1739 Hindrick Barlage
ca. 1716 Grietje Claesen huwt Onstwedde 28- 5-1741 Frerik Freriks Hardingh
25- 1-1722 Adolf

18- 6-1709 Huwelijkscontract te Vlagtwedde tussen Claes Aijckes Nannings en Christina Molanus.

De bruidegom, erfgeseten tot Onstwedde, neemt de bruid op in zijn behuizing " 't Nannings" tot Onstwedde. De oudste broeder Boele Nannings zal genieten de landerijen en behuizingen tot Vriescheloo.

De 3 jongere broeders krijgen elk 1500 Car.gl..

De bruid brengt in 1000 Car.gl. en een derde part in een erf te Noordbarge onder Emmen, "Groot Voskinge" genaamd.

Getuigen bruidegom: Anke Klasen/Boele Nannings/ Harm Nannings-oom/ onleesbaar/ Hanne onleesbaar - kerkvoogd.

Getuigen bruid: E.Molanus tot Onstwedde/ Molanus -Cand..

AIJCKE BOELES NANNINGES huwt te met Annecke Claesen
geb. ca. 1640 Onstwedde ca. 1679 geb. ca. 1658 Vlagtwedde
bet. voor graf 7- 9-1705 begr.19-3-1728 Onstwedde
z.v. Boele Boelmans Hubbelingh d.v. Claes Jans Smit
en Lamme Aijckes Nanninges en Griete Geerts Stroedingh
kinderen:
ca. 1679 CLAES - > erfgenaam

- ca. 1683 Boele Aijckes woont in Vriescheloo
6- 4-1690 Geert overleden vóór 1695
22-12-1692 Boelem Aijckes huwt le Onstwedde ca. 1715 Geertien Elses Halmingh
huwt 2e Onstwedde ca. 1721 Swaantje Geerts Ter Maars
26-12-1695 Geert Aijckes huwt Onstwedde ca. 1726 Wupcke Geerts Ter Maars
26-11-1698 Aijcke Aijckes huwt h.c. Vriescheloo 5-8-1734 Swaentje Frericks
Hardingh
18- 8-1685 Ancke Nanninck betaalt boete wegens scheldwoorden.
1-10-1696 Aijcke Nannings betaalt wegens kindts groeve. (dat moet Geert zijn).
17- 5-1709 Aijke Nannings weduwe betaalt wegens haar mans groeve.
19- 3-1728 ontvangen in de schotel 3-16-5 bij de begrafenis van Ancke Nanningh.
1- 5-1728 ontvangen van Claas Nannings 1 Car.gl. wegens armlaken.
2- 7-1728 ontvangen 5 Car.gl. van Boele Halm (!) wegens belofte van zijn broeder
Boelem Nannings (!) te Vriescheloo.

LAMME AIJCKES NANNINGES huwt te Onstwedde met Boele Boelmans(H.op't) Nannings
geb. ca. 1612 Onstwedde h.c. 21- 1-1637 geb. ca. 1607 Onstwedde
bet. voor uitvaart 9- 8-1680 ovl.1659 -1661 Onstwedde
d.v. Aijcke Geerts Nannings z.v. Boelman Hannes Hubbelingh
en N.N. en N. Stroedingh

kinderen:

- ca. 1640 AIJCKE -____ > erfgenaam
ca. 1642 Boelman Boeles huwt ca.1667 Wupcke Hiskes Ten Velthuis
ca. 1645 Harm Boeles huwt Onstwedde 8- 4-1680 Engelcke Harms
ca. 1650 Swaantje Boeles huwt Onstwedde ca.1685 Jan Harms Tappers
- 9- 2-1659 Insaecken Harmen Rijckes, Wubbe Huisingh ende Geert Nanningses als erf-
genaemen van wijlen Swaentcke Nanningses-Impten. contenderende tot con-
firmatie van haer geemaneerde opsegginge over gedaeghden Jurrien Lup-
pens, Remmer Harmes ende Frerick Ottens op seecker landt met d'annexe
van die als sij van wijlen Swantcke voors. in't gebruick hebben.
Der gedaeghden wegen intervenierende Boele Nanningses versoeckende enz.
- 18-12-1661 Kwestie tussen Geert Nanningses en Lamme Nanningses inzake ossen van
Geert die door Lamme uit haar getimmerte zijn gejaagd. Geert Nanningses
is van mening dat zijn ossen in 't getimmerte gestald mogen worden
omdat hij meent ook in 't bezit te zijn van Nanningses erve omdat hij
een zoon is van 't erve. Lamme Nanningses beweert dat zij volşens het
huwelijks-contract met wijlen haar man Boele Nanningses in 't bezit is
gesteld van Nanningses-erve en dat er niets is afgesproken over het
voeren of stallen van ossen van Geert.
- 4-11-1663 De E. Wubbo Hubbelingh op 't Huisingh in gerichte erschienen tegen Lamme
Nanningses weduwe van wijllen Boelle Nanningses.
- 20- 1-1664 Insaecken Wubbe Huisingh Impt. geciteert hebbende Lamme Nanningses wed:
van wijl. Boelle Nanningses als detentersche van de naegelaetene goederen
van wijllen Swaencke Nanningses gedaeghde, om 't uiten voldoen ende
betaellen 't gene hem impt wegens sijn moederlijcke naelaetenschap en
arffdiel is competerende, waervan hij tot dato ontfangen.
Gedaeghde tot absolutie van Impts eisch contenderende tot d....eijnde
enhiberende de houwluxcontracten tusschen haar salige man ende haar den
21 januarij 1637 opgericht.
- 29- 6-1675 Huwelijkscontract te Veele tussen Harm Harms Luiringh en Wupcke Hiskes
Ten Velthuis. De bruid belooft bij haer bruidegom in te brengen 950
Car.gl., staende bij haer moeder Alcke ten Velthuis 180 Car.gl. en op
de plaetse en landerijen van haer zaliger man Boelman Nanningses te
Vriescheloo 769 Car.gl. alsmede diverse goederen, waervan tussen Lamme
Nanningses en de bruid een overeenkomst zal worden getroffen.

AICKE GEERTS NANNINGES huwt 1e ca. 1610 met N.N.
geb. ca. 1580 Onstwedde ovl. vóór 1624 Onstwedde
ovl. 1643-1658 Onstwedde
z.v. Geert Aickes Nanninges
kinderen:
ca. 1612 LANME > erfgename

Idem huwt 2e ca. 29-10-1624 met Swaencke N.
geb. ca. 1600
ovl. na 1631
kinderen:
ca. 1624 Hidde Aickes huwt Onstwedde ca. 1646 Ham Boeles Hubbeling/Rijckes/
Stereborgh
ca. 1626 Geert Aickes w.s. ongehuwd overleden na 1663

26-10-1610 Aicko Nanninges (samen met 5 anderen) accordeert op 4 Spansche realen om dath sie des Richters bevell neet gehorsamett int antasten eenes moetwilligers.

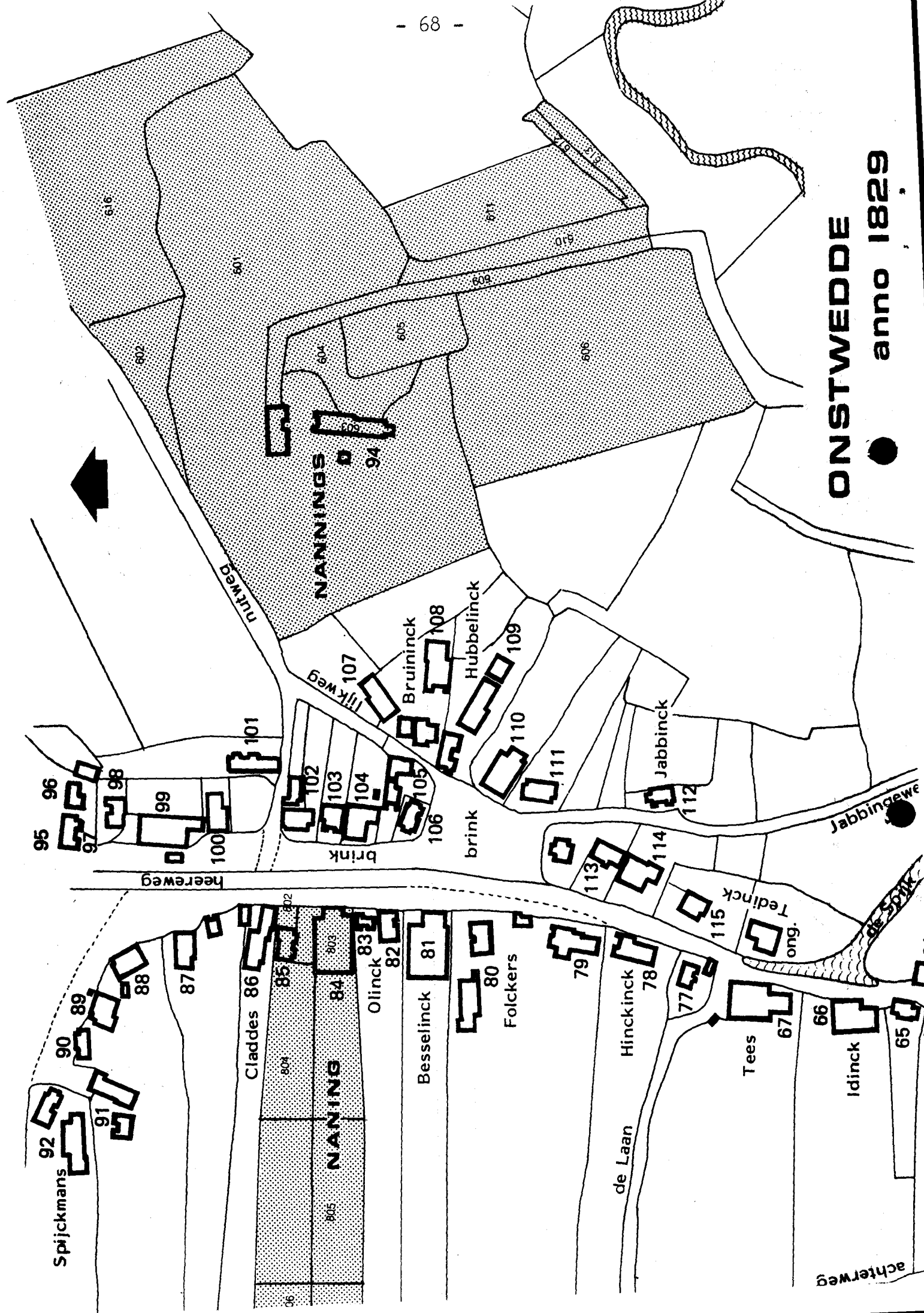
29-10-1624 Aicke Nanninges bij sijn verloveede een tijtlanck in unplicht gelegen ende neet voort copuleren laten, verdragen daervan op vijff gulden Carels 5 - 0 - 0 .

18- 6-1631 Alsoo Aike Nanninges impt. ontkent dat hij en sijn huisvrouw Swancke hebben verlovete buiten huircerter an heuren meijer Haike Haijes intervenierende voor Ulben Johans gedagede, omme tot vercoep boven sijn noodtruft uut d'olde banen te moegen graven turf uut de sloten van eene toe te makene hoffstede en lane alsmeede uut de gropen tot de nije bouweten in 't veen op heuren Heerd-landes tot Friescheloo.

12-10-1643 Lijst met egenarffden ende ingesetenen der Heerlicheit Wedde :
Aeijke Nannijngs

GEERT AICKES NANNINGES huwt ca. 1580 met N.N.
geb. ca. 1550 Onstwedde
ovl. na 1592 Onstwedde
z.v. Aicke Nanninges
kinderen:
ca. 1580 AICKE > erfgenaam
ca. 1585 Swaencke Geerts huwt Onstwedde ca. 1610 Boelman Hannes Hubbelingh
Betaalde hoenderbelasting in 't karspel Onstwedde:
1589 t/m 1591 Geerdt Nanninges

AEIJCKE NANNINGES huwt ca. 1550 met N.N.
geb. ca. 1520 Onstwedde
ovl. na 1574 Onstwedde
kinderen:
ca. 1550 GEERT > erfgenaam
ca. 1553 Evert Aickes (Tees) huwt ca. 1580 Engelcke Jacobs Theses
Betaalde hoenderbelasting in 't karspel Onstwedde:
1568 t/m 1574 Aeijke Nanninges
15-'2-1570 Johann Boeles uppen Tigge heft Aeijke Nanninges ene doerganende wunde inth holle van dath liiff eder ande stijt des lives gestecke, de broke achtehalff marck belopt dre daler to betalen up tho komen pinxteren.
16-10-1633 Swaneke de weduwe van zal. Albert Jacobs verzoekt om aan te zweren over haar vaderloze kind : Aike Nanninges als principale voormond, omdat Aike een volle vedder is van haar man daar zij geboren zijn uit twee broers n.l. Geert Nanninges en Evert Theses.
Aike wijst het af en voert aan dat hij reeds 3 voogdijschappen heeft, ook nog kerkvoogd is van Onstwedde en "te meer dewile ooc de goederen van dit kindt bij versterf sulden comen te vererven niet op hem als olde oems soene van des Kindes grotevaders zijdt, maer op anderen of Geert Theses als volle oems soene of Jacob Theses als olde oems soene van des Kindes grotemoeders Engelcke Jacobs zijdt, daervan Jacobserven gevallen".

ONSTWEDDE
 ● anno 1829

Spijckmans 92

NANING

NANNINGS

Besselinck 81

Folckers 80

Olinck 83

Claddes 86

de Laan

Hinckinck 78

Tees 67

Idinck 66

achterweg

Jabbingeweg

heereweg

Nurweg

liikweg

Bruinink 108

Hubbelinck 109

Jabbinck 112

113

114

115

Tedinck ong.

brink 106

brink 104

111

110

108

107

101

100

99

98

97

96

79

77

66

65

605

604

602

616

610

609

611

606

ERVE NANING

Onstwedde, huisnummers 84 en 85.

1- 1-1829 kadastrale nummers : 802 huis en erf 3.50 are
803 huis en erf 11.10 are
804 bos 22.60 are * 805 bouwland 13.20 are **
804^b tuin 19.80 are ** 806_b bouwland 15.00 are *
805 hooiland 26.70 are ** 806 hooiland 26.70 are *
eigenaar no. 225 : erven ZWAANTJE REINTS NANING, landbouwerse te Onstwedde.

n.b. de grond bij de boerderij was blijkbaar al verdeeld onder de erfgenamen :
* eigenaar no. 45 : Albert Harms Brouwer, landbouwer te Onstwedde
** eigenaar no.123 : Aike Hiskes Hilwerts, landbouwer te Onstwedde.

ZWAANTJE REINTS NANING huwt 1e Onstwedde met Geert Aikes Maarsing
ged.14- 8-1774 Onstwedde 5- 4-1799 ged.31- 8-1777 Onstwedde
ovl. -1827 Onstwedde(no.84) ovl. vóór 1816
d.v. Reint Aijckes Naning z.v. Aijcke Aijckes Maarsing
en Jantijn Harms Brouwer en Alcke Harms Heijes
idem huwt 2e Onstwedde met Harm Harms Sterenborg
23- 8-1816 ged. 8- 3-1778 Onstwedde
ovl. -1823 Onstwedde(no.85)
weduw. v. Anna Wilkes Hofting
z.v. Harm Geerts Sterenborg
en Aaltje Jans ten Velthuis
beide huwelijken bleven kinderloos.

11- 2-1809 belending: N. Geert Naning.
26- 2-1810 2e bijdrage aan de in 1795 afgebrande boerderij van Abel Boels:
20. Geert Nanings 88 gl. 6 st. o pl..

REINT AIJCKES NANING huwt te Onstwedde met Jantien Harms Brouwer
geb. ca. 1725 Onstwedde 6- 6-1773 ged.22- 8-1744 Onstwedde
begr. 8- 3-1777 Onstwedde ovl. 2- 3-1814 Onstwedde(no.85)
z.v. Aijcke Reints Naningh d.v. Harm Harms Brouwer
en Jantien Hiskes en •Swaantje Reints Naningh
kinderen: (gedoopt te Onstwedde)
14- 8-1774 ZWAANTJE > erfgename
- 1-1777 Reint begraven 29- 5-1777 Onstwedde

4- 6-1773 Huwelijkscontract te Onstwedde.
De bruidegom Reint Aijckes Naning neemt zijn bruid Jantje Harms Brouwer op in zijn behuizing met landerijen.
Getuigen bruidegom: Hiske Aijckes-broer(doorgehaald)/ Albert Aijckes-broer/Roelf Bruining-zwager/ Jan Wilsing-zwager en neef(doorgehaald)/ Aaltijn Aijckes-zuster(doorgehaald)/Jan Eemsing en Boelem Reints-ooms/ Zwanke Reints-moey(doorgehaald)/Geert Jans Huges-neef/Elsijn Jacobs Ter Borgh-nichte/Reint Huiges-neef.
Getuigen bruid: Harm Harms Brouwer-vader/Zwanke Reints-moeder/ Harm Harms-broer/de ooms en neven voornoemd ook voor de bruid.

18- 1-1783 Gecompareerd:
Jantje Harms voor haar minderjarige kind bij wijlen Reint Aijckes Naning, Trijntje Abels voor haar minderjarige kinderen bij Hiske Aijckes Naning, Hanne Bruining voor zijn broer Wubbe Bruining x Albertje Aijckes Naning te Leens en tevens voor Jan Wilsing x Aaltje Aijckes Naning, allen erfgenamen van wijlen Albert Aijckes Naning.
Zij verkopen diverse bezittingen te Blijham- Morige enz.
3-12-1795 le bijdrage aan de afgebrande boerderij van Abel Boel te Onstwedde:
24. de weduwe van Reint Nanings 73 gl. 2 st. 4 pl..

AIJCKE REINTS NANINGH huwt te Onstwedde met Jantien Hiskes
 ged.23- 2-1700 Onstwedde vóór 1- 5-1722 ged. 4- 3-1701 Onstwedde
 begr.27-5-1772 Onstwedde geb. te Veenhuizen
 z.v. Reint Aijckes Naeningh begr.30-3-1769 Onstwedde
 en Albertien Hannes Hubbelingh d.v. Hiske Jans (op 't Jacobs)
 en Aaltje Jans

kinderen:

V.14-11-1723 Albertien Aijckes huwt 19- 1-1766 met Roelf Wubbes Bruining
 ca. 1725 REINT > erfgenaam
 ca. 1728 Hiske Aijckes huwt 11- 4-1756 Onstwedde Trijntje Abels Migchels
 ca. 1730 Albert Aijckes huwt 18- 9-1774 Vlagtwedde Elsie Warnckes Eefsingt
 ca. 1735 Aaltje Aijckes huwt 12-12-1762 Onstwedde Jan Berents Wilsingh
 0.27- 1-1737 Wubbe begraven 22- 9-1737 Onstwedde
 0.20- 2-1739 Jantien begraven 27-12-1741 Onstwedde

1750 besetting tot de nieuwe school : Aijcke Nanink 3 gl.
 20-10-1752 besetting tot verbetering van de kerk : Aijke Naaningh 4 gl.
 29- 3-1770 belending : N. Aijke Naning

17- 5-1774 Gecompareerd: Reint Aijckes Naning ter eene
 en Hiske en Albert Aijckes Naning, Albertje Aijckes Na^ping x Roe₁.
 Bruining en Jan Wilsing voor zijn vrouw Aaltje Aijckes Naning
 ter andere zijde

tesamen kinderen en erfgenamen van wijlen de echtelieden Aijcke Reints
 Naning x Jantien Hiskes te Onstwedde.

Scheiding van de ouderlijke boedel als volgt:

- * de eerste comparant Reint erft de ouderlijke goederen;
- * de tweede comparanten worden afgeboedeld met 2000 Car. gl..

REINT AIJCKES NAENINGH huwt te Onstwedde met Albertien Hannes Hubbelingh
 geb. ca. 1668 Onstwedde ca. 1699 geb. ca. 1680 Onstwedde
 begr.20-12-1752 Onstwedde ovl. vóór 1731 Onstwedde
 z.v. Aijcke Reints Naeningh d.v. Hanne Boelems Hubbeling
 en Swaencke Wilts en Swaentien N.

kinderen: (allen gedoopt te Onstwedde)

23- 2-1700 AIJCKE > erfgenaam
 19- 3-1702 Hanne Reints huwt Onstwedde 28- 4-1743 Albertien Wubbes (weduwe)
 3- 8-1704 Jan Reints huwt Vlagtwedde 7- 9-1731 Geertruid Alberts Eemsingh
 17- 3-1709 Swaentie Reints huwt Onstwedde 7- 5-1738 Jan Geerts Huges
 ca. 1713 Boelem Reints huwt Wedde (h.c.)14- 4-1741 Geertijn Hindriks **Hekman**
 ca. 1715 Albert Reints huwt Onstwedde 24- 4-1746 Elsie Abels Hoftingh
 ca. 1717 Swaentie Reints huwt Onstwedde 14- 5-1742 Harm Harms Brouwer

18-12-1706 belending: N. Reint Naning

6- 9-1731 Huwelijkscontract te Weende van Jan Reints Naningh.

Getuigen bruidegom: Reint Naeningh-vader/ Aike, Hanne en Boelem Naeningh
 -broeders/Hanne Hubbelingh -grootvader/Harm Luringh en Hindrick
 Hiddingh-ooms.

14- 4-1741 Huwelijkscontract te Wedde van Boelman Reints.

Getuigen bruidegom: Hanne, Jan en Albert Naningh-broers/Wubbe Hans-
 halve oom.

AIJCKE REINTS NAENINGH huwt te met Swaencke Wilts
 geb. ca. 1640 Onstwedde vóór 1667 geb. ca. 1640 Wessingehuizen
 begr.4-11-1705 Onstwedde (bet.) begr.17-10-1710 Onstwedde(bet.)
 z.v. Reijnt Johans Naeningh wed. van Nanne Jans Besselingh
 en Gepcke Frericks Hardingh d.v. Wilt Boeles Wilts

kinderen:

ca. 1667 Hadewijck Aijckes huwt Onstwedde ca. 1688 Geert Aijckes Ter Maars
 ca. 1668 REINT > erfgenaam
 ca. 1670 Wilt Aijckes overleden na 4-11-1694
 ca. 1674 Alcke Aijckes huwt Onstwedde (h.c.)17-3-1699 Roelf Harms

- 21-12-1667 Insaken de voorstanderen van Nanno Besselingshs minderjarige kindt - impten., verdaeght hebbende Swaentcke de tegenwoordige huisvrouw van Aicke Naeningh - ged.. De ged. moet staat van inventaris geven van de goederen als gedes. eheman op sijn dootlicke decess heeft nagelaten.
- 29- 9-1670 Else Folckers-p.v., Boele Wilts-sibbevoogd en Michael Fabricius vreemde voogd over het kindt van Nanne Besselingh x Swaentcke.
- 27- 4-1683 Willem Alberts-p.v.en Wilt Wilts -sibbevoogd over het soontje van wijlen Nanne Besselingh.
- 17- 3-1699 Huwelijkscontract van Alcke Aijckes Naeningh met Roelef Harms. Getuigen bruid: Aijcke Naeningh-vader/Swaentie Naeningh-moeder/ Reint Aijckes Naeningh-broeder/Geert ter Maars/Wilt Beslingh/Frerick Hardingh/Derck Berens/Aijcke Nanninges en Hanne Hubbelingh.
- 4-11-1705 Aijcke Nanincks weduwe betaalt voor haar mans groeve.
- 14-10-1710 Reijnt Naningh betaalt wegens sijn moeders groeve.

REINT JOHANS NAENINGH huwt te Onstwedde met Gepcke Frericks Hardingh
geb. ca. 1602 Onstwedde ca. 1- 6-1632 geb. ca. 1610 Onstwedde
ovl.1664 -1668 Onstwedde d.v. Frerick Frericks Hardingh
z.v. Johan (Olerts) Naeningh en Swaentien (Engelckes)Halmingh

kinderen:

- ca. 1635 Frerick Reints huwt Onstwedde ca. 1670 Geertruit Nannes Stroedingh
ca. 1637 Talle Reints huwt le Onstwedde ca.1660 Aijcke Geerts Ter Maers
huwt 2e Onstwedde na 1663 Jan (op 't) Ter Maers
ca. 1640 AIJCKE erfgenaam
ca. 1645 N. Reints huwt Onstwedde ca. 1670 Derck Berents
ca. 1649 Wendelcke Reints huwt Onstwedde ca.1674 Hiske Hansen Menningh

- 1- 6-1632 Johan Naninck wegen contraventie so op sijn soons en Frerick Hardinck dochters brulfft gescheet west is, veraccordeert op veer rijxdaler.
- 20-12-1661 Nae verhoir van Reijnt Naeningh en Hendrick Reijnts soo met consorten hebben erlangt om de goederen van wijllen Haije Naeningh sub beneficio inventarij an te veerden. (d.w.z. dat de erfenis wordt aanvaard op voorwaarde dat er een batig saldo is).

HAIJE (JOHANS) NAENINGH waarschijnlijk ongehuwd
geb. ca. 1600 Onstwedde
ovl. -11-1661 Onstwedde
z.v. Johan (Olerts) Naningh

- 21- 4-1658 Insaken Heije Naninck tegen Jan Hiscques tot Veenhuisen.
- 2-10-1661 Insaecten Harmen Spijckmans ende Haije Naningh tegen de Bourmester en de ingesetenen des ronden loech Onstwedde.
Impten maken bezwaar tegen het plaatsen van een getimmerte op de bourgrond "naest an Harmen Spijckmans ende Haije Naningh" omdat het getimmerte voor hun drift nadelig zou zijn.
n.b. tussen Spijckmans en Naningh lag oorspronkelijk geen erve; later ontstaat aldaar 't erve Claddes.
- 23-11-1661 Harmen Jans tot Bellingwolde-impt., geciteert hebbende Reijnt Naningh in plaetse van wijllen Haije Naningh ged. om leverantie van 30 mudden rogge van wijllen Haije Naningh gecofft.
Ged. obucierende exceptionem praematuritutie sijnde tot noch de tijdt van de sterffdach niet expireert om sich arfgenaem offte niet te koenen verclaren.

JOHAN (OLERTS) NAENINGH huwt N. N.
geb. ca. 1570 Onstwedde ca. 1600
ovl.1643- 1658 Onstwedde
z.v. Olert Aijckes Naeningh

kinderen:

- ca. 1600 HEIJE > le erfgenaam
ca. 1602 REINT > 2e erfgenaam

- 26-10-1610 Boelman Hublinck und Johan Naninck vor sich unnd mede vor Folcker
Folckers, Gertt up Hannes, Huetzinck unnd Aicko Nanninges accor-
deert op 4 Spansche realen, omdath sie des Richters bevell neet ge-
horsamett int antasten eenes moetwilligers. 9 - 12 - 0.
- 25- 6-1638 Johan Naninge soon toe Unstwedde omdat dieselve die Osseheerde ge-
slagen hefft, daervan is die vader verdragen op twee Caroli guldens
en tijt st bbans 2 - 10 - 0.
- 12-10-1643 Egenarfdn ende ingesetenen der Heerlicheit Wedde: Johan Nanijnck.

OLERT (AIJCKES) NAENINGH huwt ca. 1570 met N. N.
geb. ca. 1540 Onstwedde
oyl. na 1591 Onstwedde
z.v. Aijcke Naeningh

kinderen:
ca. 1570 JOHAN > erfgenaam

Betaalde hoenderbelasting in het karspel Onstwedde:
1589 t/m 1591 Alert Naeningh

AIJCKE NAENINGH huwt ca. 1540 met N.N.
geb. ca. 1510 Onstwedde
ovl. 1574 -1589 Onstwedde
kinderen:

ca. 1540 OLERT > erfgenaam

Betaalde hoenderbelasting in het karspel Onstwedde:
1568 t/m 1574 Aijcke Naninck

" N I E U W S B R I E F " van het Rijksarchief in Groningen.

We ontvingen van het Rijksarchief in Groningen het
"nulnummer" van een "Nieuwsbrief".

De bedoeling is deze drie a vier keer per jaar te doen
verschijnen.

De inhoud zal bestaan uit informatie over de activiteiten
en publicaties van het Rijksarchief die van belang kunnen
zijn b.v. voor genealogen en liefhebbers van provinciale,
regionale en plaatselijke geschiedenis.

Dit "nulnummer" bevat o.m. mededelingen over zelfbediening
in het Rijksarchief, over "ijzeren koeien", het heffen van
vergoeding voor raadpleging van microfilms van de acten
van de burgerlijke stand.

Het ontvangen exemplaar is voor belangstellende leden ter
inzage bij het secretariaat.

NANNINGH

Mevr. G.P.I. Hiskes - Knigge.

Voor families in Onstwedde zijn we in de 16e en 17e eeuw als bronnen aangewezen op het Hoedergeldregister, het Breukenregister, de Rechterlijke Archieven RA VI, alsmede op documenten in particulier bezit. Dit tengevolge van het dan nog ontbreken van de DTB's tot laat in de 17e eeuw. Ze werden trouwens in de eerste helft van de 18e eeuw soms maar gebrekkig bijgehouden. Daardoor missen we veel gegevens en is het moeilijk, en soms zelfs onmogelijk de juiste familierelaties vast te stellen.

Aanvullingen en verbeteringen betreffende de volgende gedeeltelijke genealogie zullen dan ook zeer welkom zijn! Hoewel dit overzicht slechts reikt tot in de tweede helft van de 18e eeuw is hier wel de opmerking op zijn plaats dat het Nederlands Repertorium van Familienamen in 1947 geen naamdragers-Nanning in Westerwolde vermeldt. De provincie Groningen telde er toen nog 32, waarvan 20 in de gemeente Slochteren. In Drente kwamen er nog elf voor.

In het Hoedergeldregister zijn onder Onstwedde in de periode 1568 t.e.m. 1574 telkens naast elkaar genoemd: Aeycke NAENINCK en Aeycke NANNINGES, terwijl van 1589 t.e.m. 1592 optreden: Alert NAENINGE en Geerdt NANNINGES.

Het valt op dat hier steeds twee schrijfwijzen van de naam voorkomen, en het blijkt dat er twee verschillende geslachten bestonden: NAENINCK en NANNINGH.

In het volgende behandelen we de familie NANNINGH, later hopen we ook een overzicht van de familie NAENINCK te geven. Ze sluiten aan bij, en steunen mede op, de artikelen "Erve Nanning" en "Erve Nanning" door de heer C.J. Wegman, in dit nummer.

Van GEERDT NANNINGES, boven reeds genoemd, zijn twee kinderen bekend

- SWANCKE GEERTS NANNINGS, gehuwd met Boelman Hannes Hubbelingh. Lij overleed voor 9.02.1659 (RA VI o 2), op welke datum als haar erfgenamen genoemd worden:
 - Harmen Rijckes, d.i. Harmen Hubbelingh op 't Rijckes gehuwd met Hidde Nannings,
 - Wubbe Huysinge, d.i. waarschijnlijk Wubbe Hubbelingh op 't Huysing (te Onstwedde), zie RA VI o 3, 4.11. 1663 als hij procedeert tegen Lamme Nanningses, weduwe van Boele Nannings (Hubbelingh),
 - Geert Nannings.

Deze erfgenamen procederen op 9.02.1659 tegen Jurrien Luppes, voor wie Boele Nannings (Hubbelingh) intervieneert (optreedt).

- AICKO GEERTS NANNINGS, die we op 26.10.1610 ontmoeten in het Breukenregister. Hij wordt op 29.10.1624 beboet wegens "unplicht". Mogelijk is hij omstreeks die tijd hertrouwd. Uit RA VI o 1 blijkt op 8.06.1631 dat zijn (tweede) vrouw Swancke heette. Hij is in het Breukenregister voor het laatst genoemd op 6.10.1640.

Op 18.06.1631 blijkt dat Aicko en Swancke te Vriescheloo een heerd landes bezaten.

Als kinderen van Aicko komen in aanmerking:

- LAMME NANNINGES, vermoedelijk uit het eerste huwelijk en erfdochter. Zij trouwde op 21.01.1637 (huwelijkscontract vermeld in RA Vlo 2) met Boele, wiens naam oorspronkelijk was: Boele Boelmans Hubbelingh. Hij overleed op 11.05.1659 (RA VIw 1).

Uit RA Vlo 1, 10.03.1658, blijkt dat de moeder van Boele Boelmans Hubbelingh/Nannings een halfzuster was van de vrouw van Claes Jans (Smidt) te Vlagtwedde. Deze laatste was Griete Geerts Stroeding. De moeder van Boele Nanning zal ook een Stroeding geweest zijn, met wie Boelman Hannes Hubbelingh eerst gehuwd was. Zodoende was Boele Nannings geen erfgenaam van Swamcke Geerts Nannings.

Lamme Nannings leeft nog op 27.06.1675 als zij getuige is bij het huwelijkscontract te Vlagtwedde tussen Harm Loerinck en Wupke ten Vetthuis, weduwe van Boelman Boeles Nannings.

- GEERT NANNINGS. Uit RA Vlo 2, 24.10.1663 blijkt dat hij een broer was van Lamme. Reeds op 18.12.1661 had zij een conflict met Geert over het bezit van het Nannings. Lamme beroept zich dan op langdurige possessie (bezit) en haar huwelijkscontract.

- HIDDE NANNINGS, gehuwd met Harm Hubbelingh/Rijckes, die een broer was van Boele Hubbelingh/Nannings. Zij hadden een dochter Swaantien die op 21.11.1700 trouwde met Reint Jans ter Maars.

We nemen BOELE NANNINGS en LAMME als uitgangspunt voor deze gedeeltelijke Nanning-genealogie (I).

Kinderen:

- Ayke volgt II-1, tak A,
- Boelman doop onbekend, gehuwd met Wupke Hiskes ten Velthuis, die op 29.06.1675 hertrouwde met Harm Harms Loerinck(Luringh) Boelman compareerde op 19.12.1668 bij de homologatie van het huwelijkscontract tussen Albert Hubbelingh en Margaretha Lepels. Hij bezat een plaats te Vriescheloo.
- Harm volgt II-2, tak B,
- Swaantie doop onbekend, begraven 4.03.1733, voor 6.05.1682 (RA VIw 2) gehuwd met Jan Harms Tappers, over]. voor 18.06.1709 (RA VIz 1).

TAK A.

A II - 1: AYKE BOELES NANNINGS, doop onbekend, begraven op 7.09.1705. Een acte in RA Vla 3 van 10.05.1672 bewijst dat hij zoon was van Lamme Nannings. Hij huwde circa 1679 met Anneke Claessen, doop onbekend, begraven 19.03.1728, dochter van Claes Jans Smidt, te Vlagtwedde, en Griete Geerts Stroedingh.

Na de dood van vader Boele Nannings is het Nannings waarschijnlijk verpacht geweest. Zo is er op 29.08.1678 in RA Vlo 3 sprake van Jan Jans als meyer op 't Nannings.

Kinderen, gedoopt te Onstwedde:

- Claes volgt A III-1,
- Boele hij verkreeg de goederen te Vriescheloo, waar hij in het kerkvoogdijboek vermeld is van 14.01.1722 t.e.m. 2.11.1731.

- Geert ged. 6.04.1690, ws. jong overleden,
- Boele volgt A III-2,
- Geert A III-3,
- Ayke A III-4.

Ayke Nannings was meermalen getuige bij huwelijkscontracten. Zo. op 27.06.1675 bij Harm Loerinck en Wupke ten Velthuis, weduwe van Boelman Boeles Nanning, op 6.03.1688 bij Albert Suimerinck en Geertjen Koylers, en op 21.11.1700 bij Reint Jans ter Maars en Swaantien Harms Hubbelingh, dochter van Harm Hubbelingh/Rijckes en Hidde Nannings, op 't Sterenberg. Verder was hij op 6.06.1692 principale voormond over Frekien Jans, op 18.06.1694 idem over Homme Jans, beide kinderen van Jan Klaassen en Frieske Hommes.

Kinderen van A II - 1: Ayke Nannings en Anneke Claessen.

A III - 1: CLAES AYKES NANNINGS, geb. circa 1679, begr. 11.04.1733 te Onstwedde. Hij sloot op 18.06.1709 een huwelijkscontract (RA VIz 1) met Christina Molanus, dochter van ds. Everwinus Molanus en Geertruid Fledderus. Zij betrokken 't Nannings, broer Boele kreeg de goederen te Vriescheloo, de drie jongere broers werden afgeboedeld met 1500 car.gld. elk.

Hij is in RA VIgg op 25.08.1731 vermeld als voormond over de kinderen van broer Boelman, terwijl op 30.05.1733 Christina Molanus zijn weduwe genoemd wordt.

Kinderen:

- Ayke volgt A IV-1,
- Everwijn A IV-2,
- i Geertruid ged. 16.10.1712, verder niets bekend,
- Lammegien circa 1714, op 8.03.1739 gehuwd met Hindrik Barlage,
- Grietje ged. circa 1716, op 28.05.1741 gehuwd met Frerik Freerks Hardingh,
- Adolf geen gegevens.

A III - 2: BOELE AYKES NANNINGS, ged. Onstwedde, 22.12.1692, overl. 27.04.1733, circa 1716 gehuwd met Geertien Elses Halmingh, dochter van Else Halmingh en Jantien Willems Engbers, erfdochter op 't Halmingh te Smeering, die op 30.06.1721 overleed.

Circa 1722 hertrouwde Boele met Swaantien Geerts Maarsingh, ged. 27.06.1697, dochter van Geert Aykes ter Maars en Hadewych Aickes Nannings.

Kinderen, uit het eerste huwelijk:

- Ayke ged. 10.12.1716, overl. 8-01.1719,
- Else (Halmingh) 3.10.1718.

Kinderen, uit het tweede huwelijk:

- Geert ged. 25.08.1722, geen verdere gegevens,
- Anke/Anna 3.12.1723, over 1806, gehuwd te Onstwedde, 3.06.1743 met Wubbe Jans Frouws, ged. 16.08.1722, begr. 17.10.1750, zoon van Jan Wubbes Frouws en Geertien Aykes ter Veerste Velthuis. Zij hertrouwde 24.04.1757 haar knecht Luiken Jans Tensing. De zoon Boelem Wubbes Frouws trouwde te Onstwedde op 6.04.1777 met Anna Everwijns Nannings, dochter van A IV-2.

De kinderen uit het eerste huwelijk voerden tegen Anna en haar tweede man een proces om hen het erve te doen verlaten. Anna bezat, naast het Frouws, de plaats "de Hee" te Veenhuizen.

- Hadewych, geb. circa 1725, gehuwd 3.06.1743 met Detmer Boelmans Hubbelingh, ged. circa 1718, begraven 12.08.1773, zoon van Boel em Hannes Hubbelingh en Geertien Detmers. Hadewijch werd op 30.04.1792 begraven.

A III - 3: GEERT AYKES NANNINGS, ged. Onstwedde, 26.02.1695, begraven 7.10.1772. Circa 1726 gehuwd met Wubke Geerts Maarsingh, ged. 3.04.1701, begraven 13.05.1777, dochter van Geert Aykes ter Maars en Hadewych Aikes Nannings (zuster van Swaantien, zie A III-2). Volgens RA VI gg was Geert op 12.06.1736 principale voormond over de kinderen van wijlen zijn broer Boel e Halmingh.

Kinderen, gedoopt te Onstwedde:

- Anna ged. 16.11.1737, gehuwd te Vlagtwedde, 5.08.1764 met Wubbe Harmens Bruiningh,
- Geert ged. 23.02.1731, geen verdere gegevens,
- Boel em " 22.04.1736, idem,
- Hadewich " 6.03.1740, in 1774 gehuwd met Freerk Aikes Nannings, A V-1,
- Boel em ged. 23.03.1744, gehuwd 23.02.1783 met Geertruid Freriks Hardingh, erfdochter. De nazaten heten Hardingh.
- Aike ged. circa 1746, volgt A IV-3.

A III - 4: AYKE AYKES NANNINGS, ged. Onstwedde, 26.11.1698. Gehuwd te Vriescheloo, 5.08.1734 (huwelijkscontract in RA VI dd 1) met Swaantien Freriks Hardingh, dochter van Frerick Hardingh te Onstwedde en weduwe van Else Eggens. Ayke trouwde in bij Swaantien. Als getuigen treden voor Ayke op: Geert Nannings, A III-3, Christina Molanus, A III 1 (zij weigert te tekenen) en Wupke Sterenborg. Uit het kerkvoogdijboek van Vriescheloo blijkt dat Ayke op 19.11.1735 daar diaken was. Geen kinderen.

Kinderen van A III - 1: Claes Aykes Nannings en Christina Molanus.

A IV - 1: AYKE CLAESSENS NANNING, ged. Onstwedde, 6.10.1709, begraven 13.04.1764. Gehuwd te Onstwedde, 3.06.1736 met Geertruid Freriks Harding, ged. 6.10.1709, dochter van Frerik Freriks Harding en Antie Jans ten Vel thuis.

Kinderen, gedoopt te Onstwedde:

- Klaas ged. 30.05.1737, begr. 19.01.1748 (of 4.12.1748,
- Frerik 8.03.1738, " 27.03.1740,
- Frerik " 22.01.1741, volgt A V-1,
- Adolph 8.12.1742, " A V-2,
- Christina " 3.09.1745, over]. Bellingwolde, 1.12.1827. Gehuwd te Onstwedde, 6.12.1772 met Jan Hindriks Boels, ged. Onstwedde, 10.05.1751, zoon van Hendrik Jans Boels en Ike Alberts Weerding.

Christina hertrouwde te Bunde met Wilhelmus Apitz, welk huwelijk strandde. Het echtscheidingsproces begon op 25.07.1793 in het rechtshuis te Bellingwolde en eindigde pas op 30.01.1797 voor het Hof van Justitie te Groningen. Een verslag ervan komt voor op blz. 334 en 335 van "Bellingwolde, Vroeger en Nu".

- Anna

ged. 10.03.1754, begr. 28.03.1754.

A IV - 2: EVERWIJN CLAESSENS NANNING, ged. Onstwedde, 30.11.1710, begraven 1.09.1780. Op 6.06.1740 gehuwd met Naanke Freriks Harding, ged. in maart 1721, begr. 16.08.1773, dochter van Freerk Reints Harding en Getert Nannes Stroeding.

Kinderen, gedoopt te Onstwedde:

- Anna ged. 9.04.1741. Gehuwd te Onstwedde, 31.05.1762 met Hans Jans Kamp, geb. circa 1733, begr. 5.07.1775, zoon van Jan Jans Broyl en Gepke Hanses Huitsing. Anna hertrouwde te Onstwedde, 6.04.1777 met Boelem Wubbes Fróuws, ged. Onstwedde, 24.09.1747, over]. aldaar 4.03.1829, zoon van Wubbe Jans Frouws en Anna Boeloms Nannings (zie A III-2)
- Klaas ged. 11.08.1743, volgt A V-3,
- Ernestus 16.01.1746, A V-3,
- Frerik 16.01.1746, begr. 3.03.1746,
- Christina 7.03.1749, gehuwd te Onstwedde, 29.03.1776 met Nanne Reints Coets, van ter Wupping, ged. 10.04.1744, begr. 5.06.1794, zoon van Reint Hindriks Coets en Wubke Remkes Wybeling. Christina hertrouwde op 7.06.1799 met Albert Heyes Wubs, ged. 11.10.1772, zoon van Heye Jans (Wubs) en Geertruid Jans Molanus.
- Frerik ged. 7.09.1751, over]. in 1753,
- Geertruida " 7.10.1753, over]. in 1754,
- Frerikje " 2.05.1756, gehuwd 18.11.1781 met Wilke Aikes Hesse, van Vlagtwedde, ged. 15.12.1748 over]. Bourtange 11.06.1817, zoon van Ayke J. Hesse en Grietien Hensums.
- Geertruida ged. 22.07.1759, gehuwd te Roswinkel 21.04.1782 met Willem Willems Elling, van Rosw°i rikel', aldaar ged. 15.06.1755, zoon van Willem Hindriks Elling en Jantien Boelmans Eelsing. ged. 18.05.1764, over]. in 1765.

- Ayke

(Schoon-)vader Frerik Harding verkocht op 18.12.1745 aai i Everwijn Klasens Nannings en Naanke zijn windmolen, huis en twee akkers bouwland voor 2000 car.gld. Het was een standertmolen bij de zgn. molenpaal, een balkje over de A tussen Onstwedde en Sterenburg. Afgebrand 5/6.05.1855 toen Klaas Everwijns Mulder eigenaar was. Hij herbouwde de molen, later eigendom van Bessembinders, en in 1947 verbrand.

Zoon van A III - 3: Geert Aykes Nannings en Wubke Geerts Maarsing.

A IV - 3: AYKE GEERTS NANNINGS, ged. circa 1746, over]. te Veele, 3.01.1806. Gehuwd te Onstwedde, 29.10.1780 met Trientje Eernst, ged. Onstwedde, 22.03.1750, overl. te Veele, 15.05.1792, in de kraam, dochter van Ernestus Harms (Willems) en Aaltien Roelfs Scholts.

Kinderen, geb. te Veele, ged. te Vlagtwedde:

- Wubke ged. 10.01.1781,
- Geert " 11.08.1782, geh. Vlagtwedde, 13.08.1809
met Antje Roelfs Scholts, van Ellersinghuizen,
ged. Vlagtwedde, 3.02.1786, dochter van Roelf
Roelfs Scholts en Grietje Jans Timmer.
- Aaltien ged. 2.05.1784, geh. Vlagtwedde, 18.05.1804
met Harm Wubbes Bruining.
- Wubke ged. 26.12.1785, geh. Onstwedde, 21.07.1809
met Hindrik J. Hids.
- Anna ged. 24.06.1787, in 1811 geh. met Hiske
Jans Wilzing.
- Ernestus ged. 25.10.1789, overl. Oude Pekela, 17.05.
1859, geh. met Elezabeth Lammerts ten Velt-
huis, overl. Oude Pekela, 8.11.1860.
- Geert ged. 13.05.1792, volgt A V-5.

Kinderen van A IV - 1: Ayke Claessens Nannings en
Geertruid Freriks Harding.

A V - 1: FRERIK AYKES NANNING, ged. 22.01.1741, overl.
in 1814. Gehuwd 31.07.1774 met Hadewych Geerts Nannings,
ged. 6.03.1740, overl. 3.04.1811, dochter van Geert
Aikes Nannings en Wubke Geerts ter Maars (A III-3).

Freerk Nannings droeg op 3.12.1795 f 117, -- bij tot de
herbouw van de boerderij van Abel Boels.

Kinderen:

- Aike ged. 19.02.1775, begr. 17.05.1785,
- Geert 8.02.1778, " 20.02.1778,
- Geert 15.06.1780 op 2.05.1785 werden twee
- Geertruida " 28.12.1783 kinderen begraven.

Frerik hertrouwde te Onstwedde op 11.11.1811 met Alke
Boeloms Duns, die op 25.04.1817 hertrouwde met Freerk
Abels Boels.

A V - 2: ADOLPH AYKES NANNING, ged. Onstwedde, 8.12.1743,
overl. Bellingwolde, 29.06.1808. Gehuwd te Bellingwolde,
16.12.1789 (hc. in RA VI zz 3) met Anna Jans Vrieze, geb.
Bellingwolde, 10.04.1764, aldaar overl. 4.03.1847, doch-
ter van Jan Vrieze en Tjaatje Hindriks. Voor hem compa-
reerden: Frerik Nanning, broer (A V-1), Christina Nannings,
zuster, Wilhelmus Abitz, aangetr. broer, Klaas Everwijns,
neef (A V-3) en Wilke Hesse, aangetrouwde neef.
Adolph Nannings was landbouwer te Bellingwolde op de plaats
no. IIa ("Bellingwolde, Vroeger en Nu").

Kinderen, gedoopt te Bellingwolde:

- Geertruid geb/ged. 4/8.04.1792, overl. Bellingwolde,
16.02.1821, geh. 19.06.1813 met Harm Tams
Vrieze, zoon van Abel Jans Vrieze en Tjaakje
Jans.
- Tjaatjen geb/ged. 22/26.10.1794, overl. Bellingwolde,
9.11.1834, gehuwd 30.06.1813 te Onstwedde met
Geert Boeloms Harding, geb/ged. Onstwedde, 3/11.
04.1790, zoon van Boelem Geerts Nanning/Har-
ding en Geertruit Freerks Harding (zie A III-3)
- Aike Nannings ged. 6.01.1797,
- Jan Vrieze 8.09.1799,
- Christina 12.12.1802,
- Freerk Nannings" 25.08.1805.

Kinderen van A IV - 2: Everwijn Clasens Nanning en
Naanke Freriks Harding.

A V - 3: KLAAS EVERWIJNS NANNING, ged. 11.08.1743, overl.
in 1809. Gehuwd 25.10.1775 met Geertien Detmers Hubbeling,
ged. 18.02.1755, overl. in 1813, dochter van Detmer Boe-
lems Hubbeling en Hadewich Boelems Nannings (zie A III-2).
Van hun negen kinderen stierven zes kort na de geboorte.
In leven bleven:

- Everwijn ged. 10.12.1784, volgt A VI-1,
 - Hadewich 7.06.1787, in 1813 gehuwd met
Hiske Jans Wilzing.
- Naanke ged. 15.07.1793, gehuwd met Berend Jans
Tammes.

A V - 4: ERNESTUS EVERWIJNS NANNING, ged. 16.01.1746,
begr. 15.06.1795. Hij woonde in de Hdite.
Gehuwd 8.07.1781 met Fiecke Alberts Nannings, ged. 3.01.
1762, begr. 26.04.1804, dochter van Albert Reints Nan,ing
en Elsj e Abels Meeninge. Fiecke hertrouwde te
Onstwedde op 14.04.1797 met Aike Hensums Hesse, ged. 31.
01.1768, overl. 25.12.1818, zoon van Hensum Aikes Hesse
en Hayke Harms.

Kinderen, gedoopt te Onstwedde:

- Elsj e ged. 23.03.1783, gehuwd op 4.05.1806 met
Hindrik Jans Wilzing,
- Naanke ged. 20.02.1786, overl. 2.03.1786,
- Albert 2.06.1791,
- Naanke " 12.03.1793, begr. 14.01.1801,
- Ernestina 2.03.1796, overl. 3.02.1810.

Zoon van A IV - 3: Ayke Geerts Nanning en Trientje Ernst.

A V - 5: GEERT AIKES NANNING, ged. Vlagtwedde, 13.05.1792.
Gehuwd te Onstwedde, 6.12.1828 met Geertruida Harms Moor-
lag, ged. Onstwedde, 24.01.1799, dochter van Harm Hindriks
Moorlag en Aike Jans Frouws. Hij was landbouwer te Stads-
kanaal. Zij kochten op 7.02.1846 van Hindrik Jans Hiskes
een boerenplaats te Nieuwe Pekela.

Zoon: Aike geb. Onstwedde, 1.02.1829.

Zoon van A V - 3: Klaas Everwijns Nanning en Geertien
Detmers Hubbeling.

A VI - 1: EVERWIJN KLASSENS MULDER (NANNING),
ged. 10.12.1784. Van beroep molenaar te Onstwedde.
Gehuwd circa 1823 met Rienskje Elisabeth Brugmans, van
Winschoten, weduw van de genees- en heelmee ster Frans
Furda.

Kinderen, geboren te Onstwedde:

- Geertje geb. 17.03.1824, gehuwd te Onstwedde, 19.
04.1847 met Hilvert Roelfs Huiting, geb.
22.09.1814.
- Klaas geb. 6.06.1825, geh. met Fokje Stenekes,
- Jan Georg 5.06.1828,
- Trientje 8.06.1831,
Hadewich" 14.08.1833.

T A K B.

B II - 2: HARM BOELES NANNINGS.

Op 12 mei 1692 was hij "voorstander der armen", in 1711 ouderling te Onstwedde.

Voor 15.06.1692 (R.A.VI o 4) trouwde hij met Engelcke Harms, omtrent wie verdere gegevens ontbreken.

Er werd op 8.04.1680 een testament opgemaakt (R.A.VI ij).

Kinderen, geboren te Onstwedde:

- Boele geb. circa 1680, volgt B III-1,
- Harm " circa 1685, " B III-2.

B III - 1: BOELE HARMS NANNINGS, geb. te Onstwedde circa 1680, begraven 2.07.1733. Hij had te Onstwedde een landbouwbedrijf en een nering. Circa 1710 trouwde hij met Geertien Geerts Sterenborg, dochter van Geert Harms Sterenborg en Jantien Hui stinck.

Kinderen:

- Engel tje geb. circa 1710, gehuwd 27.04.1735 met Hindrik Wubbes Folkers, ged. 26.12.1706, begr. 27.05.1749, zoon van Wubbe Elses Folkers en Swaantien Hindriks Hidding. Hun zoon BOELE, ged. 6.05.1736, huwt als Boele Hindriks NANNINGS te Wedde op 24.07.1763 met Elsjen Derks Eefsingh, ged. 14.06.1744 te Wedde, dochter van Derk Jans Eufsingh en Antje Jans. Te Wedde lieten zij 7 kinderen NANNINGS dopen
 - Engel tje, ged. 19.04.1764, geh. 7.05.1791 met Jurjen Jans, van Vrieschel oo.
 - Derk ged. 6.12.1765,
 - Antje 12.08.1768,
 - Jantje " 10.11.1771,
 - Hindrik 25.02.1774,
 - Geertje " 14.12.1777, geh. 14.07.1803 met Jurjen Jans, van Vrieschel oo,
 - Jan ged. 30.03.1781, eerst geh. met Hindertien Hindriks Boels, later met Geertien Hindriks Boels.
- Jantje doop onbekend, in 1760 te Wedde gehuwd met Fokke Bonninga, ged. Wedde, 26.06.1726, zoon van Tamme Bonninga en Fennechi en Abrahams.
- Harm geb. circa 1720, volgt B IV-I.

B III - 2: HARM HARMS NANNINGS, geb. circa 1685.

Op 9.05.1712 (R.A.VI e 1) koopt Harmen Harmens Nanninck te Onstwedde een huis met hof aldaar van Lucas Hazelhoff te Blijham. Hij wordt echter meestal BROUWER genoemd.

Circa 1708 trouwde hij met Jantien Jans Huitsingh, dochter van Jan Clasen Colters en Geertje Freriks Huitsingh.

Zoon:

- Harm Harms Brouwer, geb. circa 1708, volgt B IV-2.

Zoon van B III - 1: Boele Harms Nannings en Geertien Geerts Sterenborg.

B IV - 1: HARM BOELES NANNINGS, geb. circa 1720, begr.

16.12.1795. Hij sloot te Onstwedde op 22.03.1765 een huwelijkscontract met Swaantje Jans Hoftinge, ged. Onstwedde 20.10.1740, begr. 4.10.1773, dochter van Jan Wilkes

Hoftinge en Anna Wubbes Folkers.

Harm Nanning droeg op 3.12.1795 f 19, -- bij tot de her-
bouw van de boerderij van Abel Boels. Harm Nannings kin-
deren op 28.02.1810 nog eens f 23, --.

Kinderen:

- Boele• ged. 27.04.1766, begr. 17.07.1788,
- Antje 15.01.1769, geh. 16.09.1790 met
Jan Jurjens, van Boven Pekela,
- Jan ged. 8.12.1771, begr. 11.06.1774.

Harm Boeles Nannings hertrouwde in december 1781 te
Wedde met Elsj e Abels Meeninge, ged. circa 1726, weduwe
van Albert Reints Nanings.

Daar van Harm Boeles geen zoon in leven bleef zijn de
kinderen van zijn zuster Engeltje de enige in deze lijn
met de naam Nanning.

Zoon van B III - 2: Harm Harms Nanning (Brouwer) en
Jantien Jans Huitzingh.

B IV - 2: HARM HARMS BROUWER, geb. circa 1708, begr.
22.08.1753. Gehuwd te Onstwedde, 14.05.1742 met
Swaantien Reints Nanning, ged. 17.03.1709, begr. 31.01.
1795, dochter van Reynt Aykes Nanning en Albertien.

Kinderen:

- NN begr. 26.03.1743,
- Jantjen ged. 22.08.1744, op 6.06.1773 gehuwd met
Reint Aikes Nanning, geb. circa 1725, begr.
8.03.1777, zoon van Ayke Reints Nanning en
Jantien Hiskes.
- Harm ged. 7.01.1748, op 21.05.1780 gehuwd met
Eva Alberts (Snijder).

N.B. Het geslacht NA(E)NINGH, waarvan in het bovenstaande
enige leden genoemd worden, hopen we in een aparte bij-
drage te behandelen.

--- 000 ---

U I T A N D E R E P E R I O D I E K E N .

"Ons Waardeel", 87/3:

A. H. Huussen jr., "Veenhuizen in de eerste helft van de
19e eeuw".

Ria Smit, "De burgemeestersfamilie Gasinjet".

J. Heringa, "J. H. Gosses en het kwart waardeel".

E. J. Werkman, "Het begin van de zuivelindustrie in Drente".

"Ons Waardeel", 87/4:

J. R. van der Zeyden, "Een wel heel bijzondere voorstelling
in Drenthe" (betreft een in 1895 in de Balloër kuil ge-
speelde germaanse rechtszitting).

G. en N. Garming, "De geschiedenis van de familie
F(V)olkers te Noordbarge van 1728 tot 1822".

C. H. Sieders en F. Sieders Gzn., "De Hoogeveense tak
Sieders (deel I)".

opgraving te Vriescheloo,

In de ruilverkaveling Vriescheloo hebben archeologen van het B A I (Biologisch Archeologisch Instituut) te Groningen ongeveer drie maanden gegraven onder leiding van H. Groenendijk, die belast is met de archeologische Inventarisaties en opgravingen in het Herinrichtingsgebied Oost-Groningen.

Tijdens een veldverkenning was enig afval van vuursteenbewerking gevonden, wat de aanleiding vormde tot het onderzoek aldaar.

Hier moest opgegraven worden omdat door de vindplaats een brede wijk aangelegd werd en ontgrondingen plaats zouden vinden in het kader van de genoemde ruilverkaveling. Tijdens de bewuste opgraving werden voornamelijk afval van vuursteenbewerking, maar ook werktuigen zelf, zoals schrabbers en pijlpunten, brokstukken van vuurstenen bijlen, brokken maalsteen en voorts aardewerscherven en houtskool gevonden, waardoor kon worden vastgesteld dat hier mensen uit de Trechterbekercultuur (T R B, "hunebeddientijd") en de Standvoetbekercultuur (S V B, potten met aparte voet) leefden. De datering is omstreeks 2500 - 2000 jaar voor Chr.

Het geheel bevond zich in een zandopduiking tussen de twee Zijldiepen in de Vrieschelooer Vennen en was geheel met Dollardklei afgedekt. De zandrug lag niet ver van de Westerwoldse A en reikte tot 0.30 m. plus NAP. Ten tijde van de bewoning was er van wateroverlast geen sprake want de zeespiegel stond toen meters lager.

Aangezien door de ijstijd hier geen dikke keien gebracht waren zijn in dit gebied geen hunebedden bekend zodat er gebruik moet zijn gemaakt van zgn. vlakgraven. In het veel noordelijker gelegen gebied van Heveskesklooster (bij Delfzijl) is tot grote verrassing van de archeologen echter wel een hunebed opgegraven.

In het gebied van de opgraving zijn ook bewijzen gevonden van bewoning uit de late Middeleeuwen (omstreeks 1500) in de vorm van een drinkplaats (drinkel Dobbe), op de zandrug gelegen, waarschijnlijk tegen de opdringende Dollard. Tenslotte werd ook over het gehele opgravingsterrein nog de oude, circa 10 cm. dikke, middeleeuwse bouwvoor aangetroffen.

Uit de tussen gelegen perioden zijn geen overblijfselen gevonden. Het gebied raakte toen geleidelijk met veen overdekt en werd onbewoonbaar. Wel is ooit in de buurt een vuurstenen dolk uit de vroege Bronstijd gevonden.

(Met hartelijke dank aan de heer H. Groenendijk).

S.H. Achterop.

De NAAMSAANNEMING van de FAMILIENAAM **WUBS**

door een familie uit de BUURSCHAP **SMEERLING**

door G. Wubs.

Bij decreet van 18 augustus 1811 bepaalde keizer Napoleon dat ieder die nog geen vaste familienaam had er binnen een jaar alsnog een moest aannemen. Per gemeente zouden registers van naamsaanneming worden aangelegd, waarin men de gekozen naam moest laten registreren.

Deze maatregel was vooral van betekenis voor de provincies Friesland, Groningen en Drenthe. Men bediende zich daar nog van een patronymicum. Dat wil zeggen dat men iemand noemde door behalve zijn voornaam ook te vermelden van wie hij of zij een kind was. Bv. Geert Jans of Gepke Geerts.

In Westerwolde gebruikte men ook vaak de huisnaam als familienaam. Dit gaf echter problemen als men door introuwen of verhuizen van naam veranderde, zoals dat voordien een vaste gewoonte was.

Veelal werd geen haast gemaakt om aan dit decreet te voldoen. Men beschouwde het meer als een gril van de bezettende macht. Op 17 mei 1813 werd de termijn daarom verlengd tot het einde van het jaar.

Voor die tijd moest Napoleon echter het veld ruimen.

Toch werd een vaste geslachtsnaam definitief verplicht. Bij Koninklijk Besluit van 8 november 1825 werd bepaald, dat ieder binnen een half jaar een familienaam moest aannemen. Deze keer gaf inderdaad iedereen gehoor aan deze maatregel.

De registers van naamsaanneming kan men in verschillende archieven terugvinden; voor zover ze nog aanwezig zijn.

De meeste berusten in gemeentearchieven en of rijksarchieven. De oudere registers van 1811-1813 vindt men veelal in de archieven van de gewestelijke besturen, onder de stukken die ingekomen zijn bij de sous-prefect.

De eerste generatie, die de familienaam WUBS aannam, waren de kinderen van HEIJE JANS, geb. te Smeerling, ged. te Onstwedde 28-5-1730; overl. te Smeerling 25-4-1808; landbouwer aldaar. gehuwd te Onstwedde 3-6-1757 met GEERTRUID JANS MOLANUS, ged. te Onstwedde 26-4-1738; overl. te Smeerling 5-5-1808; wonende te Smeerling in de behuizing, die in 1849 wordt aangeduid als "getekend nr. 168".

De kinderen waren:

geboren te Vlagtwedde

gedoopt te Onstwedde

20-05-1758 HADEWIJGH HEIJES (is voor 1808 overleden)

geboren te Smeerling

en gedoopt te Onstwedde

3-08-1760 JAN HEIJES WUBS

13-01-1763 JAN HEIJES WUBS later MOLANUS

13-04-1765 GEERT HEIJES WUBS

10-12-1769 WILLEM HEIJES WUBS

11-10-1772 ALBERT HEIJES WUBS

13-08-1775 HARM HEIJES WUBS

26-12-1778 WUBBE HEIJES WUBS.

HEIJE JANS erfde de boerderij van zijn ouders JAN HEIJES HORLINGS, geb. te Smeerling ca. 1695; begr. te Onstwedde 1-7-1774; gehuwd te Onstwedde 12-3-1730 met GEESSIEN ENGELS, geb. te Smeerling ca. 1693; overl. ald. na 1752.

Ze waren met 1 waardeel gerechtigd in de buurmarke (bourmaake) van de buurschap Smeerling.

GEESSIEN

GEESSIEN ENGELS was weduwe van een zekere JAN, die ca. maart 1729 overleed. Van twee van hun kinderen zijnde huwelijkscontracten bekend n.l. van ANTIE JANS en van ENGEL JANS. ANTIE JANS huwt, h.c. Vlagtwedde 3-5-1736, met JURRIEN JANS. ENGEL JANS huwt, h.c. Vlagtwedde 8-3-1749, met AALTIEN HARMS. Bij het huwelijk van ANTIE dd 3-5-1736 tekende JAN ENGELS als oom van de bruid en als sibbe voogd. JAN ENGELS is dus een broer van GEESSIEN ENGELS geweest.

De heer Wegman uit Wierden deelde mij het volgende over deze JAN ENGELS mede. Hij is niet in Westerwolde gehuwd. Op 30-5-1690 wordt in Onstwedde gedoopt JAN als zoon van ENGEL WIBBENS. Hoewel niet bewezen, is zeer waarschijnlijk ENGEL WIBBENS de gezochte voorvader van de familie WUBS. Dan is namelijk verklaard waarom de kinderen van HEIJE JANS en GEERTRUID JANS MOLANUS zich WUBS gaan noemen. Het huis waar ze geboren en getogen zijn droeg zeer waarschijnlijk de huisnaam WIBBENS/WUBBES huis - WUBS jongs. !

Van ENGEL WIBBENS **is** nog het volgende bekend.

Op 28-4-1708 worden in het huwelijkscontract te Onstwedde van WIBBE JANS en GARTIE ROELFS als dedigsluiden (aan bruiddegomszijde) genoemd, 1e ENGEL WIBBENS en 2e JANTIEN JANS. ENGEL moet dus wel de naaste familie zijn, waarschijnlijk zwager van WIBBE JANS. Mogelijk was hij gehuwd met JANTIEN JANS. De naam van zijn zoon JAN zou dan meteen zijn verklaard.

Verder wordt in VIO3 nog vermeld: Op 21-12-1687:
"Insaken LODERWIJCK JANS-impt. (deze woonde in Onstwedde) verdaeght hebbende ENGEL WIBBENS- ged. om betalinge van 't plichtige. Gedaagdes moeder 't plichtige op Lichtmisse anstaande te betalen."

Het lag voor de hand, dat algemeen werd aangenomen, dat de familienaam afgeleid is van de voornaam WUBBE. De vraag was echter welke WUBBE in de familie of van de voorouders mén als stamvader moest aanmerken. In de directe familie van HEIJE JANS en GEERTRUID JANS kwam deze naam niet voor.

Hopelijk is de sluier, die dat probleem bedekte, weer een tikje verder opgelicht.

Voor zover ik weet is de afleiding WUBS alleen door deze familie aangenomen. Wel zijn andere afleidingen van de voornaam WUBBE bekend, zoals WUBBES, WUBBEN, WUBBENS, WUBBERS, WUBBINGE, WUBBELING en misschien nog vele andere.

Toch heeft het nog wel 100 jaar geduurd voordat de naam volledig ingeburgerd was. Ik kan mij nog wel herinneren, dat mijn grootouders GEERT WUBS en HILJE in de volksmond nooit anders genoemd werden dan GEERT HEIDES en HILJE.

WUBBE verwijst naar WIRDMER; met o.m. WUBBECHIE, WUBBINA, WUBBO, WUDMER ENZ. De r verdween in WIRDMER en werd WIDMER. Het eerste lid in het oost-fries is WERT(H) = WAARDIG. Het tweede lid: -mer -mar = VERMAARD, BEROEMD . Het noord-fries: was vroeger WURD(ICH), het gotisch: WAIRTHS, elementen die evenals het oost-fries in germaanse namen voorkwamen.

• Is oud ons nog vertrouwd •

VOORWERPEN EN WOORDEN UIT DE TIJD VAN ONZE VOOROUDERS. jooop drok.

SCHROAT, STRIEDEWIEDS en RUPKUS

Schroat = schuin, dwars; Striedewieds = gespreid, bestreden; Rupkes betekent : achteruit.

Simon van Wattum schreef in z'n Nieuwsblad-kolom, over een dikke dame, die alleen "schroat" deur deure kon. Ter Laan legde vast, dat schroat lopen, geren is ; en in Westerwolde gebruikt men een schroat-egge = zig-zag-egge.

Kortom: schroag, schroode en schroat = schuin, overhoeks, dwars en scheef.

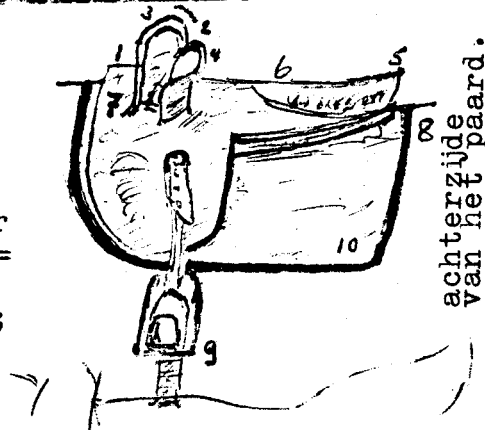
Een dame die vroeger vanwege het dragen van een rok, damesrijkleed, in amazone-zit, dwars, op het paard zat, die zat dus schroat te paard.

Iemand die achterop een rijwiel meereed, met beide benen aan één zijde, die zat ook schroat.

Het dameszadel.

1. = voorboom; 2 = vork, te onder scheiden in : 3 = rechter- en 4 = linkerkruk; 5 = achterboom; 6 = zitting; 7 = schouderkussen; 8 = kussen; 9 = singel en 10 = schrabak.

achterzijde van het paard.

Tegenwoordig zitten de dames, evenals de heren, gespreid te paard. In de volkstaal heet dat : striedewieds = spreistand. In allerlei kinderspelletjes, b.v. bij het knikkeren, kwam dit woord regelmatig voor. Wanneer men schrijlings boven iets staat, heet dit : bestreden.

RUPKES = achteruit.

Evenwel heb ik nog nimmer gehoord, dat onzer aller vriend Dik Trom, die achterstevoren op z'n ezel zat, dat rupkes deed. Maar...als...meester Neuteboom dat boek geschreven had, dan stond dat beeld in Sellingen, en zat Dik Trom rupkes op z'n ezel !!

■ Dik Trom daar kun je in de Haarlemmermeer niet omheen. In het centrum van Hoofddorp zit de meest Hollandse jongen aller tijden achterstevoren op zijn ezel.

Wanneer men in Westerwolde een wagen terug duwt en aanwijzigingen aan de bestuurder roept, die blindelings moet sturen, roept men : rupkes noa-goan = recht achteruit blijven koersen. Het latijnse rupés brengt ons naar het blindelingsrijden. Eveneens opmerkelijk is, dat we het woord noa-goan ook gebruiken als onze uurwerken achterlopen en dat in Westerwolde de na-bouw, noajouster heet.-

===

STICHTING "OUD WEDDE"

Begin dit jaar, om **precies** te zijn **op** 27 februari 1987 is opgericht de Stichting "Oud **Wedde**". Als **doelstelling** heeft de stichting: het verzamelen en verspreiden van historisch **materiaal** over het dorp Wedde en omgeving. Ze tracht haar **doel o.a.** te bereiken door het organiseren, activeren en **begeleiden** van historische projecten. Een aantal noemen we daarvan:

- * Het opzetten van een gegevensbank voor historisch materiaal;
- * Archief-onderzoek;
- * Het verzamelen van foto's, prenten, schilderijen en tekeningen;
- * Het maken van historische diaserie's voor educatief gebruik;
- * Gegevens verzamelen over bebouwing en bewoners;
- * Het geven van informatie zowel mondeling als **in drukvorm**;
- * Het werven van donateurs.

Alle verkregen gegevens zullen na **verloop van** tijd openbaar worden gemaakt. Dit gebeurt hoofstwaarschijnlijk in **de** vorm van (een) boek(en).

De oprichters van de vereniging zijn al geruime tijd bezig histo- 0
risch **materiaal** te verkrijgen van het dorp **wedde**.
is een kadastraal onderzoek over bebouwing en bewoners bijna afgerond. Ook beschikt de stichting over **ongeveer** 500 foto's en andere afbeeldingen over **Wedde** en omgeving. Er is een bijna **complee^** kranten-archief vanaf 1900 **aanwezig en van de tijd daarvoor is al** veel belangrijk **materiaal** aanwezig.

De laatste jaren hebben veel mensen hun betrokkenheid met de geschiedenis van Wedde getoond, door foto's, documenten, boeken, kranten en tijdschriften in bruikleen af te **staan**. Verder zijn er inwoners en oud-inwoners bezig **geweest** en **nog** bezig met het geven van informatie, zowel schriftelijk als mondeling, over het vroegere dorpsleven.

De oprichters van de Stichting zijn:
Dhr. H. Nijboer, Lichtboei 92 Groningen. (vmorzitter)
Drs. S.J. Stevan, Hoofdweg 8 **Wedde**. (secr.penn.)
Dhr. J. Boltendal, Hoofdweg 26 Wedde

Informatie over de stichting is te verkrijgen bij het secretari-
aat Hoofdweg 8 9698 AE Wedde. Tel: 05976-2614.
Ook de beide andere heren, **allebei** leden van **de** Historische Vereniging Westerwolde, zijn bereid **alle** mogelijke informatie te verstrekken over de Stichting. Ook staan wi^j, als beginnend historisch orgaan, altijd open voor tips en **ideeen** van gevorderde historici.
Het tel. nr. van dhr. Nijboer is 050-412924 en van dhr. **Boltendal** 05976-2525.

TIJDSCHRIFT VOOR GENEALOGIE EN HISTORIE „WESTERWOLDE”

Driemaandelijks tijdschrift van de
Vereniging voor Genealogie en
Historie

Westerwolde

8^e jaargang No. 4

December 1987.

Redactie:

S.H. Achterop

C.J. Wegman

E.G. Schrage, eindredacteur

Ds. van Petegemstraat 14

9645 NV Veendam

tel. 05987 - 23559.

N.B. Niets uit dit tijdschrift mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotografie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande toestemming van de redactie.

SECRETARIAAT VAN DE VERENIGING:

(lidmaatschap, abonnementen,
administratie en archief),
Mevr. G.P.I. Hiskes - Knigge
M. Hardenbergstraat 3
9643 LD WILDERVANK
tel. 05987 - 13095-

PENNINGMEESTER:

Mevr. M. Geikens,
Dorigweg 6, 9551 AM Sellingen,
tel. 05992 - 2408.

BANK:

Rabo-bank ter Apel - Sellingen B.A.
Rekeningnummer 3586.06.063
ten name van de Vereniging voor
Genealogie en Historie Westerwolde,
postgironummer van de Bank: 839846.

LIDMAATSCHAP: Entrée (éénmalig) f 10.--,
contributie f 25.-- per jaar plus f 7,50 per jaar
voor het driemaandelijkse tijdschrift. Bij verzending
per post van het tijdschrift - dat op de drie-
maandelijkse bijeenkomsten wordt uitgereikt - moeten
de portokosten in rekening worden gebracht.

I N H O U D:

S. H. Achterop	Opgraving te Vriescheloo I. I	blz. 89
Mevr. G. P. I. Hiskes-Kni gge	Naeningh	" 90
Henk J. Plenter	Huursoldaat in Bourtange	" 95
---	Uit andere peri odieken	" 99
C. J. Wegman	Erve Bontkes	100
---	Oostfriesland	" 106
E. G. Schrage	Halm	" 107
E. G. Schrage	De Burggraaf	" 112
Joop Drok	Groninger paard, dui f en kip	" 113

--- 000 ---

V A N D E R E D A C T I E.

Met genoegen kunnen we vermelden dat ons dringend verzoek aan de leden om bijdragen voor ons tijdschrift te leveren resultaat heeft gehad!

Zie het artikel van de heer Henk J. Plenter: "Huursoldaat in Bourtange".

De heer Alb. Migchels leverde uitgebreid materiaal voor zijn kwartierstaat. We hopen deze in het volgende nummer op te nemen.

De heer S. H. Achterop, lid van de redactie, heeft voor allen het volgende

v e r z o e k

Het gebeurt wel eens dat men bij het bewerken van tuin of landerijen voorwerpen vindt uit voorbije tijden, zoals stenen bijlen, scherven in diverse vormen e. d. Deze voorwerpen worden dan meestal bewaard in de spijkerbak, of op de schoorsteenmantel gezet.

Het zou zeer op prijs gesteld worden als men een en ander doorgaf, opdat ze bestudeerd kunnen worden.

Het is uiteraard niet de bedoeling om die voorwerpen te verkrijgen. Daarover zou eventueel gepraat kunnen worden.

Het VERZOEK is aldus:

geef een en ander door aan de redactie van dit tijdschrift zodat een kenner van de materie de vondst kan bestuderen!

Hartelijk dank voor Uw medewerking!

B I J D R A G E N

voor het volgende nummer zien we graag tegemoet tegen 15 februari 1988.

OPGRAVING te VRIESCHELOO II

S. H. Achterop.

Dit najaar werden bij Vriescheloo, ten noorden van de Bisschopsweg, opgravingen gedaan, wederom onder leiding van drs. H. Groenendijk.

Hierbij werden de resten blootgelegd van een vermoedelijk uit de 13e eeuw daterend steenhuus.

Dit opgravingsterrein bevindt zich wederom in het ruilverkavelingsgebied aldaar. Men was daar gaan zoeken nadat men op luchtfoto's een lichte plek had gevonden, een zandplaat temidden van de Dollardklei, want tot zo ver had zich de "woeste Dollard" eens uitgestrekt.

Op ongeveer nul meter A.P. moet voor de overstroming zich het genoemde steenhuus hebben bevonden.

De vondsten bij deze opgraving bestonden in de eerste plaats uit een groot aantal bakstenen van vrij groot formaat, vermoedelijk het overblijfsel van een omgevallen muur aan de westzijde van het gebouw. Ook werden stukken steen gevonden, vermoedelijk afkomstig van een fundering. Verder werden scherven ontdekt van kogelpotten, daterend uit de 13e eeuw. Verder nog hardere scherven van z.g. Duits steengoed, vermoedelijk uit het Rijnland.

Ook zouden nog oudere scherven ontdekt zijn.

Het totale grondvlak van het steenhuus had als afmetingen tien bij vijftien meter. Een soortgelijk gebouw is vlak na de oorlog bij Bellingwolde gevonden.

Twee voorbeelden van steenhuizen zijn thans nog te vinden, nl. bij Bunde, dus vlak over de grens, en de "Schierstins" in Veenwouden, in het oosten van Friesland.

Uit schriftelijke bronnen is tot heden niets bekend.

Nadat een en ander in tekening is gebracht zal alles weer verdwijnen door de genoemde ruilverkaveling.

(Met hartelijke dank aan de heren H. Groenendijk en J. Molema)

NAENINGH

Mevr. G. P. I. Hiskes - Knigge.

Het Hoendergeldregister vermeldt van 1568 t.e.m. 1574 onder Onstwedde: Aycke Naninck, en van 1589 t.e.m. 1591: Olert Naeningh.

Een zoon van Olert was vermoedelijk:

I - Johan Naeningh, die in het Breukenregister voorkomt van 6.07.1609 t.e.m. 25.06.1638.

In het leven van de boerschap speelde hij een rol zoals blijkt op 30.07.1631 (RA Vlo 1) als hij naast Johan Boles, Hans Huitsingh en Hanne Hobbelingh genoemd wordt als "opzichter over Onstwedder Hammarck en Musselbrouck".

Op 6.02.1625 was hij getuige bij het sluiten van het huwelijkscontract tussen Hiskke Huisinck en Alcke Evers.

Johan wordt op 1.06.1632 beboet "wegen eenige contraventie (overtreding) so op syn soons en Frerick Hardingh dochter brulfft west is". Helaas ontbreken de namen van de gehuwden in deze aantekening in het Breukenregister.

Het betrof:

II - Reint Johans Naningh en Gepke Frericks Hardingh, dochter van Frerick Frericks Hardingh en Swaantien Engelkes Halmingh.

Reint Nanings is in RA Vlo 2 vermeld op 19.05.1660 en op 23.11.1661. Op laatstgenoemde datum samen met wijlen Haye Nanings. Deze Haye was op 11.12.1655 te Vlagtwedde getuige bij het huwelijkscontract tussen Lammert ten Velthuis en Anneke Boelmans, en tussen Geert Boelmans en Jantje ten Velthuis. Hij is waarschijnlijk ongehuwd overleden voor 23.11.1661.

Kinderen van roei rrt en Gepke:

- Frerick Reints Naningh, gehuwd circa 1670 met Geertruid Nannes Stroedingh.

- Talle Reints Naningh, gehuwd circa 1660 met Aicke Geerts ter Maars, hertrouwd na 1663 met Jan (op 't) ter Maars.

- eendochter, naam onbekend, circa 1670 gehuwd met Derck Berents.

- Wendelcke Reints Naningh, circa 1674 gehuwd met Hiske Hansen Mennersingh.

- III - Aike Reints Naningh, geboren circa 1640, begraven te Onstwedde 4.11.1705.

Hij trouwde op onbekende datum met Swaantje (Wilts) die in RA Vlo 3 op 21.12.1664 genoemd wordt: "tegenwoordig huisvrouw van Ayke Nanings". Zij was weduwe van Nanne Jans Besseling en dochter van Wilt Boeles Wilts. Op 17.10.1710 werd zij te Onstwedde begraven.

Kinderen:

- Alcke Aykes Nanings, die op 17.03.1699 te Onstwedde een huwelijkscontract (RA VI ij) sloot met Roelf Harms (Heys), zoon van Harm Berends en Elske Roelfs. Hun kinderen, die de naam Heys dragen, zijn gedoopt te Onstwedde:

- Berend ged. 5.05.1699,
- Berend 5.05.1700,
- Swaanke 5.11.1702, circa 1725 gehuwd met Wubbe Hannes Hubbelingh (Bruiningh),
- Harm ged. 15.11.1705, op 15.04.1731 gehuwd met Geertje Derks Hidding, hertrouwd in 1738 met Dedde Remkes Wybelingh.
- Elske doop onbekend, gehuwd te Vlagtwedde met Albert Derks Hidding,
- Aycke doop onbekend.

Op 20.06.1724 werden Berend Renckes als voormond en Reynt Naniings als sibevoogd benoemd over de kinderen van Roelf Harms en Alcke Naniings. Blijkbaar was Roelf Harms toen overleden.

- Reint Aikes Naniingh, volgt IV.

- Hadewich Aikes Naniings, doop onbekend, begraven op 28.05.1738. Gehuwd circa 1689 met Geert Ayckes ter Maars, geb. voor 1663, zoon van Aycke Geerts ter Maars (Huysingh) en Talle Reints Naniingh (zie onder II).

Kinderen:

- Ayke Geerts ter Maars, ged. 1.01.1690, gehuwd circa 1729 met Geertje Aickes (ten Velthuis?), hertrouwd 5.02.1741 met Hindrikje Wubbes Tensing.
- dochter ged. 6.03.1693, naam niet ingevuld.
- Talle geerts ter Maars, ged. 1.06.1694, op 4.05.1727 gehuwd met ds. Ernestus Molanus.
- Swaantien Geerts ter Maars, ged. 27.06.1697, circa 1722 gehuwd met Boele Aickes Nanning (zie genealogie-Nanningh, A III-2), weduwnaar van Geertien Elses Halmingh.
- Wubke Geerts ter Maars, ged. 3.04.1701, circa 1730 gehuwd met Geert Ayckes Nanning (A III-3)
- Alcke Geerts ter Maars, ged. 1-05.1704, in 1724 gehuwd met Nanne Wilts Besseling.
- Hindrik Geerts ter Maars, ged. 19.10.1710.

Zoon van III: Aycke Reints Naniingh en Swaencke.

IV - Reint Ayckes Naniingh, doop onbekend, begraven te Onstwedde op 20.12.1752. Op onbekende plaats en datum trouwde hij met Albertien Hannes hubbelingh, geb. circa 1680, overl. voor 1731, dochter van Hanne Hubbelingh en Albertien Huitzingh. Hanne Hubbelingh compareerde op 6.09.1731 als grootvader bij het huwelijkscontract (RA VIz 2) van Jan Reints Naeningh en Geetert Alberts Eemsingh (zie V-3).

Kinderen:

- Aycke ged. 23.02.1700, volgt V-1,
- Hanne 19.03.1702, V-2,
- Jan 3.08.1704, " V-3,
- Swaantien 17.03.1709, gehuwd te Onstwedde op 7.05.1738 met Jan Geerts Huges,
- Albert geb. circa 1715, volgt V-4,
- Boelman 1713, V-5,
- Swaantie 1717

Gehuwd 14.05.1742 met Harm Harms Brouwer, zoon van Harm Harms Nanning en Jantien Jans Huitsingh (zie de genealogie-Nanningh, B IV-2).

Kinderen van IV: Reint Aikes Nanningh en Albertien Hubbelingh

V - 1: Aike Reints Nanningh, ged. Onstwedde, 23.02.1700, begraven 27.05.1772.

Gehuwd te Onstwedde, circa 1721 met Jantien Hiskes, ged. 4.03.1701, begraven 30.03.1769, dochter van Hiske Jans en Aaltien Jans ter Maars, te Veenhuizen.

Kinderen, gedoopt te Onstwedde:

- Albertien ged. 14.11.1723, gehuwd 19.01.1766 met Roelf Wubbes Bruining. Zij woonden te Leens.
- Reint ged. circa 1725, volgt VI-1.
- Hiske " circa 3.12.1728, volgt VI-2.
- Albert 1730 volgt VI-3.
- Aaltje 1735, gehuwd 12.12.1762 met Jan Berends Wilsingh, weduwnaar van Geertien Elses Halminch.
- Wubbe ged. 27.01.1737, begr. 22.09.1737, Onstw.
- Jantien 20.02.1739, begr. 27.12.1741. "

V - 2: Hanne Reints Nanningh, ged. Onstwedde, 19.03:1702.

Op 28.04.1743 gehuwd met Albertien Wubbes.

Zij is waarschijnlijk dezelfde als die Albertien Wubbes die op 21.02.1721 een huwelijkscontract sloot met Else Wubbes Folkers die in 1739 overleed. In dat geval is zij een dochter van Wubbe Jans (Hiskes) en Heiltien Willems Hidding die op 29.03.1695 een huwelijkscontract sloten. Een zoon Reint werd op 30.04.1744 gedoopt. Op 16.04.1745 werden Albertien Wubbes en haar kind begraven.

V - 3: Jan Reints Nanningh, ged. Onstwedde, 3.08.1704, begraven te Vlagtwedde 11.12.1801.

Op 6.09.1731 sloot hij te Vlagtwedde een huwelijkscontract (RA VIz 2) met Geestruit Alberts Eemsingh, ged. Vlagtwedde 18.12.1707, overl. circa 9.02.1744 bij de geboorte van een kind. Zij was een dochter van Albert Mennes Eemsingh/Liefstingh en Frerickien Frericks Eefsingh.

Bruidegoms getuigen waren: vader Reint Nanningh (IV), broers Aicke (V-1), Hanne (V-2) en Boelem (V-5) alsmede grootvader Hanne Hubbelingh.

Kinderen, ged. te Vlagtwedde, dragen de naam Eemsingh:

- Albertien ged. 19.09.1732,
- NN 15.11.1733, naam niet ingevuld,
 - Albert " 22.01.1735, in 1768 gehuwd met Swaantje Jans,
 - Reint ged. 14.10.1736, op 30.11.1770 gehuwd met Geertien Wubbes Wilts, van Wessinghuizen,
- Hanne ged. 23.02.1742,
- Geertruid 9.02.1744, moeder overleden bij deze geboorte.

V - 4: Albert Reints Nanningh, ged. Onstwedde circa 1715, aldaar begraven 11.02.1772. Hij woonde in de Háfte.

Gehuwd te Onstwedde, 24.04.1746 met Elsje Abels Meeninge, ged. circa 1726, dochter van Abel Mans Meening en Sophie Wilkes Hoftingh. Zij hertrouwde te Wedde in december 1787 met Harm Boeles Nannings (zie genealogie-Nanning, B IV-1). Kinderen, gedoopt te Onstwedde:

- Abel ged. 20.06.1751, begr. 9.04.1781,
- Albertje 17.10.1756, te Vlagtwedde gehuwd met Jarcke Harms Luringh,
- Fiecke ged. 3.01.1762, in 1781 gehuwd met Ernestus Everwijns (genealogie-Nanning A-V-4), hertrouwd in 1797 met Aike Hensums Hesse, ged. 31.01.1768, zoon van Hensum Aikes Hesse en Hayke Harms.

V - 5: Boelem Reints Nanningh, doop onbekend.

Te Wedde sloot hij op 14.04.1741 een huwelijkscontract (RAX 1) met Geertien Hinderiks (Hekmans?).

Hierbij waren zijn getuigen: Aycke Naninck (V-1), Hanne Naaninck (V-2), Jan Reints Naaninck (V-3) en Albert Reints Naaninck (V-4), allen broers.

Boelem compareerde op 6.09.1731 bij het huwelijkscontract van Jan Reints Nanningh als broer.

Verdere gegevens omtrent dit echtpaar ontbreken tot dusver. Kinderen van V - 1: Aike Reints Nanningh en Jantien Hiskes:

VI - 1: Reint Aikes Nanningh, geb. circa 1725, begraven 8.03.1777. Gehuwd te Onstwedde 6.06.1773 met Jantien Harms Brouwer, ged. 22.08.1744, overl. 2.03.1814, dochter van Harm Harms Brouwer en Swaantien Reints Nanningh (zie onder IV). De weduwe Reint Nanningh draagt op 3.12.1795 f 73. -- bij tot de herbouw van de boerderij van Abel Boels. Kinderen, gedoopt te Onstwedde:

- Zwanke ged. 14.08.1774, gehuwd te Onstwedde, 5.04.1799 met Geert Aikes Maarsingh, ged. 31.08.1777, overl. voor 1816. Zij hertrouwde te Onstwedde, 23.08.1816 met Harm Harms Sterenborg, ged. 8.03.1778, overl. in 1823, weduwnaar van Anna Wilkes Hoftingh.
- Reint ged. januari 1777, begr. 29.05.1777.

VI - 2: Hiske Aikes Nanningh, geb. circa 1728, te Onstwedde begraven 6.07.1780.

Op 11.04.1756 gehuwd met Trijntje Abels Migchels, ged. 5.06.1739, overl. 27.08.1815, dochter van Abel Jans Migchels en Griete Harms.

Van zijn schoonouders erfde Hiske het plaatsje "het Hilvers" te Veenhuizen. Zijn nageslacht draagt de naam Hilvers.

Kinderen Hilvers, gedoopt te Onstwedde:

- Grietje ged. 26.02.1758, gehuwd op 20.06.1780 met Geert Jans Huijes, zoon van Jan Geerts Huijes en Swaentie Reints Nanningh (zie onder IV).
- Jantje ged. 23.08.1761, op 28.04.1782 gehuwd met Geert Hendriks, van Veenhuizen. Vertrokken in 1803 naar Nieuwe Pekela. Later werd de naam Onstwedder aangenomen

- Harmke ged. 10.03.1765, begraven 8.06.1784,
- Ayke 19.07.1772, op 18.06.1802 gehuwd
met Janna Harms Meems.

VI - 3: Albert Aikes Nanningh, ged. circa 1730, begraven 18.04.1776- Gehuwd te Vlagtwedde, 18.09.1774 met Elsie Warnekes Eufsingh, ged. te Vlagtwedde 10.04.1740, dochter van Warneke Geukes en Getert Jans Eufsingh, te Veele. Zij hertrouwde op 13.05.1781 te Vlagtwedde met Berend Jans Luringh, te Veele.

Uit het huwelijk van Albert en Elsie werd geboren:
- Geertruid, ged. Onstwedde, 21.05.1775, begraven op 10.07.1775.

Zwaanke Reints Nanningh was betrokken bij de scheiding en deling van de "Noorder- en Zuidermarkte" van Onstwedde. Hiertoe namen het initiatief Jan Geerts Bots, te Veenhuizen, Jan Hiddes Bessebinders, te ter Haar, en Hidde Reints Bessebinders, te Onstwedde.

Zij lokten een vonnis uit van de "Regtbank van Eersten Aanleg" te Winschoten dat werd uitgesproken op 18 oktober 1826. In dit vonnis komt Zwaanke voor in de lijst van "gedaagden" tegen wie genoemde eisers hun vordering tot scheiding en deling hadden ingesteld.

De verdeling heeft enige jaren geduurd. Uit een proces-verbaal van 17 april 1827 blijkt dat "Nanning, wed. Sterrenborg" in de beide Onstwedder marken elk acht waren had. (DE naam Nanning is hier kennelijk verkeerd gespeld).

Als op 17 november 1827 de eerste verdeling van grond in de "Zuidermarkte" plaats vindt is er sprake van "Naanings erven". Zwaantie zal dus tussen 17 april en 17 november 1827 overleden zijn.

Ook in de verdere verdelingslijsten zijn "Naanings erven" genoemd. Namen van erfgenamen komen er niet in voor.

We verwijzen naar het artikel "Erve Nanning" door de heer C. J. Wegman in "Westerwolde", 1987, 3, waar op blz. 69 in dit verband vermeld worden Albert Harms Brouwer en Aike Hiskes Hilverts.

HUURSOLDAAT IN BOURTANGE.

Henk J. Plenter.

Voor wie dat wil is in de geschiedenis een lijn te onderkennen van enerzijds het behoud van waarden, bezit en status en anderzijds van verandering en beweging, hetzij door nieuwe inzichten, • hetzij door de bittere noodzaak van levensonderhoud. Dat laatste de noodzaak van levensonderhoud - het meest. Daarom is de geschiedenis van "nieuwkomers" erg boeiend. De nieuwkomers trokken veelal uit arme gebieden naar streken waar een loon te verdienen was. - Door de eeuwen heen is het zo een komen en gaan geweest. Misschien wel omvangrijker dan wij ons nu kunnen voorstellen als we moeilijk doen over buitenlandse werknemers en asielzoekers. Door de eeuwen heen hebben individuen zich een plekje onder de zon, - tegen alle behoudzucht in, moeten bevechten.

Zomaar een voorbeeld van zo^w komen-en-gaan-plek was de vesting Bourtange. Een voorbeeld van rondtrekkers om den brode waren de huursoldaten.

We volgen een doodgewone huursoldaat en zien hoe de nazaten van de nieuwkomers in Bourtange zich wortelen in het landschap Westerwolde. Het is een verhaal van dertien in een dozijn, maar tegelijk maakt het de vestingplaats, waar we trots op zijn, een beetje menselijker.

BOURTANGE 1774.

3 Juni 1774 vestigt zich vanuit Namen te Bourtange **Gerrit Jan van Eijbergen**. Daarmee komt de familienaam **Eibergen** Westerwolde binnen. Een naam, die nu, ruim tweehonderd jaar later, nog voorkomt in Bourtange en omgeving en zich in en vanuit het oude landschap vertakt heeft.

In die tijd was Bourtange een kleine, maar belangrijke vesting. - Daar zorgden een strategische ligging in het veen en een zestigtal kanonnen van verschillende sterkte voor en bovendien een honderdtal manschappen (infanterie en artillerie) in tijden van nood uittebreiden tot 400 man in de vesting en 1500 in tenten aan de niet aangevallen zijde.

De vesting was een speldeknop in de Europese woelingen van die dagen, al was het rond 1774 betrekkelijk rustig. Van 1740 tot 1748 werd de Oostenrijkse Successieoorlog gevoerd. In 1747 hadden de Fransen Bergen op Zoom veroverd. In het zelfde jaar wordt Willem IV erfstadhouder. In het oosten breidt het Pruisische Rijk, aangevoerd door Frederik de Grote, zich uit.

Van 1756 tot 1763 is de Zevenjarige Oorlog tussen Engeland (gesteund door Pruisen) en Frankrijk (gesteund door Oostenrijk en Rusland).

In de Nederlanden heeft de Hertog van Brunswijk als voogd van Willem veel invloed.

Van 1774 tot 1783 wordt de Amerikaanse Vrijheidsoorlog gevoerd. In Europa heerst een toenemend democratisch besef en een verlangen om de macht van de vorsten aan banden te leggen.

DE KOST VERDIENEN ALS SOLDAAT.

Gerrit Jan van Eybergen (1736-1796) was huursoldaat. Hij heeft tenminste vijftien jaar als soldaat in zijn levensonderhoud voor-

zien. Hij diende in Breda, Namen en Bourtange. In Namen staat hij in 1771 geregistreerd als militair van de Artillerie Compagnie van kapitein Salingh (of Salinghen).

Gerrit Jan van Eijbergen was afkomstig uit een gezin van elf kinderen. Zijn vader was **Jan Geurts van Eybergen**, geboren omstreeks 1700 in Brummen en gehuwd met **Harmina Henderijks Bressers**. De vader was timmerman en bovendien koster van de Nederduits Gereformeerde Kerk te Brummen.

Het zal niet eenvoudig geweest zijn om in het dorp Brummen of de naaste omgeving een levensonderhoud te verwerklijken.

Van de elf kinderen overlijden twee op jonge leeftijd en blijven uiteindelijk drie in Brummen. Dat zijn de oudste zoon en twee dochters, De overigen vertrekken naar Amsterdam, Aarlanderveen, - Dordrecht en Bourtange

NIET VERDER DAN VIJF DAGMARSSEN.

Huursoldaat worden is een van de mogelijkheden tot levensonderhoud geweest. In de 18e eeuw was er sprake van staande (steeds aanwezige) huurlegers, die werden samengesteld uit de bevolking en uit buitenlandse huursoldaten. Bij dat laatste kunnen we denken aan het systeem van het huidige vreemdenlegioen.

In het leger was een strikte en onoverbrugbare scheiding tussen adel en volk, te herkennen in de rangen van officier enerzijds en onderofficier en soldaat anderzijds. Omdat de legers in die tijd groter werden, is er sprake van groei van de garnizoenen en magazijnen en van een langzame verplaatsing. Een algemeen aanvaarde norm is, dat het leger zich niet meer dan vijf dagmarsen van het magazijn (in de vestingplaatsen) mag verplaatsen.

De gevechtstactiek was een linietactiek. Er goldt een vaste opmars en een vaste opstelling. In dat systeem waren de vestingplaatsen natuurlijk erg belangrijk. Bij strijd was het doel: het behouden van de vesting en of het behouden van het slagveld. Men ging zelden tot achtervolging over. Er was in die tijd sprake van een gemoderniseerde tactiek, met de nadruk op mechanische en collectieve beweging en snel achtereenvolgende salvo's. Er was nauwelijks ruimte voor enig initiatief van de lagere commandanten.

EEN ROEMRUCHTE NAAMGENOOT UIT 1672.

Als **Gerrit Jan van Eybergen** in 1774 in gezelschap van andere soldaten in Bourtange aankomt, zal zijn naam mogelijk bij de officieren bekend zijn. Zij hebben misschien gedacht aan de roemruchte naamgenoot: de **overste Van Eijbergen**, die in 1672 een grote rol speelde in Oude Schans, Langakkerschans en Coevorden. Echter, - van een familierelatie is niets gebleken.

SOLDAAT ZIJN IS OOK NIET ALLES.

Gerrit Jan van Eybergen zal zich blijvend in Bourtange vestigen. - Hij is veertig, wanneer hij de weduwe **Tielke Roelofs** leert kennen. In 1777 vermeldt het doopregister: "een oneght doghtertje gedoopt van Tielke Jans, weduwe van **Hindrik Jans Rawauw**, van het welke **Gerrit Eybergen** voor de consistorie beleden hadt de vader te zijn"

Uit de bronnen blijkt, dat in de vestingplaats een andere opvatting heerste over de zeden, dan elders in Westervolde.

Echtelijke kinderen waren soms uitzonderlijker dan buitenechte-

lijke kinderen.

In 1778 trouwt **Gerrit Jan Eybergen** met **Tielke Roelofs**.

Zij krijgen nog twee kinderen.

STEEDS MAAR WEER: NIEUWKOMERS.

In een vestingsplaats is het uit de aard der zaak steeds een komen en gaan. Bovendien is de golfslag van de politiek daar duidelijk waarneembaar. De Franse Revolutie en de Bataafse Republiek veroorzaken mobilisatie. In 1795 is Willem V gevlucht. In 1799 komt de macht van Napoleon Bonaparte op.

Op 1 maart 1795 opende kapitein Gockinga de poorten van de vesting Bourtange voor de Franse troepen. Kort daarvoor hadden Engelse soldaten stropend en plunderend in en om Bourtange huisgehouden. Ook **Gerrit van Eybergen** leed schade, zoals blijkt uit een "generaale lijst". Het is in verhouding met de andere slachtoffers niet veel (f 5,12), maar de angst en ergernis zullen niet gering geweest zijn.

EEN NIEUWKOMER WORDT EEN BLIJVER.

In het nu volgende deel van dit verhaal, dat kort moet blijven, -richten we onze aandacht op de integratie van de familie **Eibergen** in Bourtange en Westerwolde.

Gerrit Eybergen heeft na zijn huwelijk in zijn levensonderhoud voorzien door hand-en spandiensten voor de vesting en kleine landbouw, zowel in dienst voor anderen, dan wel voor zichzelf. Boekweit, roggeproductie en wat veeteelt zullen het hoofdbestanddeel geweest zijn. Verder misschien turfgraven voor huisgebruik en het houden van bijen.

Van zijn drie kinderen, het dochtertje van 1777, **Roel of Jans van Eybergen (1779)** en **Gijsbert van Eybergen (1784)**, kunnen we alleen het spoor vinden van **Roel of Jans**.

VAN EYBERGEN WORDT GEWOON EIBERGEN.

In de archieven worden voor de familienaam steeds verschillende schrijfwijzen gebruikt. Dat maakt het zoeken niet altijd gemakkelijk. We komen zelfs de namen Heibergen en Heibaargen tegen. In ieder geval een bewijs, dat de streektaal snel overgenomen werd. Het voorzetsel -van- verdwijnt konsekvent in

1812. Dit in tegenstelling met de vanuit Brummen sinds 1750 verspreide andere familietakken, die de naam Van Eybergen in ere houden.

GEBOREN BOURTANGERS.

Roel of Jans Eybergen trouwt twee keer. Eerst met **Gepke Harm Tijks** (1811) en vervolgens met **Antje Pieters Joling**. (1813. afkomstig uit Jipsinghuizen. Was haar vader molenaar?). Hij woont in Bourtange in het huis getekend no 25 en later no 73. Het echtpaar krijgt 6 kinderen, van wie 3 jong sterven. De drie gehuwde zonen zijn:

Gerrit Jan van Eybergen (zoon van Gepke Tijks-geboren 1812-gehuwd 1845 met **Dirkje Harbers**. Zij was dochter van Hiske Jan Harbers en Aaltje Berends uit Vlagtwedde)

Hinderk Eibergen. (zoon van Antje Joling-geboren 1822-gehuwd met **Trientje Derks Zuurman** en overleden als koopman te Oostwold in 1864. Het echtpaar krijgt 4 dochters. Van twee van hen kan het spoor gevolgd worden. Zij huwen met **J. Kiwi et** (Oostwold) en **J. Teekens** (Winschoten).

Pieter Eibergen (geboren 1814-gehuwd met **Zwantje Rendering** in 1850 en overleden in 1890)

Pieter Roelfs Eibergen (geboren 1814) wordt in 1833 wegens broederdienst voor vijf jaar vrijgesteld. Zijn beroep is volgens het certificaat van de Nationale Militie "boerenknecht".

Hij is ten tijde van de loting 19 jaar oud. In die tijd werd men in- of uitgeloot. Het aantal lotelingen per duizend inwoners werd op grond van noodzaak vastgesteld. Bemiddelde lotelingen konden zich door een remplacant afkopen. Vaak was het geld als soldaat verdiend een startkapitaalje voor het verdere leven.

Pieter Eibergen huwt met **Zwantje Rendering**. Zij is dochter van **Hindrik Jans Rendering** en **Aaltje Geerts Engelkes**. Zij wonen aanvankelijk te Veele en later (1857) te Bourtange.

MEER RUIJTE IN BOURTANGE.

Vanaf 1802 zijn verscheidene militaire gebouwen te Bourtange in particuliere handen overgegaan. Dit proces zet zich door en als de technische ontwikkelingen (zoals verbeterde buskruitfabricage-de uitvinding van achterlading bij geschut en geweer) nieuwe oorlogstactieken mogelijk maken, dan is het tijd om de vesting af te schrijven en te slechten.

In 1853 worden 70 kavels domeingoederen (ook gedeelten van de wallen en de gracht) publiekelijk verkocht.

DE VIERDE GENERATIE.

We volgen nu in grote lijnen de nazaten van **Pieter Eibergen** en **Zwantje Rendering**. Zij behoren tot de vierde generatie van de Eibergens te Bourtange. Tot deze generatie behoren **Antje Eibergen** (geboren 1852-gehuwd met **Wesselink**-overleden 1933)

Roelf Eibergen (geboren 1854-eerst gehuwd met **Annechien Wepel**, - dochter van **Harm Wepel** en **Hiltje van Lening** te Bourtange en later gehuwd met **Frederika Smid**-overleden in 1949)

Hindrik Eibergen (geboren in 1856-eerst gehuwd met **Albertje Koers** uit **Vledder**, dochter van **Gerrit Koers** en **Geessien Brouwer** en later gehuwd met **Grietje Kloet** uit **Sellingerbeetse**, dochter van **Jan Kloet** en **Wubke ter Borg**, overleden in 1947).

GEWORTELD IN WESTERWOLDE.

De vijfde generatie verspreidt zich van Bourtange, Vlagtwedde, - Sellingen, uit naar Groningen en verder.

De **Eibergens** uit Bourtange gaan door huwelijk banden aan met de **familie, Hoi ting, Veenhuizen, Tammes, Scholtens, Nieman, Mein, Plenter, Krui ze en Swarts**.

En in de zesde generatie worden door huwelijk de volgende namen toegevoegd: **Hildebrand, Lenters, Doornbos, Bi ma, Fekkes, Aeil kema, Luth Bolt, Stoelhorst en Poortman**.

Inmiddels is er ook een 7e en 8e generatie.

Het aantal momentele dragers van de naam **Eibergen** in **Westerwolde** is echter zeer beperkt.

Anders is dat met de sinds 1750 vanuit **Brummen** vertakte **Van Eybergens**, dat wil zeggen de nazaten van de broers van **Gerrit Jan van Eybergen** die in 1774 in Bourtange aankwam. Deze naam komt nog in de volgende gebieden voor: oostelijk **Gelderland** e. o., **Rotterdam**, **Den Haag**, **Indonesi e**, **Amsterdam**, **Baarn** en **Mexico**.

Bronnen:

Geeske S. Koeman-Poel. Bourtange: scha^{ns} in het moeras.
J. van Eybergen te Asten N.B.: genealogie Van Eybergen.
J. W. Wijn: Oorlogsvoering. uit E.N.S.I.E.
Dr Ir J.E. Muntinga: Het Landschap Westerwolde.
Henk J Plenter: De Eibergens van Bourtange.

--- 000 ---

U I T A N D E R E P E R I O D I E K E N !

"ONS WAARDEEL", 87/5:

A. Blaauw, "Hoeveel mudden bouwland gaan er in een hectare?"

T. Baas, "Problemen rond een huissynagoge te Smilde".

J. Heringa, "De samenstelling van den Landsdag: volmacht van kerspelen of van dingspelen?"

F. Keverling Buisman, Repliek (naar aanleiding van het voorgaande artikel).

T. Baas, "DE vrouwe van de borg (familie Rebenscheidt te Smilde).

C. H. Sieders en F. Sieders Gzn., "DE Hoogeveense tak Sieders (deel II).

"GENS NOSTRA", 1987/6, juni 1987.

H. Wagenvoort, "Horreus" (Friesland).

J. H. Kengen, "Fragment-genealogie van het Wurtembergs-Zeeuwse geslacht Eckhardt".

P. J. C. Eléma, "Een schippersgeslacht Kroon (Groningen)".

J. W. Pallada, "Computers en genealogie".

"GENS NOSTRA", 1987/9, september 1987.

W. H. M. Nieuwenhuis, "De veelzijdige familie Questier".

J. M. Doyer-Brunting, "Genealogisch onderzoek in de Achterhoek".

J. Appelman/J. W. Joosten, "Genealogie van den/der Eng(h)".

G. J. J. van Wimersma Greidanus, "Kwartierstaat Greidanus-Jaeger" (tot nr. 241197, en wordt voortgezet!).

"GENS NOSTRA", 1987 no. 10, oktober 1987.

C. P. G. de Koning, "De Thoolse regentenfamilie van Rosevelt".

D. Westerhof, "Westerhof, een 650 jaar oude (boerderij-)naam (Overijssel).

P. C. van Koningsbrugge, "Genealogie van Koningsbrugge".

A. H. Hoeben, "De betrouwbaarheid van genealogische gegevens in oude kronieken en andere werken" (blijken vaak onbetrouwbaar te zijn).

G. J. J. van Wimersma-Greidanus, "Kwartierstaat Greidanus-Jaeger (tot nr. 951806993!)

"GENS NOSTRA", 1987 no. 11, november 1987.

H. G. Mos, "Het geslacht Furstner en de Virieu Furstner".

O. Brouwer, "Brouwer" (Oostzaan).

P. C. van Koningsbrugge, "Genealogie van Koningsbrugge(vervolg)

P. J. K. van Werkhoven, "Hollandse soldaten in Newcastle, 1745/46.

J. van Ostade, "Drie kinderen met dezelfde voornaam".

ERVE BONTKES

WOLLINGHUIZEN, huisnummer 7.

door C.J.Wegman

1^e GEDEELTE

1- 1-1829 kadastrale nummers : 255 huis en erf 10.10 are
251 tuin 14.90 are 253 bos 32.50 are
252 weiland 52.90 are 254 tuin 14.50 are
eigenaar no. 270 : de erven JAN ROELFS ROELFSEN, landbouwer te Wollinghuizen.

JAN ROELFS ROELFSEN huwt te Sellingen met Janna Jans Brouwer
ged.23-10-1740 Sellingen 24- 4-1774 ged.22- 9-1754 Sellingen
ovl.21-10-1825 Wollinghuizen (no.7) ovl. 6-11-1800 Wollinghuizen
z.v. Roelf Luickens Bruggers d.v. Jan Harms Brouwer (Twiest)
en Alcke Bruins Trenningh en Alcke Bruins Tees
kinderen: (allen gedoopt te Vlagtwedde)
19-11-1775 Alcke Jans huwt Vlagtwedde 21- 4-1809 met Ede Jans Teijing
25- 1-1778 Roelf Jans huwt Vlagtwedde 22- 5-1818 met Jantien Roelfs Brands
12- 9-1779 Jan Jans overleden 17- 5-1820 Wollinghuizen
7-12-1781 Alcke Jans huwt Boertange 15- 4-1815 Aaldrik Pieters Kruijer
2- 2-1783 Rixte
27- 3-1785 Luiken
2- 9-1787 Jacob overleden vóór 1792 Wollinghuizen
12- 9-1790 Harm
5- 8-1792 Jacob Jans
26- 7-1795 Klaas (geb.Woll.23- 7) huwt Geessien Harms Sextro
29- 6-1800 Anna (geb.Woll.19- 6)

23- 4-1774 Huwelijks-contract te Sellingen tussen Jan Roelfs en Janna Jans.
De bruidegom brengt in 500 Car.gl.; de bruid brengt in 250 Car.gl..
Getuigen bruidegom: Alcke Bruins-moeder / Luiken, Bruine en Klaas
Roelfs-broers. Getuigen bruid: Alcke Bruins-moeder / Tijbe Jans-
zuster / Roelf Jans en Harm Berents Trenning - zwagers.

14-10-1775 Jan Alberts Bontkes x Elsje Geerts te Wollinghuizen verkopen
aan Jan Roelfs van Sellingen:
* verkopers boerenplaats te Wollinghuizen, bestaande uit:
- behuizing, schuur en rosmolen (mandelig met Wilt Jans);
- ongeveer 19 mud bouwland;
- ongeveer 13 dagwerk meedland;
- tuinen, hoven met bomen (exempt 39 eiken, waarvan 30 in de hof bij
het huis, 1 in de Campen, 7 bij de schuur en 1 bij de rosmolen;
- het recht in de osheersbehuizing en camp met mud bouwland erbij;
- 3 mollenwaars over de Wollinghuizer Hammarck;
- zitplaatsen in de kerk van Vlagtwedde en een legerstede op het
kerkhof. Alles tesamen voor 2325 Car.gl..

JAN ALBERTS BONTCKES huwt te Vlagtwedde met Elsijn Geerts Tammes
ged.25-12-1707 Vlagtwedde ged.13-11-1709 Vlagtwedde
geb. Wollinghuizen ovl.1775- 1776 Wollinghuizen
ovl. na 1776 Wollinghuizen d.v. Geert Tammes
z.v. Albert Harms Bontckes en Janna Jans
en Annecke Hindriks Hofftcamp
kinderen: (allen gedoopt te Vlagtwedde)
24- 2-1732 Albert overleden vóór 1739 Wollinghuizen
25-12-1733 Ancke Jans huwt Vlagtwedde 7- 4-1757 met Wilt Jans Buirs
11- 1-1739 Albert Jans huwt Vlagtwedde 28- 5-1769 met Grietje Jans

12-12-1741 Geert Jans huwt Vlagtwedde 27- 5-1770 Jantje Berents
3- 4-1744 Hindrick Jans huwt le Vlagtwedde vóór 1771 Grietje Jarckes Velthuis
huwt 2e Vlagtwedde 18- 8-1776 Jantien Jans Aalders
14- 5-1747 Tamme
30- 8-1750 Harm

8-12-1730 Huwelijkscontract te Wollinghuizen.

De moeder van de bruidegom, Antie Hindricks neemt haar schoondochter op in haar behuizing "het Bontckes" te Wollinghuizen. Bruidegoms zuster Wilmtien Bontckes krijgt 837 Car.gld. en zijn broeder Hindrick Bontckes 900 Car.gld..

De ouders van de bruid, Geert Tammes x Janna Jans beloven aan hun dochter mee te geven 1365 Car.gld..

Getuigen bruidegom: Antie **Hindricks-moeder/Wubbe** Coops-zwager/Wilmtien **Bontckes-zuster/Hindrick** Bontckes-broeder/Geert Harms, Jan Harms en Derck Harms-ooms/Jan Wijnholts-zwager.

1733 Bijdrage voor de Lantssoldaet : Jan Bontckes 1 gl.

6- 4-1746 Besetting wegens verbetering van kerck, toren en pastorij tot Vlagtwedde : Jan Buntkes 2 - 10 - 0. (voor vol erve)

ALBERT HARMS BONTCKES huwt le Vlagtwedde met Naentcke Jans Ten Velthuis
geb. ca. 1676 Wollinghuizen 5- 5-1700 ged.24- 5-1685 **Vlagtwedde**
bet. voor graf 7-12-1714 h.c. 5- 4-1700 geb. Vlagtwedder Velthuis
z.v. Harm Hendricks Bulder op't Bontckes ovl. 1-11-1701 Wollinghuizen
en Willemtien Alberts Buntckes d.v. Jan Lammerts Ten Velthuis
n.b. de bruid was 14 jaar!! en Wendelcke Wubbes Ter **Walslage**
kinderen: geen (vermoedelijk is Naentcke overleden in de kraam)

Idem huwt 2e Ter Apel met Annecke Hindricks Hofftcencamp
..-12-1702 geb. ca. 1680 Ter Apel
h.c.29-11-1702 ovl.1730 -1738 Wollinghuizen
d.v.Hindrick Berents Hofftcencamp
en Hebel Hindricks

kinderen:

18-11-1703 Willemtien Alberts huwt **Vlagtwedde** 17- 6-1725 Wubbe Detmers Coops

11- 7-1706 Hebel betaald voor haar graf 15-10-1706

25-12-1707 JAN > erfgenaam

29- 5-1712 Hindrick Alberts huwt Vlagtwedde 2- 3-1738 Gepcke Sijwerts

huwt 2e Vlagtwedde 14-5-1743 Jantien Harms **Stroedingt**

5- 4-1700 Huwelijkscontract te Ten Velthuis.

De bruidegom neemt zijn bruid op in zijn ouderlijke erfelijke behuizinge "het Bontckes" genaamd.

De bruid brengt in 1400 Car.gl..

Getuigen bruidegom: Harm **Hindricks-vader/Hindrick Bontckes-broeder/** Frerick Ten Velthuis, Albert Suimering, Harmen Koijlens, Berent Liefsting en Homme Jans - neefs.

29-11-1702 Huwelijkscontract te Vlagtwedde.

Albert Bontckes, erfgeseten tot Wollinghuizen neemt zijn bruid op in zijn erfelijke behuizinge 't Bontckes. Zijn broeder Hindrick wordt **uitgeboedeld** met 2550 Car.gl..

De bruid brengt in 170 Car.gl..

Getuigen bruidegom: Harm Hindricks **Bulder-vader/Hindrick** Bontckes broeder/ Frerick Ten Velthuis, Albert Suimering en Homme Jans-vedders.

4- 3-1701 Aangenomen lidmaten te Vlagtwedde:

393. Albert Bonckes en desselfs huisvrouw obeit

394. Naentke Ten Velthuis obeit 1-11-1701

26-10-1702 Albert Bonties betaalt wegens sijn vrouws groeve. (ruim 1 jaar later!!)

15-10-1706 Albert Bonties betaalt voor sijn kindts groeve.

7-12-1714 De weduwe van Albert Bonties betaalt wegens groeve.

- 1- 5-1717 Hendrik Boelmans-principale voormond over de kinderen van Albert Bontkes x Antke Hindriks. Heije Harms in't Schot - sibbevoogd.
21- 4-1727 Besettinge : Hindrik Boelmans wegens Bontkes 1-10-0. (vol erve).

HARM HINDRICKS BULDER huwt 2e Vlagtwedde met Annecke Geerts Ter Horst
geb. ca. 1650 Sellingen 25- 2-1683 geb. ca. 1658 Ter Apel
ovl.1723 -1727 Wollinghuizen h.c. 23-1-1683 ovl. na 1735
z.v. Hindrick Lammerts Bulder d.v. Geert Geerts
en Geeske Hindricks en Nieske Geerts
weduwenaar van Willemtien Alberts Buntckes

kinderen: (de kinderen uit dit huwelijk noemen zich Bulder)

- ca. 1685 Geert Harms huwt Vlagtwedde 6-12-1719 Annecke Frericks Ten Velthuis
ca. 1687 Willemke Harms huwt Vlagtwedde h.c.16-6-1707 Jan Clasen Folders
ca. 1688 Nieske
ca. 1689 Geescke Harms huwt Berent Feckes te Winsch.
12- 7-1691 Grietien Harms huwt Vlagtwedde 19- 4-1715 Harm Alberts (Schults)
3- 5-1696 Jan overleden vóór 1697
6- 6-1697 Jan Harms huwt Vlagtwedde 4- 1-1728 Ancke Jacobs Jolingh
12- 2-1699 Derck overleden vóór 1700
4- 8-1700 Derck Harms huwt Vlagtwedde 19-4-1733 Wupcke Hiddes
7- 3-1704 Annecke Harms huwt Vlagtwedde 11- 2-1725 Jan Wijnholts Moorlag

- 23- 1-1683 Huwelijkscontract te Wollinghuizen.
De bruidegom neemt zijn bruid op in zijn behuisinge van Buntckens-
erve. De bruid brengt in 600 Car.gl..

WILLEM TIEN ALBERTS BUNTCKENS huwt te Vlagtwedde met Harm Hindricks Bulder op't
geb. ca. 1650 Wollinghuizen h.c.28- 1-1675 Buntckens
bet.voor haar uitvaart 9-8-1680 huwt 2e 25- 2-1683 met
d.v. Albert Jans Buntckens Annecke Geerts Ter Horst
en Geertje Lammerts Ten Velthuis zie boven

kinderen:

- ca. 1676 ALBERT > erfgenaam
ca. 1679 Hindrick Harms huwt Vlagtwedde 20- 5-1703 Dedde Geerts Boelmans

- 28- 1-1675 Huwelijkscontract te Wollinghuizen.
De bruid is een dochter van Albert Buntkens x wijlen Geertjen Buntkens.
Albert Buntkens neemt zijn schoonzoon op in zijn behuizing van 't
Buntkens-arve onder Vlagtwedde. De zoon Jan Buntkens zal van zijn zwa-
ger Harm Hindriks en zijn zuster Willemke Buntkens 2000 Car.gl. uit-
gekeerd krijgen.
De bruidegom, zoon van Hindrick Lammerts x Geeske Hindricks, brengt
in 500 rijcksdaelers.
Getuigen bruid: Albert Buntkens-vader/ Hilwert Koeijlers/ Detmaer
Ten Velthuis.

- 1- 2-1675 Gecompareerd: Harmen Hindricks x Willemtien Bontckes, toekomende ehe-
luiden geadsisteert van Albert **Bontckes, respectieve** vader en schoon-
vader ter eener en Menno Liefstinck x Geertien Bontckens ter an-
dere sijde.

* Afsoen ende boelinge van Bontckes arve ende plaetse.

idem Gecompareerd: Albert Bontckes en sijn soon Jan Bontckes ter ener
en Harmen Hindricks x Willemtien Bontckes ter andere sijde.

* Afhandeling van Bontckes-arve: Albert Bontckes en Jan Bontckes
transporteren an Harmen Hindricks x Willemtien Bontckes het recht
van oudste soon.

- 9- 8-1680 Harmen Bontjes betaalt wegens uitinge van sijn vrouw zaliger.

ALBERT JANS BUNTCKENS huwt te Vlagtwedde met Geertjen Lammerts Ten Velthuis
geb. ca. 1610 Wollinghuizen ca. 1640 geb. ca. 1615 Ten Velthuis
ovl.1675- 1693 Wollinghuizen ovl. vóór 1675 Wollinghuizen
z.v. Jan Geerts Buntckens d.v. Lammert(Harms) Ten Velthuis
en Geertken N. en Willemcke Harms

kinderen:

ca. 1640 Geesjen Alberts huwt Vlagtwedde h.c. 6-5-1665 Hilwert Harms Koijlers
ca. 1642 Jan Alberts leeft in 1675
ca. 1645 Geertien Alberts huwt Vlagtwedde ca. 1670 Menne Berents Liefstinck
ca. 1650 WILLEMTIEN > erfgename

3- 2-1659 Albert Teijungh tot Wollinghuizen verkoopt aan Albert Bontckes tot
Wollinghuizen kerckvooght een akker bouwland van 6 schepel.

6- 5-1665 Huwelijkscontract te Wollinghuizen tussen Geesjen Buntkens en Hilwert
Harms Koijlers.
De ouders van de bruid beloven mede te geven het Koepers-arve tot Ros-
winkel. Getuigen van de bruid: Albert en Geertjen Buntkens - vader
en moeder / Geert Stroedinck / Nanne Stroedinck / Hiske Ten Velthuis /
Lammert Ten Velthuis / Ham Hoisinck / Jan Hillingh / Hiske Ter Borgh /
Aike Warmingh.

12-10-1643 Egenarfdn ende ingesetenen der Heerlicheit Wedde: o.a. Alberdt Bunkens.

JAN GEERTS BUNTKENS huwt le ca. 1610 met Geertken N.
geb. ca. 1580 Wollinghuizen geb. ca. 1585
betaald voor schenken op ovl. 1623 -1633 Wollinghuizen
zijn begrafenis in 1641
z.v. Geert Jans Bunneckens

kinderen:

ca. 1610 ALBERT > erfgenaam

Idem huwt 2e ca. 1633 met Alcke van der Haer
geb. ca. 1595
ovl. VÓÓr 1658 Wollinghuizen
weduwe van Jan Harms Teijingh

kinderen:

ca. 1633 Geert'Jans huwt Vlagtwedde h.c. 24- 6-1658 Swaencke Nannes Stroedingh

16- 5-1623 Jan Bonckens vroue Geertken op 2 gulden accordeert wegen dat sie tegen
Richters arrest hoeij hefft wech voeren laten 2 - 0 - 0.

27- 5-1633 Johan Bonckens hefft mit sine verlove, die weduwe van salige Johan
Tijnck voor die copulatie in unplicht gelegen, gecomposeret daer van
op drie Carls gulden 3 - 0 - 0.

1641 Albert Bunttkens heefft op die begreffenisse van sijn zal: vader aen
die nabuirs beer geschoncken int vergaderen, daerof is deselve ver-
dragen op seven Caroli guldens en tijn st. **brab:** 7 -10 - 0.

24- 6-1658 Huwelijkscontract te Ellersinghuizen tussen Geert Buntkes en Swancke
Stroedinck. Geert is de jongste zoon van wijlen Jan Buntkes en wijlen
Alcke van der Haer. Albert Buntkes belooft sijn broeder 1250 Car.gl.
waarmee hij van Buntkes-erve is afgeboedeld.
Getuigen bruidegom: Albert Buntkes - broeder / Wubbe Horlings / Menne
Coets / Jan Folckerts / Karsken Huitsinck / Jan **Harms** / Caspar Potter
/ Hiscke Ten Velthuis.

GEERT JANS BUNNECKES huwt ca. 1580 met N. N.
geb. ca. 1550 Wollinghuizen
ovl. na 1622 Wollinghuizen
z.v. Johan Bunneckes

kinderen:

ca. 1580 JAN > erfgenaam

Betaalde hoenderbelasting in 't Karspel **Vlagtwedde**, onder Wollinghuizen:

1589 t/m 1592 Geert Bunnekens

21- 6-1622 Jacob Huising dor sijn vader verdragen op tve daler, wegen dat hij
Gert Bonckens op een rechtdach hadde geslagen 3 - 0 - 0.

JOHAN BUNNEKENS huwt ca. 1550 met N. N.
geb. ca. 1520 Wollinghuizen
ovl. 1574 -1589 Wollinghuizen

kinderen:ca. 1550 GEERT _____ > erfgenaamBetaalde hoenderbelasting in 't Karspel Vlagtwedde, onder Wollinghuizen:
1568 t/m 1574 Johan Bunnekens

2^e GEDEELTE

Wollinghuizen, huisnummer 8.

1- 1-1829 kadastrale nummers : 256 huis en erf 24.20 are
282 bouwland 40.60 are

eigenaar no. 24 de weduwe van JAN WILTS BOERS, landbouwse te Wollinghuizen.
JAN WILTS BOERS/BONTKES huwt 2e Vlagtwedde met Zwaantien Jacobs Alting
ged.23- 5-1762 Vlagtwedde 29- 5-1812 ged.10- 8-1788 Vlagtwedde
geb. Wollinghuizen geb. Ellersinghuizen
ovl.20-10-1825 Wollinghuizen d.v. Jacob Teunis Alting
z.v. Wilt Jans Buirs en Grietje Roelfs
en Ancke Jans Bontkes

kinderen: zie burgerlijke stand

4

IDEM huwt 1e Wedde met Renske Elses
2- 6-1791 ged.21-12-1760 Wedde
h.c. te Hoorn geb. Hoorn
ovl. **2-11-1810 Wollinghuizen**
d.v. Else Aikes
en Antje Derks

kinderen:

17- 6-1792 Else Jans (gerij Wedde) huwt Berendina Derks Brouwers
4- 1-1795 Wilt Jans (geb.31-12 Wollinghuizen)
17- 2-1799 Derk Jans (geb.27-1 Wollinghuizen)
24- 1-1802 Jan Jans huwt Vlagtwedde 15- 4-1825 met Rixte Jacobs Timmer

13-12-1823 De erfgenamen van wijlen Wilt Jans Boers x Antie Jans Bontkes
verkopen in het openbaar aan Zwaantien Jacobs Alting, weduwe van
Jan Wilts Boers : (voor volledige akte zie Wollinghuizen no. 4)

* perceel C, bestaande onder andere uit:

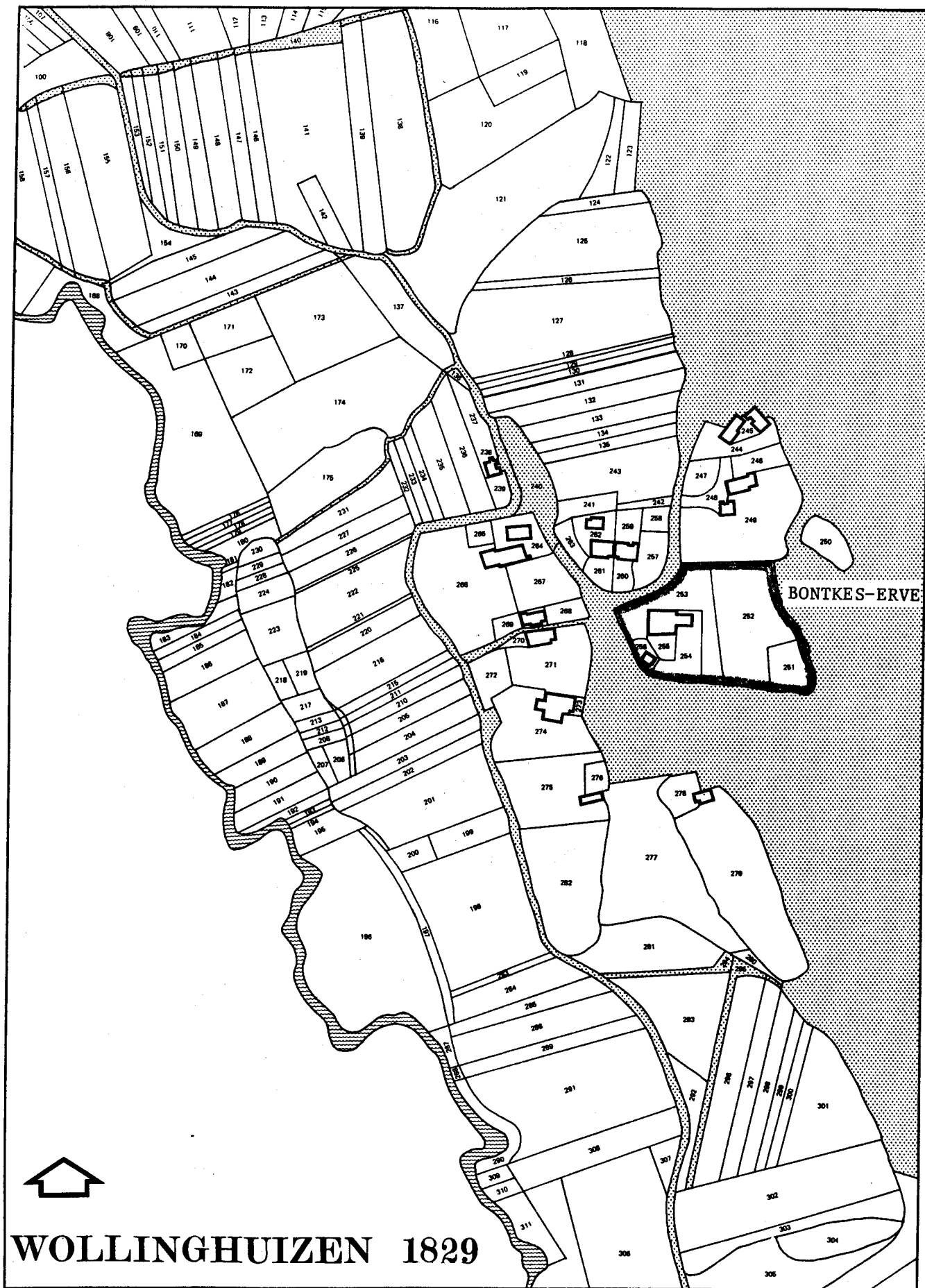
- een arbeiders-woning met enige grond te Wollinghuizen, in gebruik
bij Jan Jans Boers en getekend no. 8 , met tuin.
0. Jan Roelfs Roelfsema/ Z.-boerbrink/ W. en N. eerder genoemde
Roelfsema. Koopsom 645 guldens.

WILT JANS BUIRS huwt te Vlagtwedde met Ancke Jans Bontkes
ged.17-12-1734 Ter Apel 7- 4-1757 ged.25-12-1733 Vlagtwedde
ovl.23- 3-1822 Wollinghuizen(4) ovl. 9- 3-1801 Wollinghuizen
z.v. Jan Wilts **op** 't Buirs **d.v. Jan Alberts Bontkes**
en Janna Bruins Trenning en Elsijn Geerts Tammes

kinderen: zie Wollinghuizen no. 4.

19- 4-1775 Jan Bontkes x Elsjen Geerts verkopen aan Wilt Jans x Antke Jans,
allen te Wollinghuizen:

1. een huisje en een tuin te Wollinghuizen,
N.verkopers appelhof/0. de rosmolen/W. **boerebrink/Z.verkopers** hoff.
2. een stuk tuin "de boeregoorden";
3. ca. 1 mud bouwland op de Hooren;
4. 1 mud bouwland in de zogenaamde Zesakkers;
5. ca. 1 dagwerk meedland in de Strenges;
6. ca. 1/4 deel Deimats;
7. ca. 4 mollen meedland in de Heerenmeede;
8. 1 waare over de Wollinghuizer Hammark. Koopsom 500 Car.gl..

WOLLINGHUIZEN 1829

OOSTFRIESLAND

Op 3 oktober 1987 waren enige leden van onze vereniging aanwezig op de "Tagung" van de Arbeitsgruppe Familienkunde und Heraldik van de Ostfriesische Landschaft. Deze werd gehouden te Holtrop, een dorp op de "Geest", zuidoostelijk van Aurich.

Aanleiding om deze vergadering juist daar te houden was het verschijnen van het Ortssippenbuch Holtrop, een voortzetting van de reeds lange reeks van publicaties van deze soort.

Kern van het programma van deze bijeenkomst was een voordracht over de sociale en economische geschiedenis van het klooster Ihlow door de heer A. Weers, archeoloog verbonden aan de Ostfriesische Landschaft.

Het - niet meer bestaande - Cistercienser klooster Ihlow was een filiaal van het klooster Aduard. Dit wordt aardig gedemonstreerd door het feit dat men bij opgravingen in Ihlow tegels vond die gelijk zijn aan die welke in de kerk van Aduard nog te zien zijn.

De voordracht handelde over de rol die o.a. Ihlow gespeeld heeft bij de terugdringing van de Leybucht door indijking, te vergelijken met de gang van zaken bij de Dollart.

De Leybucht heeft gereikt tot Norden, Marienhaf en tot Canhusen. De oudste bedijkingen dateren reeds uit de 15e eeuw. Men probeert het oude kloosterbezit aan landerijen vast te stellen o.a. via de archieven van de "Kriegs- und Domnenkammer". Door de Cirksena's namelijk zijn de kloosterbezittingen gesecculariseerd, waardoor ze domeingrond werden. Langs deze weg wordt de ligging vastgesteld en dan blijkt welke gronden door, of met medewerking van, de kloosterlingen teruggewonnen zijn.

In dit onderzoek blijken soms de Ortssippenbücher een welkom hulpmiddel te zijn. Het veldonderzoek gaat over het terugvinden van oude dijken en uitwateringen ("Siele"), waarbij "Flurnamen" (veldnamen, toponymen) van belang zijn.

Verder werd de kerk van Holtrop bezichtigd. Deze dateert uit het midden van de 13e eeuw, heeft ten dele muren van 11 a 2 meter dik en is dan ook een "Wehrkirche" geweest, een vluchtplaats in onrustige tijden. Dit blijkt ook daaruit dat er oorspronkelijk kleine, hooggeplaatste vensters waren. In een vrijstaande klokkenstoel hangen drie klokken. Die dikke muren hebben een "spouw" die gevuld is o.a. met turf. Dit heeft het optrekken van water in de muren tot gevolg waardoor de binnenmuren beschadigd werden.

Men weet vrij zeker dat deze kerk twee houten voorgangers gehad heeft.

Inmiddels zijn in november nog twee Ortssippenbücher verschenen: van Amdorf en Neuburg, beide ten zuidoosten van Leer gelegen aan Leda en Jumme. En dan werd nog aangekondigd dat ook in december nog twee zullen uitkomen.

In Oostfriesland zit men niet stil!

HALM

E. G. Schrage.

Deze bijdrage sluit aan bij het artikel "Halmingh" van de hand van de heer J. B. Halmingh in "Westerwolde", 7e jaargang, no. 3.

Tot de kinderen van

I - Else Boeles Halmingh en Wendelke Freriks Hardingh behoorde:

II - Aike Elses Halm, gedoopt te Onstwedde, 7.03.1752, aldaar overleden 18.11.1824, landbouwer te Smeerling als pachter van vader.

Hij trouwde te Vlagtwedde op 29.12.1783 met Aaltien Luppes van Onstwedde, gedoopt 2.05.1762, dochter van Luppe Alberts (Horst) en Hille Jans.

Ten tweeden male trouwde hij te Onstwedde op 18.07.1790 (huwelijkscontract d.d. 16.07.1790 in RA VI ij) met Johanna Louisa Reutchen, gedoopt te Dalen, 12.02.1760, overleden te Smeerling, huis no. 161 op 8.05.1841, dochter van de gepensioneerde vaandrig Jan Klaassen Reutchen en Elisabeth Jacobs Folkers, te Dalen.

Tot de herbouw van de boerderij van Abel Boels te Onstwedde droeg Aike Elses Halm op 3.12.1795 5 gld. 6 stuiver, en op 28.02.1810 9 gld. 8 st. 5 plakken bij.

Het valt op dat Aike Elses en zijn nazaten in het algemeen Halm genoemd worden. Een enkele keer komt de vorm "Halmen" voor.

Kinderen, uit het eerste huwelijk, ged. te Onstwedde:

- Else ged. 21.05.1784,
- Else geb/ged. 16/23.10.1785, volgt 111-1,
- Hillegien " / 2/5.08.1781.

Zij huwde Jan Harms Hensums, ged. Onstwedde, 10.11.1771, aldaar overl. 17.09.1816, zoon van Harm Hensums en Zwaantje Luitjes.

Te Onstwedde hertrouwde zij op 22.10.1817 met Hensum Alberts Hensems, ged. 10.04.1789, arbeider te Onstwedde, zoon van Albert Harms Hensems, landgebruiker en Fenna Jans.

- Luppe geb/ged. 24.05/7.06.1789.

Kinderen uit het tweede huwelijk, ged. te Onstwedde:

- Jan Aikes geb/ged. 19/25.09.1791, volgt III-2,
- Wendelke " / / 10/16.03.1794,
- Willem Aikes ged. 3.09.1795 volgt III-3,
- Geerd Aikes 12.12.1801 III-4.

Zoon van II - Aike Elses Halm en Aaltien Luppes.

III - 1: Else Aikes Halm, ged/ged. Onstwedde, 16/23.10.1785, overleden te Vlagtwedde, 16.08.1843.

In 1822 en 1828 arbeider resp. landbouwer te Wedde.

Gehuwd te Blijham, 7.05.1810 (huwelijkscontract in RA A 4) met Mettje Jans, van Blijham, dochter van Jan Aukes en Hindriken Jans. Als getuige van bruidegom trad op grootvader Luppe Alberts Horst.

Uit dit huwelijk zijn geen kinderen gevonden.

Te Wedde hertrouwde hij op 29.05.1819 met Jantje Hindriks, doop onbekend, overleden te Wedde, 29.09.1830.

Kinderen, geboren te Wedde:

- Henderika geb. 14.09.1822, over"). Wedde, 26.07.1886. (De overlijdensacte noemt haar Halmingh). Gehuwd te Wedde, 13.05.1848 met Elzo Jans de Boer, landbouwer, geb. Wedde, 12.05.1821, aldaar over"). 31.12.1906, zoon van Jan Addes de Boer en Teelke Elzes Hazelhoff.
- Aaltje geb. 9.11.1824, over]. Vlagtwedde, 7.09.1847.
- Aike geb. 18.12.1828, over"). Wedde, 20.03.1828.
- Hindrikje 1.09.1829, " 18.10.1833.

Kinderen van II - Aike Elses Halm en Johanna Louisa Reutchen.

III - 2: Jan Aikes Halm, geb/ged. Smeerling/Onstwedde, 19Y25.09.1791, over"). 30.12.1852, landbouwer te Smeerling. Bij de verdeling van de marke van Smeerling in 1844 was hij daarin gerechtigd voor twee waren. Hij wordt dan rentenier genoemd.

Gehuwd te Onstwedde, 17.05.1852 met Truitje Jans Reints, geb. Onstwedde, 15.01.1821, dochter van Jan Geerts Reints en Gepke Willems Wijbeling, landbouwer te Wedde.

III -3: Willem Aikes Halm, ged. Onstwedde, 6.09.1795, over], te Ter Apelkanaal, 30.12.1874. In 1821 was hij landbouwer te Sellingen, in 1835 arbeider te Roswinkel, in 1845 idem te de Maten, in 1857 landbouwer te Roswinkel. Verder nog in 1865 landgebruiker te Vlagtwedde en in 1874 landbouwer te Ter Apelkanaal.

Te Bourtange trouwde hij op 7.12.1821 met Henderika Willems, geb. in 1799, over]. te Roswinkel, 8.11.1833, dochter van Albert Hindriks Willems en (H)Ebel tien Roel fs Pieters, landbouwer te Roswinkel.

Uit dit huwelijk zijn geen kinderen gevonden.

Te Emmen hertrouwde hij op 26.06.1835 met Willem tien Jabben, geb. te Emmen, 8.10.1809, over"). te Vlagtwedde 27.11.1898, dochter van Jan Jabben en Janna Jans.

Kinderen uit het tweede huwelijk:

- Aike geb. Roswinkel, 16.04.1835. Van hem is alleen bekend dat hij in 1871 landbouwer was op Ter Apelkanaal.
- Jan geb. Roswinkel, 9.05.1837, volgt IV-1,
- Johannes 15.09.1840, volgt IV-2,
- Elisabeth de Maten 20.10.1845, over]. Vlagtwedde 29.04.1916. Gehuwd te Vlagtwedde, 3.02.1872 met Jan Drenth, geb. Onstwedde, 23.02.1852, zoon van Evert Hindriks Drenth, arbeider te Stadskanaal, en van Jantje Gajes van der Wijk.
- Willem geb. de Maten, 24.05.1848, overl. 22.11.1850,
- Willem 14.06.1851, 23.11.1859,
- Geert Roswinkel, 5.03.1857, volgt IV-3.

III - 4: Geerd Aikes Halm, geb/ged. Onstwedde, 12/18.12.1801, overleden te Vriescheloo, 2.08.1863. Schoolonderwijzer te Bellingwolde. Gehuwd te Vlagtwedde 27.07.1827 met Berendina Jans Haselhoff, geb. Vlagtwedde, 25.04.1806, overl. Vriescheloo, 14.03.1891, dochter van Jan Hommes Heres Haselhoff en Claassyn Wybes Brouwer.

Kinderen:

- Klaassien geb. Onstwedde, 18.08.1827, overl. Vriescheloo, 20.03.1907. Gehuwd te Bellingwolde, 4.03.1854 met Hommo Hommes, geb. Bellingwolde, 7.02.1821, aldaar over]. 8.01.1881, stelmaker en timmerman te Vriescheloo, zoon van Harbert Poppes Hommes en Engeltje Engels.
- Johanna geb. Bellingwolde, 21.06.1830, overl. Wedde, 28.03.1902. Gehuwd te Wedde, 31.05.1851 met Albertus de Ruiter, geb. Wedde, 7.08.1820, over]. Wedde, 7.01.1882, landbouwer en gemeenteontvanger te Wedde, zoon van Jan Visscher de Ruiter, taxateur en koopman, en van Albertje Willems Wibeling.
- Jan Hero geb. 30.09.1832, volgt IV-4,
- Aiko 24.05.1837, " IV-5,
- Elizabeth 9.06.1840, over]. 8.02.1877. Gehuwd te Bellingwolde, 19.02.1870 met Wolter Kiel, schoenmaker te Wedde, geb. Wedde, 23.12.1834, zoon van Jannes Koens Kiel, schoenmaker, en van Hilde Wolters.

Kinderen van III-3: Willem Aikes Halm en Willemtien Jabben.

IV - 1: Jan Willems Halm, geb. Roswinkel, 9.05.1837, overl. ter Apel, 7.06.1907.

Hij was in 1865 timmerman te Meeden, in 1867 idem te Ter Apelkanaal.

Gehuwd te Meeden, 18.03.1865 met Gepke Jansen, geb. Meeden 30.07.1839, naaister, dochter van Tonnis Jansen en Jantje Siemons Taai. Dit huwelijk werd op 19.04.1905 door scheiding ontbonden.

Kinderen:

- Willem geb. Meeden, 22.05.1865, volgt V-1,
- Tonnis Vlagtwedde, 28.05.1867, volgt V-2,
- Jan 2.09.1871, V-3,
- Willemtje 11.08.1873, over]. ter Apel, 18.10.1925, gehuwd met Lambert Schrap, geb. Samern (Dld.), 9.10.1860, overl. Ter Apelkanaal, 20.03.1928.
- Aike geb. Vlagtwedde, 10.04.1877, over]. Vlagtwedde, 17.10.1877.
- Jantje geb. Vlagtwedde 1879, overl. 2.10.1915, gehuwd met Meindert Kraster.
- Aike geb. Vlagtwedde, 15.07.1882, over]. Ter Apelkanaal 29.08.1886.

IV - 2: Johannes (Willems) Halm, geb. Roswinkel, 15.09.1840 overl. Emmen, 5.04.1922.

In 1869 arbeider te Vlagtwedde, in 1870 te Ter Apelkanaal.

Gehuwd te Vlagtwedde, 24.04.1869 met Aike Drenth, geb. te Onstwedde, 26.04.1847, dochter van Evert Hindriks Drenth en Jantje Gajes van der Wijk, en zuster van Jan Drenth die trouwde met Elisabeth Halm, zie onder III-3.

Kinderen:

- Willemtien geb. Vlagtwedde, 24.12.1870,
-Jantje 1874, over].
Vlagtwedde, 31.08.1874,
- Jan geb. Vlagtwedde, 21.10.1887, over].
Ter Apelkanaal, 25.10.1887.

IV - 3: Geert (Willem) Halm, geb. Roswinkel, 5.03.1857, over]. ter Apel, 3.05.1941.

In 1888 arbeider te Ter Apelkanaal.

Gehuwd te Vlagtwedde, 5.06.1888 met Tettje de Roo, geb. in de gemeente Opsterland, 4.09.1861, over]. ter Apel, 5.09.1927, naaister, wonend te Vlagtwedde, dochter van Berend Hindriks de Roo, arbeider te Vlagtwedde, en van Janke Theunis Brommer.

Kinderen:

- Willem Johannes geb. Ter Apelkanaal, 12.02.1889,
- Jankina Berendina 12.02.1889,
over]. ter Apel, 7.03.1981,
gehuwd met Jan Wijnholds, over].
3.08.1957,
- Tettje geb. Ter Apelkanaal, 2.06.1890,
over]. ter Apel, 15.06.1968,
gehuwd met Binne de Vries, geb.
6.01.1886, over]. ter Apel, 6.05.
1956,
- Geert geb. Ter Apelkanaal, 16.04.1894,
- Luppo geb. Vlagtwedde, 18.02.1897

Kinderen van III - 4: Geerd Aikes Halm en Berendina Jans Haselhoff.

IV - 4: Jan Nero Halm, geb. Bellingwolde, 30.09.1832, over]. te Vriescheloo, 4.09.1916.

Nadat hij reeds enige jaren voor zijn vader had waargenomen werd hij bij besluit van de gemeenteraad van Bellingwolde van 1.06.1861 met ingang van 1.07.1861 aangesteld als hoofd der school te Vriescheloo op een jaarwedde van f 300 uit de gemeentekas en f 100 uit de kosterijgoederen te Vriescheloo. In 1903 werd hij als zodanig ontslagen.

Gehuwd te Bellingwolde, 11.05.1867 met Alberdina Vrind, geb. Bellingwolde, 29.12.1840, over]. Vriescheloo, 5.08.1887, dochter van Albert Nicolaas Vrind en Fenna Geerts Priet.

Kinderen, geb. te Vriescheloo:

- Fenna Geertruida geb. 20.01.1868,
- Fenna Geertruida 20.02.1869, over]. Nieuwe Pekela,
27.08.1909, gehuwd te Bellingwolde,
16.04.1892 met Harm Vrieze, geb. Bel-
lingwolde, 19.05.1863, overl. Kalk-
wijk, Hoogezand, 30.10.1940, landbou-
wer te Nieuwe Pekela en te Kalkwijk,
zoon van Abel Vrieze en Bouwchi en
Koets.

- Geert geb. 12.11.1870, volgt V-4,
- Albert Nicolaas " 17.08.1872, " V-5,
- Berend " 26.10.1874, V-6,
- Jan Hero " 24.12.1876, " V-7,
- Sibentje 28.09.1878, over]. 2.09.1887,
- Gerhardus " 22.08.1880, volgt V-8.

IV - 5: Aiko Halm, geb. 24.05.1837, over]. 2.03.1904.
Landbouwer te Vriescheloo.

Gehuwd 19.11.1864 met Talke Wolters, geb. 4.04.1844,
over]. 20.04.1912, dochter van Ike Wolters.

Kinderen, geboren te Vriescheloo:

- Iektje geb. 12.03.1865, over]. Vriescheloo,
19.06.1948, gehuwd te Bellingwolde, 11.
12.1886 met Menze Timmer, geb. Sellin-
gen, 17.08.1857, landbouwer te Sellingen,
zoon van Harm Timmer en Anna Maria
Siemers.
- Geert geb. 7.08.1867, over]. 17.10.1887,
- Hendrik 9.02.1870, volgt V-9,
- Eppo 8.02.1873, over]. 17.10.1887,
- Berendina " 20.09.1875, over]. Zuidbroek, 16.12.
1950, gehuwd te Bellingwolde, 13.10.1900
met Meeme Alting, geb. Vlagtwedde, 22.03.
1867, overl. Zuidbroek, 10.03.1930,
Rijksveldwachter in Winschoten, zoon van
Engel Alting en Alke Dijk.
- Aike geb. 1880, over]. 1.10.1887.

Kinderen van IV - 1: Jan Willems Halm en Gepke Jansen.

V - 1: Willem Halm, geb. Meeden, 22.05.1865, over]. te
Vlagtwedde, 30.12.1918.

Timmerman, in 1898 metselaar te Schutterhof in Pruisen.
Gehuwd te Vlagtwedde, 27.07.1895 met Lipke de Roo, geb.
te Musselkanaal, 21.08.1871, dochter van Berend de Roo en
Janke Brommer, en zuster van Tettje, zie IV-3.
Hertrouwd te Onstwedde, 2.07.1898 met Jellina Gezina
Broekema, geb. Wildervank, 21.12.1867, dochter van Ernst
Broekema, goudsmid te Musselkanaal, en van Siewertje
Busscher.

V - 2: Tonnis Halm, geb. Vlagtwedde 28.05.1867, ovl. te
Emmen november 1947. Timmerman te Terapelkanaal.

Gehuwd te Vlagtwedde, 7.03.1890 met Jantje van Weerden,
wonend te Vlagtwedde, geb. Groningen, 23.12.1856, ovl.

Vlagtwedde, 6.07.1903, dochter van Trientje van Weerden.
Kinderen, geb. Vlagtwedde:

- Harm geb. 26.01.1891, ovl. 6.04.1891,
- Jantina Harmina 21.06.1892, gehuwd met Klaas
Onnes.

(wordt vervolgd)

DE BURGGRAAF.

E. G. Schrage.

De functie van de burggraaf in de heerlijkheid Wedde en Westerwolde is lang onduidelijk gebleven, en is ook nu nog waarschijnlijk niet volledig beschreven.

Een wezenlijke bijdrage leverde de heer H. Nijboer met zijn artikel "Wat was, wat deed een burggraaf?" in "Westerwolde", zesde jaargang, no. 3, blz. 65. Het is voorzien van een nachrift van de hand van de redacteur J. W. H(iskes).

Dat artikel behandelt deze functie ten aanzien van het "Crimineel Gericht", het "Breukgericht" en het Gericht van de Drost.

Een acte, ons welwillend ter inzage gegeven door ons lid, de heer R. Kraai te Vlagtwedde, voegt aan het beeld van deze functie nog iets toe.

De acte is gedateerd 7.07.1795 en behelst in het kort: Elso Haselhoff, burggrave, verklaart ter instantie van (d.i. op verzoek van) Hilvert Meems, Jurjen ter Borgh en Jan Meenderingh, kerkvoogden te Sellingen, "zetma gedaan" te hebben in de vaste goederen van Jan Harmannus te Sellingen voor 170 gulden en vier plakken.

Dit gebeurde "kracht begroeiende acte van executie" van 15 mei 1795. (een "begroeiende"acte is een onherroepelijk geweonden acte).

Dat "zetma doen" bestond in het opschrijven van de behuizinge en tuin van de debiteur, alsmede van een moestuin, een kamp groenland groot ongeveer een half dagwerk, een portie van een kerkenbank, verder een halve legerstede op het kerkhof te Sellingen.

Behalve dit opschrijven sneed de burggraaf een stuk hout "uit de borssum" en stak hij een "sode" uit de gronden.

Deze voorwerpen bracht hij over naar het Rechthuis.

We menen hieruit te begrijpen dat Jan Harmannus f170.-- en 4 plakken schuldig was aan de kerkvoogdij te Sellingen. Om betaling daarvan te verkrijgen lokten de kerkvoogden een beslaglegging op goederen van de schuldenaar uit, die door de burggraaf uitgevoerd werd.

De burggraaf zien we hier dus als een soort gerechtsdeurwaarder. Het begrip "zetma doen" kwamen we tot dusver in Westerwolde niet tegen, vermoedelijk kwam het meer voor op het Hogeland, en mogelijk in het Oldambt?

Wie kan hierover iets mededelen?

Aan het bovenstaande kan nog het volgende toegevoegd worden. Bij navraag bij het Rijksarchief in Groningen verwees mevr. van Keulen naar een artikel: "Iets over het Groninger Land- en Stadrecht van vroeger tijd" door (prof.) I. B. Cohen. Het is opgenomen in de Groningse Volksalmanak van 1952. Daarin staat: "Onder panding of uitpanding verstond men de inbeslagnemng en verkoop van des debiteurs goederen. Voor de inbeslagnemng ontmoet men de uitdrukkingen besate, setma en roof".

GRONINGER

Paard, duif en kip.

Joop Drok.

GRONINGER PAARD en -DUIF, en GRONINGER MEEUW.

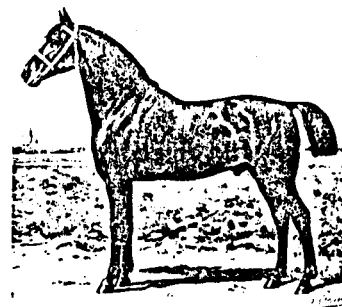
Naast onze gewaardeerde groninger koek, alsmede groninger kroonappel; westerlese/wilde-kers (dus niet geënt); de spreekwoordelijke (stads-)grunneger molleboon (d.i. ge-weekt, gedroogd, geroosterde paardeboon; moltboon = mout-boon); hebben we ook nog een paar dieren, die onze provincienaam dragen. Zonder te lijden aan chauvinisme (blinde, overdreven landsliefde) behoren we die dieren wel te kennen.-

HET GRONINGERPAARD, met het Frieser, Gelderse-en Oldenburger-ras, behoort tot het LANDBOUW-TUIGPAARD.

Het zijn middelzware landbouwpaarden, die vanwege hun sierlijke houding, gang, e.d. geschikt zijn, naast hun landbouwwerk, ook voor concourhippique e.d.

De laatste tien jaar is het groninger ras weer herontdekt in ons land, met name in het Rijtuigmuseum in Leek.

De bekende groninger schilder (vooral paarden en honden) OTTO EERELMAN (1839-1926) vereeuwigde o.m. de Groninger type.-

HET GRONINGER PAARD. Olieverfschilderij van Otto Eerelman. Indertijd werd in het 3-delig Paardenboek, standaardwerk van Quadekker, het oude groninger ras omschreven als een edel paard met fraaie kleine hoofd, heldere intelligente ogen, tamelijk lange, zeer sierlijk gebogen, maar altijd hoog gedragen hals, met fijne, golvende manen. Het was een fraai, elegant en levendig, meestal zwart/bruin koetspaard.-

DE GRONINGER SLENK, moeten we onder de duiven zoeken. In de vlucht is deze duif te herkennen aan haar specifieke vliegmanier, dat men omschrijft met zeilen en zwenmen; het moet een geheel opzichzelfstaande vliegduif zijn, die luid klapwiekend springt. Het is geen wedstrijdduif, zodat men dit ras doorgaans slechts in een voliére aantreft. De duif heeft een sterk teruggedrongen hals en achterovergehouden lichaam; mede door het sidderem van de hals vertoont het veel overeenkomst met de holle kropper. Een erg lieve duif.-

DE GRONINGER MEEUW is een sierlijke en goed leggende kip, die ook als kriel bestaat. Ter Laan zegt: maif, maiwe = meeuw en een kip, de maiffies. De oost-friese meeuw en de groninger meeuw komen vrijwel overeen. Kenners maken een onderscheid in randen, sikkels en oogkleur.

Kenmerkend voor dit ras is het grote verschil in tekening van haan en hen. Naast hun zeer fraai uiterlijk hebben ze bovendien een lief karakter.-

